

Tuần báo Xã hội Văn hóa Nghị luận

Số 54—5 đồng

THỨ BẢY 11-4-1953

ĐỜI MỚI

BỨC THƯ GỎI NHẠC SĨ VIỆT NAM

Warm
AP 95
V6D64+

ĐỜI MỚI

có bán tại:

Saigon — Huế

Hanoi — Phnom-

Penh. Xin hỏi các

đại lý, các tiệm sách

các nhà bán báo chí

Nam Việt..... 5\$

Cao Miên..... 6\$

Trung Việt..... 8\$

Bắc Việt..... 8\$

Lào ..... 8\$

Giá dài hạn:

(Nam Việt)

1 tháng..... 20\$

3 tháng..... 60\$

6 tháng..... 120\$

1 năm..... 240\$

CL. NG. TRUNG

NGƯỜI VỚI BÓNG (Ảnh Hà Di)

TÒA SOẠN: 117 Đại lộ Trần Hưng Đạo

Chợ quón—Giấy nời: 793

QUẢN LÝ: 96 Đại tá Grimaud

Saigon—Giấy nời: 22.491

Chủ nhiệm: TRẦN VĂN AN

THƯ CỦA
NHÀ XUẤT BẢN

Độc báo rẻ tiền

Bạn đọc thân mến,

CHÚNG tôi có tiếp được nhiều bức thư yêu cầu mở trang học sinh. Việc ấy chúng tôi có nghĩ tới từ lâu, và đã có thực hiện. Nói cho đúng ra thì tuy không có trang chuyên dành cho học sinh chứ toàn tập có thể nói là học sinh khá đã được đọc.

Vấn biết thế, chúng tôi sẽ bỏ ra vài trang nói về lịch sử địa dư các nước, hoặc cho đăng những bài giúp ích học sinh về mặt cần học.

Nhưng, viết bài cho học sinh đọc, khuyến khích thanh niên cầu tri là một việc, còn một việc khác mà chúng tôi không muốn bỏ qua là làm cho học sinh có thể mua báo rẻ tiền hơn người thường có công việc làm, có đồng lương.

Rồi đây ty quản lý sẽ có thư cho các trường học, cho biết nhà báo sẽ bán báo Đời Mới với giá rẻ cho học sinh; điều cần là học sinh đọc giả ghi tên nơi trường, để cho tiện bề giao báo và thu tiền.

Ngoài ra, ty quản lý còn đang nghiên cứu sách giúp học sinh nghèo, làm cho các trò có thể vừa đi học vừa có tiền mua sách hoặc trả tiền học, tiền cơm, mà không phải mất thì giờ bao nhiêu.

Những phương sách ấy khi ty quản lý nghiên cứu xong sẽ công bố cho phụ huynh học sinh biết hầu góp sức với nhà báo mà làm việc hữu ích cho thanh niên và tiền đồ nước nhà.

Nhà xuất bản NGÀY MỚI
cần khẩn

HỘP THƯ QUẢN LÝ

Ông Bác sĩ **VÕ DUY THẠCH 448**
Duranton :

Chúng tôi đã gởi báo cho Mme. Võ phụng Thanh từ số 51.

Ông **DU KÝ Paksé :**

Đã nhận được ngân phiếu. Xin cảm ơn ông **Bà NGUYỄN VĂN NGUYỄN N° 210**
Route provinciale Giadinh :

Giờ đúng địa chỉ trên, trả lại báo. Mong bà cho biết ý kiến.

Ông **NGUYỄN ĐÌNH CHÁU số 42 A**
đường Lạch Tray Haiphong :

Đã nhận được ngân phiếu Xin cảm ơn ông.

Ông **VŨ XUÂN MẬU: 420 Trại cầu**
Haiphong :

Đã được ngân phiếu. Xin cảm ơn ông. Tin ông hay hạn mua báo của ông đến 4-4-53 mới hết.

Ông **LÊ CHẬT Sergent Chef S. P. 4.210 :**

Chúng tôi đã gởi cho ông từ số 47 nhưng có lẽ đã lạc mất chứ không đợ ông trả tiền rồi mới gởi báo mong ông hiểu cho.

Ông **TRẦN KỶ Bác sĩ Kampot :**

Đã nhận được ngân phiếu xin cảm ơn ông. Ông **HOÀNG THỊ LÊ** Bệnh viện Đồng Hới:

Đã nhận được ngân phiếu xin cảm ơn cô. Ông **TRẦN THỊ MINH LỘC :**

Đã được ngân phiếu xin cảm ơn cô.

Ông **NG. THẾ KHẢI (Trảng Bom):**

Đã nhận được ngân phiếu. Số tiền còn lại chúng tôi đóng Colle tion, khi xong sẽ gởi bạn.

Ông **PHẠM QUANG SỬ (Củthor) :**

Chúng tôi không được bán hành ở báo từ số 1 đến giờ và cũng không rõ biết địa chỉ của bạn. Có lẽ một ông bạn nào đã mua để tặng bạn.

Ông **TRẦN CÔNG THIÊN (Vientiane) :**

Đã được ngân phiếu — Xin cảm ơn bạn. Ông **NGUYỄN VĂN LIỄN (Long Thành) :**

Từ trước đến nay Ty phát hành vẫn có vô số mỗi kỳ. Chiều ý kiến của bạn. Cho biết những số đã mất, để gởi bạn. Đã được ngân phiếu. Xin cảm ơn bạn.

***

Chúng tôi có nhận được ngân phiếu 420\$ từ Tourane gởi vào ngày 7-3-53 nếu của 1 bạn nào vui lòng cho biết địa chỉ và số ngân phiếu để chúng tôi tiện bề làm sổ sách.

Cô **ĐÀO THỊ AN (Hà Nội) :**

Đã được số bạc. Xin cảm ơn cô.

Ông **HUỲNH THẾ MỚI (Prekkak) :**

Đã được ngân phiếu. Xin cảm ơn bạn. Gõ gởi Lý-T-Kiệt theo tập báo 53.

Ông **NGUYỄN VĂN PHÂN (Hà Nội) :**

Có nhận được ngân phiếu. Xin cảm ơn bạn. Đã đổi địa chỉ ở 54 Phố hàng Đậu.

Ông **ĐÀO (Tourane) :**

Có nhận được ngân phiếu. Xin cảm ơn bạn.

Ông **PHẠM VĂN UẨN (Quảng Bình) :**

Đã được ngân phiếu. Xin cảm ơn bạn.

Ông **TRẦN NGHĨA (Mimot) :**

Đã được ngân phiếu. Xin cảm ơn bạn. Đã gởi từ số 52.

Ông **NGUYỄN VĂN SƠN (Dàlat) :**

Đã được ngân phiếu. Xin cảm ơn bạn.

Ông **NGUYỄN VĂN BẢNG (S. P. 4.324) :**

Đã có gởi từ số 29. Bạn cho biết đã làm mất hay từ trước đến giờ báo chưa đến tay bạn.

Ông **TRẦN PHƯỚC (ĐĂNG S.P. 4.321) :**

Đã gởi từ số 2 đến số 53 cho bạn.

Ông **LÊ KHẮT DUẬT (Quảng Trị) :**

Bạn cứ gởi cho bằng tem gởi thư cũng được (1\$50 hay 1\$00). Sẽ gởi Lý-T-Kiệt.

Tuần báo Xã hội Văn hóa Nghệ thuật
ĐỜI MỚI

SỐ 54 — THỨ BẢY 11 - 3 d.1

— NGÀY 28 THÁNG HAI ÂM LỊCH

TRONG TẬP NÀY :

- Ngược thời **Dương bá Đường**
- Thời Tiến **Thế Nhân**
- Ý và việc **Hậu Nghệ**
- Lấy mất người Việt... **Trọng Yêm**
- Tôi đi hội chợ **Hồng Chương**
- Bệnh thời đại (phóng sự dài) **Đại Hải**
- Đời sống ở Nga xô **Trần Doãn**
- Ba và má, con yêu ai hơn ? **Xuân Vinh**
- Sống đời đáng sống **Bất Hủ**
- Thơ **Quốc Trinh, Viên Lăng**
Võ Oanh, Vĩnh Lộc
- Bức thư gửi nhạc sĩ Phạm Duy
- Mầm xanh văn nghệ **Thanh Lương**
Kiên Giang,
Thanh Vân
- Những giông tố tâm tư (tùy bút) **Nguyễn**
hoài Văn
- Người tài xế taxi (truyện ngắn) **Lưu**
Nghi
- Người lính, chàng thi sĩ (văn nghệ quốc

tế) **Trần Doãn dịch**

ĐẠ HỢP HƯƠNG

tiểu thuyết dài

Giang Tân phóng tác

...VÀ NHIỀU MỤC KHÁC

BÌA 3 MÀU

8 TRANG 2 MÀU

Bản gỗ Văn Mới—Bản kẽm của Dầu
An loạt tại nhà in riêng của ĐỜI MỚI

TÒA SOẠN : 417 đại lộ Trần hưng Đạo
Chợ quán — (Giấy nói : 793 card)

Bài vở gởi về Tòa soạn xin viết một mặt giấy.
Tòa soạn không có lệ trả bản thảo.

QUẢN LÝ: 96 đường đại tá Grimaud
Sàigòn — giấy nói 22.494 — Hộp thư 353
Thư từ, bưu phiếu : xin đề tên TRẠC ANH.

Nhà xuất bản Ngày Mới
xuất bản và phát hành

Phình như bong bóng !

BẠN có chơi bong bóng, hoặc có trông thấy trẻ con chơi. Trước kia là bong bóng mà bây giờ là thứ ba lông cao su mỏng. Trẻ con rất thích thổi nó phình lên, càng phình da càng mỏng, ba lông càng nhẹ, càng dễ bay bổng.

Có bạn chắc còn nhớ thứ lông bông của người Tàu bán, lông bông này làm bằng thủy tinh. Trẻ con biết thổi nó, thổi một chập « lông bông, lông bông » rồi găm lên. Sơ ý là bể ngay. Bà Đường còn nhớ một lúc nọ ở Marseille (Pháp) có đàn bà Sơn Đông mang theo lông bông bán cho trẻ con Tây, chúng không quen thổi, không biết « găm », lông bông bể rão. Bà Đường phải một trận cười, và tự bảo các bà Sơn Đông, bố chơn, thật quá kỳ quặc, ai đời từ xa xăm lại mang theo mình thứ đồ dễ bể ấy mà bán, và bán không bao nhiêu tiền.

Nói tới bong bóng và lông bông Bà Đường còn nhớ thuở nhỏ rất thích thổi bong bóng với nước sả gừng, để nhìn theo bong bóng bay khắp khênh rồi tự nổ lầy, hoặc dụng nhằm vật chi mà nổ tan.

Bạn thử nhìn coi ở trong xã hội có chẳng con người « bong bóng » và « lông bông » ? Bà Đường thấy hạng người này đông và đặc thể lắm.

Bạn có thấy chẳng anh nhà giàu mới, hai cườm tay đeo hai đồng hồ, trên 2 bàn tay đều có chiếc nhẫn ; đi đứng, nói năng hoàn toàn theo lối mới, với bộ vỏ rất là tự đắc.

Kìa, ông chủ tiệm buôn mới phát tài, hồ hết người giúp việc, ra vào với lộ mặt ông chủ đầy đủ ; đó là bà, bà nhà giàu, bà quan, bà chuyên nghiệp buôn đồ không thấy ngoài chợ ; các bà ấy đặc chí lắm. Họ vui vẻ lắm, sung sướng lắm.

Nọ, chánh khách, phái viên, hay chỉ chỉ đó nữa, tỏ ra người đầy đủ, biết người biết việc, biết túi tiền, biết thời thế, biết tất cả.

Những người ấy, và còn vô số người như vậy, đều « phình » người như bong bóng phình. Nhưng, họ phình rất lâu mà không nổ mau như bong bóng sả gừng. Mặc dầu vậy, họ vẫn là bong bóng, không làm bằng pha lê, chứ cũng không hơn bong bóng cao su. Sớm muộn gì bong bóng cũng nổ.

Bạn nghe họ nói như pháo nổ, nhìn người như tướng thắng trận, đi « rên » như bộ đội, mà rồi nào họ trống lăm, mặc dầu bụng họ đầy, không như Cố Quỳnh đầy chữ nghĩa, không như Quán Trọng đầy thao lược, chánh kiến, bụng họ đầy « dơ dáy ».

Dương bá Đường

CÓ GÌ LẠ ?

ĐẠI HẠN Ở BRÉSIL

Một trận đại hạn lớn đang xảy ra ở Brésil. Nước, bán 400 quan tiền Pháp một lít. Mùa màng bị hư hại. Hàng ngàn nông dân trong cánh đói khát kéo nhau về thành phố cướp bóc các cửa tiệm. Đàn bà và trẻ con chết như rạ ở các góc đường. Bọn người ngạo ngoài đảo gốc cây, củ chuối và các thứ rễ khác ăn rồi cũng chết dần về bệnh tật.

NAM TƯ LẬP PHU PHẢN KHÁNG HUNG GIA LỢI

Chánh phủ Nam tư lập Phu vừa rồi đã chuyển chính phủ Hung bản tường trình 101 vụ xâm phạm của quân đội Hung vào biên giới của nước họ trong tháng 2 vừa qua. Trong bản tường trình đó có kể rõ chi tiết từng vụ xâm phạm trên.

ÔNG HAMMARSKJOELS NHẬN LÀM TỔNG THOR KÝ LIÊN HIỆP QUỐC

Ông chủ tịch Hội đồng Bảo an, Abdrej Vichinsky đã nhận được một điện văn của ông Dag Hammarskjöels ngỏ ý chấp thuận quyết định của hội đồng để cử ông làm tổng thor ký Liên hiệp quốc.

Đại hội đồng Liên hiệp Quốc đã bỏ thăm về quyết định của hội đồng.

Ông Abdrej Vichinsky

THỤY ĐIỀN ĐÃ XÂY XONG HẦM TRỮ ẦN BOM NGUYÊN TỬ

Lần đầu tiên các nhà viết báo Thụy Điển được phép đến thăm cái hầm to lớn đào xuyên một ngọn núi ở Stockholm. Hầm có thể chứa được chừng 20.000 thường dân lánh nạn.

Hiện nay một hãng tư thuê hầm làm chỗ đậu xe. Hầm chứa được 600 chiếc xe.

LỰC LƯỢNG KHÔNG QUÂN ĐỒNG MINH Ở TRUNG ẬU

Kỷ niệm năm thứ hai về việc thành lập đạo không quân đồng minh Trung Ậu, đại tướng Lauris Norstadt tuyên bố lực lượng không quân Đồng minh bây giờ hiện gấp 4 so với năm 1951

MỘT CUỘC THÍ NGHIỆM

Sau khi bị nhốt trong một ngư lôi hạm trong một thời gian 2 tháng, 23 lính Mỹ vừa được thả ra. Đó là một cuộc thí nghiệm

để xem biết sức khỏe của con người, biết như vậy để sửa đổi việc chế tạo ngư lôi theo kiểu mới.

23 người lính trên đây vẫn khỏe mạnh.

TỔNG THỐNG EISENHOWER ĐỀ NGHỊ THẮNG CHỨC TƯỚNG VAN FLEET

Tổng thống Eisenhower đã đề nghị thăng chức tướng Van Fleet thành tướng bốn sao. Hiện, tướng Van Fleet chỉ có ba sao thất. Ông là nguyên tư lệnh Đệ bát lộ quân ở Cao ly.

Đại tướng Van Fleet

MỘT BÁC HỌC NGUYÊN TỬ MỸ VỪA MỚI TẠ THỂ

Một nhà bác học nguyên tử Mỹ trẻ và nổi danh vừa mới tạ thể ở một nhà thương ở Chicago. Lính canh quanh giường ông suốt nhiều ngày vì sự rùng rợn lúc mê sảng, ông tiết lộ bí mật quan trọng.

Nhà bác học đó tên là William Twitchell, mới 36 tuổi.

KHÔNG MƯA Ở LUÂN ĐÔN

Đã trong một thời gian 34 ngày ở Luân Đôn không có một hạt mưa. Đó là một biến cố lạ nhất trong 60 năm nay. Năm 1929, thời kỳ hạn hán kéo tới 33 ngày từ 27 tháng 2 đến 31 tháng 3 năm 1929.

Sở thiên văn Anh cũng tuyên bố có lẽ còn một thời gian khá lâu nữa mới có mưa đổ xuống.

Ở PHÁP, TRONG NĂM 1952 CÓ ÍT CUỘC HÔN NHƠN HƠN 1951

Đối với năm 1951 trong năm 1952, ở Pháp có ít cuộc hôn nhân, ít người từ trần, và nhất là ít trẻ con chết.

Văn phòng thống kê quốc gia cho biết trong năm 1952 có 313.000 cuộc hôn nhân còn trong năm 1951 có tới 332.000.

VÔ SĨ ARCHIE MOORE ĐÁ CHO VÔ SĨ BUFORD ĐO VÁN

Vừa rồi ở San Diego vô sĩ vô địch thế giới hạng bán nặng Archie Moore đã cho vô sĩ Frank Buford đo ván trong hiệp thứ chín.

Viên trọng tài đã cho ngừng cuộc đấu vì Buford không đủ sức tự vệ.

VIỆC NƯỚC NGƯỜI

Nhớ lại hòa hội Bàn môn Điểm

NGOẠI trưởng Tân Trung Hoa,

Chu ân Lai đề nghị mở lại hòa hội Bàn môn Điểm. Liên sau đó, dư luận thế giới đã ý bàn luận không ngớt và dự đoán đủ điều.

Ngày thứ hai 6-4, hòa hội sẽ khai diễn. Các nước có liên can đến giặc Triều Tiên đều đặt dấu hỏi về sự thành thật của Nga số và Trung Bắc Hàn. Người ta không hiểu cuộc tấn công hòa bình của khối Nga có chứa đầy hậu ý gì, có ác ý hay là thiện ý.

Dù sao, người ta cũng hi vọng được thấy các trận giặc nguội và giặc âm mưu xếp hàng có thể tiến tới hòa bình. Riêng đối với Đông Dương, người ta sợ rằng, đánh tay ở Hàn quốc, Trung Cộng sẽ tấn công miền Nam.

Nhưng, có một điều chắc chắn là một trận hòa bình khắp nơi của Nga Số có những triệu chứng thần thiện, làm cho các chánh giới đều suy nghĩ Từ lâu, không có lần nào báo chí Nga ở thủ đô có thiết tiệc đất kỷ giả ngoại quốc. Thế mà cách đây ít hôm hội báo chí Nga tiếp rước niềm nở 10 ký giả Mỹ.

Họ mời cả đại diện bộ ngoại giao Nga, và giữa tiệc có làm bài diễn văn thần thiết, lại thêm rượu « vodka » rót không ngừng. Trong sự chúc tụng hai bên đều không quên hai ông Malenkov và Eisenhower.

Ở khắp nơi, khối Nga vẫn ra vẻ « tốt lành » không gây hấn như trước.

Khách bàn quan có thể hiểu như thế nào thái độ mới này của các nhà lãnh đạo khối Nga số ?

Phải chăng vì những lễ dưới đây mà Nga số mở mặt trận hòa bình ?

— Malenkov cần củng cố địa vị mình trước ; uy tín của « bộ ba » lãnh đạo Nga số không bằng uy tín của Staline ;

Một trận « phòng vệ » của khối Tây Ậu tuy rằng chưa cứng cáp lắm, có thể là một trở lực lớn lao ngay bên hông Nga số. Vì vậy mà Nga số cần phá vỡ mặt trận ấy và tổ chức Bắc Đại tây dương.

Mở mặt trận hòa bình, đưa ra triệu chứng chủ hòa, Nga số làm cho các tổ chức quân sự Tây Ậu không còn ý nghĩa tồn tại.

— Đặt nước Mỹ vào một tình trạng có lập đối với các nước bạn, vì các nước này không mong gì hơn là được ngưng vũ trang. Trong tình cảnh mới, Mỹ còn phải giải quyết lắm vấn đề nội bộ. Ngưng giặc Triều Tiên có ảnh hưởng ngay đến nền kinh tế của Mỹ và của Nhật ; như vậy là Trung Cộng và Nga Số có thể đem ngó nước Nhật, chia rẽ Mỹ và Nhật, gây ra một tình trạng mới ở nội bộ hai nước này

— Chủ hòa, Nga Số rất có lợi về mặt tuyên truyền.

Xét kỹ ra thì mặt trận hòa bình của Nga Số, giữa lúc này sau khi xô đẩy các nước Tây Ậu vào những tổ chức mới, là một cử động cực kỳ lợi hại. Chưa chắc rằng chung qui sẽ có hòa bình cho nhân loại !

VĂN LANG

THỜI TIẾN

Đề nghị mở lại hòa hội Bàn môn điểm của thủ tướng tân Trung Hoa làm cho cả thế giới khắp khởi mừng và hy vọng. Theo lời Chu ân Lai thì « đã đến giờ giải quyết các vấn đề từ binh và chấm dứt chiến tranh ở Triều Tiên. » Đề nghị của Ấn độ ở đại hội Liên hiệp Quốc cuối năm rồi được Tân Trung Hoa nhìn nhận : là số từ binh nào chịu hồi hương thì Bắc Hàn lãnh về còn phần tử nào không chịu về thì sẽ giao cho một nước trung lập.

Kim nhật Thành cũng như ngoại trưởng Nga số đã xác nhận đề nghị này.

Cả thế giới đang hướng về Bàn môn Điểm chờ đợi kết quả cuộc hòa hội lần này... có phải là lần chót không ?

R. MAYER

TIN giải quyết vấn đề Triều Tiên làm cho các giới Pháp và Mỹ lo ngại sẽ có ảnh hưởng lớn đến Đông dương. Nhà cầm quyền Pháp yêu cầu nếu chấm dứt chiến tranh ở Triều Tiên thì giải quyết luôn cả vấn đề Đông Dương nữa.

Ông Letourneau đã nói tại Hoa thành đốn : « Nếu vấn đề T. T. được giải quyết tất nhiên điều chúng tôi mong ước là phải tiến liệu một sự giàn xếp thật rõ ràng, bằng không sẽ để lại một nỗi đe dọa trầm trọng về việc một chiến cuộc mới bùng nổ trên địa hạt quốc tế, nếu vụ Đông Dương không được giải quyết cùng một lượt. »

LETOURNEAU

Về cuộc hội đàm Pháp Mỹ vừa rồi, riêng khoản Đông Dương, theo tin báo Pháp Chiều thì Mỹ hứa sẽ giúp thêm 53 triệu đô la, với điều kiện là Pháp phải thi hành đúng chương trình tổ chức và hành động quân sự đã được Mỹ công nhận. Một mặt nữa, chuyển giao gấp quyền hành chánh và chánh trị cho các nhà cầm quyền Việt Nam.

Ông Letourneau đã trở về Paris và đến tháng 5 dương lịch sẽ qua Đông Dương, có cho hay về kết quả giúp đỡ của Mỹ :

« Con số viện trợ nước Pháp chưa được xem xét vì rằng : một mặt đến cuối tháng tư, phiên nhóm tổ chức Đại tây Dương ở Paris mới nghiên cứu sự góp sức của các nước trong cuộc phòng thủ Âu Châu. Tất nhiên vấn đề Pháp góp sức ở Á Châu là tùy thuộc sự góp sức ở Âu Châu và mặt khác con số khái quát về các ngân khoản để chánh phủ Mỹ sử dụng chỉ sẽ được quốc hội Mỹ quyết định trong vài tuần lễ tới. »

Nên nhắc lại rằng Mỹ đã đưa điều kiện buộc Pháp : Chuẩn nhận hiệp ước phòng thủ Âu Châu đã rồi Mỹ sẽ tăng gia viện trợ cho ở Đông Dương. Nhưng cuộc hội họp Pháp Mỹ vừa rồi « không có gì nhất định được tính trong cả ».

Nội các Mayer đang trải qua khó khăn trước ngày tuyên cử thành phố. Đảng nông dân muốn rút người của đảng ra khỏi chánh phủ. Đảng xã hội thì cực lực công kích «chánh sách tai hại » hiện thời trên mặt báo Le Populaire. Đồng thời có tin Maurice Thorez, nhà lãnh tụ cộng sản Pháp ở Moscou lên đường về nước.

Về mặt tài chánh nội các Mayer đang hết sức lúng túng vì những sự thâm hụt, vừa rồi lại vay thêm gần 100 tỷ quan của Pháp quốc ngân hàng. Người ta tự hỏi không biết rồi đây đến kỳ hạn phải trả nợ cũ lẫn nợ mới, chánh phủ Mayer sẽ lấy tiền ở đâu ? Tăng thêm thuế ? Nguy hiểm ! Lạm phát ? Không được.

Tình trạng Pháp lại càng bối rối thêm nữa vì chiến tranh Đông dương chưa có lối thoát, rắc rối ở Bắc Phi vẫn kéo dài.

CHIẾN cuộc ở Đông dương trước mùa mưa 1953 bắt đầu chuyển động lớn. Những mưu toan đại tấn công của V. M. nhắm vào thượng Lào . . . . . bộ tổng tư lệnh quân đội Pháp đang trù liệu đối phó.

Vua Lào tuyên bố sẽ kiện với Liên hiệp Quốc trong trường hợp Ai lao bị tấn công.

TUẦN LỄ TRONG NƯỚC

ÔNG ADLAI STEVENSON TỚI SAIGON

ÔNG Adlai Stevenson, ứng cử viên dân chủ vào ghế Tổng thống Huê kỳ trong kỳ tuyển cử năm 1952, đã tới Saigon cùng với 5 người bạn đồng hành.

Trên máy bay bước xuống, ông đã được ông Robert Mc Clintock, đặc viên ngoại giao tại Đại sứ quán Huê kỳ, Phó Thủ tướng Lê Văn Hoạch, đại diện Thủ tướng Nguyễn Văn Tâm, Toàn

Ông Adlai Stevenson, lãnh tụ đảng Dân chủ Mỹ, người đã ra tranh cử Tổng thống với ông Eisenhower.

quyền Gautier, Ngoại trưởng Trương Vĩnh Tống, ông Janot, Đồng lý văn phòng, ông Tổng trưởng Bộ Liên quốc, các vị đại biểu các sứ quán Anh, Ý, Thái Lan và một số đồng thông tin viên báo chí ngoại quốc, Pháp và Việt túc trực tiếp đón.

ÔNG ADLAI STEVENSON
THƯỜNG KHÁCH CỦA
ĐỨC QUỐC TRƯỞNG BẢO ĐẠI

TRONG ngày thứ hai lưu lại ở Đồng dương, ông Adlai Stevenson lãnh tụ đảng Dân chủ Mỹ đã gặp Đức Quốc trưởng Bảo Đại tại Hoàng cung ở Ban mê thuật.

Ban mê thuật là một làng sơn cước trên khu cao nguyên cách Saigon 390 cây số về phía Bắc. Cuộc hội đàm của 2 ngài đã diễn ra lâu trong 1 tiếng rưỡi đồng hồ và có một mình ông Mac Clintock, đặc viên ngoại giao Mỹ ở Saigon tham dự.

THIẾU TƯỚNG MỸ JOHN O'DANIEL
THƯỜNG KHÁCH CỦA SAIGON

THIẾU tướng John O'Daniel, Tổng tư lệnh Quân đội Mỹ tại khu vực Thái bình Dương, đã từ Hương Cảng đến Saigon, để nghiên cứu về tình hình quân sự tại Đồng dương trong một thời gian là năm ngày.

THỦ TƯỚNG NGUYỄN VĂN TÂM
VÀ ĐẠI TƯỚNG SALAN ĐA KHÁNH
THÀNH CON ĐƯỜNG TỪ SAIGON ĐI
CAP - SAINT - JACQUES

THỦ tướng Nguyễn Văn Tâm và Đại tướng Salan đã chủ tọa buổi lễ mở lại con đường chiến lược từ Saigon đi Cap-Saint-Jacques dài 124 cây số và bị bế tắc từ hồi xảy ra các biến cố tháng năm 1945.

Đoàn công vơ hơn 40 chiếc rơ rọ chạy trên đường, chở một đoàn tùy tùng gồm có các yếu nhân: Phó Thủ tướng Lê Văn Hoạch, các ông Tổng trưởng Lê Quang Huy, Tân Hàm Nghiệp, ông Thủ Hiến Hồ Quang Hoai, các Đô đốc u boyneau và Blanchard, các Tướng Nguyễn

Văn Hinh, Bondis, Gardet, Lê Văn Viễn và một số đồng các sĩ quan cao cấp Pháp, Việt và cố nhiên nhiều đại biểu của Thống tấn và Báo chí.

THIẾU TƯỚNG LÊ VĂN VIỄN NHẬN
HUÂN CHƯƠNG CHIẾN TRANH

VIỆC giữ trật tự và an ninh trên đường Saigon Cap do quân đội Bình Xuyên đảm nhận.

Muốn làm tròn nhiệm vụ ấy, Ngài thiếu tướng Lê Văn Viễn đã tăng thêm quân số, đồng thời thiếu tướng cho xây cất thêm nhiều đồn trên sông Saigon, từ thủ đô đi ra biển.

Vừa rồi, thiếu tướng đã nhận huân chương chiến tranh do đại tướng Tổng tư lệnh Salan trao tặng.

CHƯƠNG TRÌNH 5 ĐIỂM CỦA
NẠN NHÂN THỜI CUỘC

TÔI, án Saigon vừa xử một vụ mấy thanh niên, mà trạng sư bênh vực cho bị cáo đã bảo thân chủ mình là « nạn nhân của thời cuộc ».

Các « nạn nhân » này là một tốp thanh niên 17, 18 tuổi, đầu chải kiểu dít vịt, mặc quần ống hẹp, bàn tính với nhau thực hiện một kế hoạch trục tẩu với một chương trình gồm có 5 điểm. Ngoài ra mấy điểm ăn nhậu, hút xách, cờ bạc, đi điếm, thường lệ còn điểm thứ 5 là đặc biệt hơn hết: bắt cóc một cô đứng bán ở quán rượu.

Nhưng vì mãi thực hành 4 điểm trên, đến khi chúng tới quán rượu đã khuya, cô gái về nhà rồi. Nguyễn Văn Tân với Lê đình Hải mới tìm đến nhà riêng cô gái, tự xưng là thám tử vào xét nhà, Hải đứng gác ngoài cửa, còn Tân vào gọi cô Kim Anh bắt đưa ra giao cho các bạn đi xe máy dượt dạo.

Thấy hành động của đám vị thành niên có vẻ là nhân vật của tiểu thuyết Phú Đức, người nhà cô gái vội chạy đi kêu lính. Hai chàng « nghĩa hiệp » bị tóm cổ tại trận, còn các vị anh hùng kia thấy động vội vàng nhảy lên ngựa... sát tẩu thoát. « Hiệp sĩ » số một Nguyễn đình Tân đã ghé nhận khai « hết kế hoạch hoạt động trên đây, còn Lê đình Hải thì chỉ nhận là đồng lõa.

Ra trước tòa, luật sư Vinh không ngần ngại cho rằng thân chủ của ông, những « anh hùng niên thiếu » này là nạn nhân của thời cuộc, đã chịu ảnh hưởng những phim chớp bóng cao bồi và các tiểu thuyết khiêu dâm mà ra. Phong trào này bành trướng quá mạnh, đến nỗi « hội chống sản phẩm đầu độc tinh thần dân chúng » kêu gào hết lời cũng không mấy hiệu quả. Và luật sư: xin tòa châm chế cho các cậu vị thành niên kia 4 tháng tù treo cho chánh phạm và 3 tháng cho đồng lõa « cao bồi hiệp sĩ bắt cóc gái ».

Bọn « đi bắt mực » với bọn con buôn « nghệ thuật khiêu dâm » màn ảnh chắc là vui mừng thấy công việc họ làm mỗi ngày một thêm có kết quả đặc biệt.

SỐNG HƠN 100 TUỔI MỚI CHẤN ĐỜI

BẢO bên Pháp gởi qua tuần rồi đăng tin: Một ông già 102 tuổi vừa nhảy xuống lầu cao từ tư, có để lại một bức thư nói rằng « vì thấy cuộc đời chán ngán lắm nên tôi không muốn sống thêm nữa ».

Nếu ông già ngoài 100 tuổi kia mà sống ở cái đất này, mỗi ngày thấy hàng bao nhiêu vụ tự tử, vì nghèo khổ, vì thua bạc, vì tình... thì không biết ông có sống thọ đến thế rồi mới thấy đời đáng chán không?

Nhưng kẻ ra ngoài « bách niên » như ông, mà dám ra tự tử vì tình thân yếm thế thì cũng là chuyện... trăm năm mới thấy một lần!

MỘT CHỦ TRƯỞNG MỚI CỦA HỌA SĨ

HỌA sĩ Tú Duyên tuyên bố trả lời trên báo NGHỆ THUẬT của đài Pháp Á về bài báo đăng trong Đời Mới viết về cuộc triển lãm « tranh bình dân » của họa sĩ vừa rồi.

— Ông Hoàng thu Đông, tác giả bài đó, tôi không được hân hạnh quen. Nhưng ông đã khéo

Ý VÀ VIỆC

nhắc cho tôi nhiều điều có lẽ rất có ích cho việc làm của tôi. Tiếc một điều là ông Hoàng thu Đông đã phê bình trong khi ông chưa biết đến chủ trương của tôi cũng như ông không xét đến tính cách, cần có của một cuộc triển lãm tranh ở một Đô thị. Nhưng việc làm của tôi trong tương lai có thể trả lời cho một vài ngộ nhận nông nổi đó.

Đó, bạn Thu Đông nghe chưa? Xem một cuộc triển lãm, ngoài ra những bức tranh, người xem phải nên biết chủ trương của tác giả nữa, họa sĩ bảo thế. Nghĩa là cần biết tại sao lối họa bình dân lại trường giả hóa để bán cho các nhà có tiền ngoại quốc, tại sao họa sĩ lại nhờ ông René de Beval đỡ đầu cho, tại sao một bức tranh chỉ đáng giá mấy chục đem in trên lụa lại để giá mấy ngàn, tại sao vân vân và vân vân...

Chủ trương của họa sĩ như thế, không biết rõ là nông nổi lắm, sao bạn Thu Đông lại nhắc không nên chỉ vì mục đích bán tranh thôi mà quên mất tinh thần phổ biến của lối họa bình dân này?

Một điều họa sĩ trách nữa cũng phải: « tính cách cần có của một cuộc triển lãm tranh ở đô thị » là, làm tiền, sao bạn Thu Đông lại nói đến chuyện tinh thần nghệ thuật làm gì? Như thế là ngộ nhận họa sĩ Tú Duyên đây!

CHO NÓ VUI MÀ

CHỢ phiên ở vườn ông Thượng đã gây lại cái không khí « tái hoa sơn trẻ ». Những cao bồi, hiệp sĩ, thanh niên « vui vẻ trẻ trung » đã trở lại đặc biệt của họ lên mặt, lên đầu, lên v. v... của các cô, các bà vào xem. Lối « nịnh dâm » của các « cậu » thanh niên Saigon đã làm cho phụ nữ con nhà tử tế gồm bước vào chợ phiên.

Các báo kêu ầm lên về những trò mất dạy của các tay « bét ». Có từ lại để nghị với cảnh sát trật tự nên mời vài cậu về bắt vài giờ để có thì giờ suy nghĩ về « trò vui » của mình.

Ấy, trách chỉ các « cậu » là « nạn nhân thời cuộc », « để cho nó vui mà »!

BIÊN THỦ KHÔNG PHẢI HỐI LỘ?

ÔNG Huyện Sứ xài thâm tiền bán vé số trên 600.000 đồng vừa bị truy

tổ. Liên sau đó có người đem chuyện ấy mà « trộn » vào các vụ hối lộ. Có báo kể lại lịch ông Sứ, cho ông là người hiền lành, tánh tình tốt, làm việc siêng năng.

Như vậy, người « dân » được phép hồi biến thủ và hối lộ có khác nhau chăng? Nếu khác thì tội nào nặng hơn.

Ký giả cho rằng hối lộ có tánh cách khác hẳn vụ biến thủ. Người quan hối lộ buộc người ta nạp tiền cho mình, có ý định trước, có lòng tham sẵn, còn người biến thủ — như « ca » ông Sứ — có thể là người hiền lành, không có ý định tiêu mất tiền. Có thể còn rằng vì có tiền trong tay, lỡ chơi một trận, kiếm thế gỡ, gỡ như gỡ ghê: 600.000 đi luôn.

Đứng về tâm lý và đạo lý mà nói, tội người biến thủ phải nặng hơn tội hối lộ. Nói thời nói vậy, chớ ký giả không phải là « người luật ».

PHẢI ĐẶT VIỆT NAM VÀO
CHIẾN TRANH

ĐÓ là chủ trương của ông Paul Reynaud, một nhà tài phiệt của nước Pháp. Sau khi quan sát « kỷ cương » tình hình Việt Nam, trở về Paris, ông quyết không nói can. Một cách trình trọng, ông bảo: « phải đặt Việt Nam vào chiến tranh ».

Người dân nước Việt khi nghe qua không khỏi diếc con rái! Họ sẽ tự hỏi vậy chờ mấy năm nay Việt Nam không ở trong cảnh chiến sự à? Vậy chờ quân đội Việt Nam được thành lập để làm gì?

Lưu thiết, lão Paul Reynaud!

NGUYỄN TỬ GIẾT NGƯỜI VÀ
CỦU NGƯỜI

MỖi thứ bom nguyên tử và đưa thứ vật để xem xét kết quả của quả bom.

Bỗng nhiên, có một người nọ tới xin yết kiến ủy ban nguyên tử, bảo:

— Các ông chế tạo nguyên tử lực cốt để giết người, vậy tôi muốn ông dùng nó mà cứu tôi. Tôi xin nạp mình là con động vật thí nghiệm, vì tôi không muốn sống. Vậy các ông hãy dùng nguyên tử mà cứu tôi khỏi cái đời sống này.

— Thôi đi! Anh đi lên rồi!

— Tôi không điên.

— Không điên, cũng không cứu anh được, vì người ta cứu người khỏi sống. Bom nguyên tử giết người về số kẻ, chỉ có một tối mà không giết được á?

Nhân viên ủy ban nguyên tử ngạc nhiên, nhìn trân ánh chàng kỳ quái rồi đuổi anh đi.

HY VỌNG VÀ HY VỌNG!

ĐỀ nghị của Chu Ân Lai chịu khai nhiệm hội nghị Bản môn Điểm trở lại làm cho nổi lên một luồng hi vọng mạnh hơn khỏi nguyên tử.

Chính vì luồng gió hi vọng này bay tràn khắp thế giới như khói bom H đã gây lầm trận cuồng phong mà người ta sợ rồi đây luồng gió mới với khói « hòa bình » sẽ gây lầm trận bão tố, bao hại các nhân viên Hồng thập tự Việt Nam không còn thì giờ lo việc nhà, nhứt là các ông bác sĩ sẽ phải bỏ khách mà theo nạn nhân!

HẬU NGHỆ

Muốn biết nghĩa cái cười, đón xem

TIN MỚI

TUẦN BÁO TRÀO PHÚNG VÀ VĂN NGHỆ

SỐ 1 ĐÃ RA NGÀY 4-4-53

ĐẠI KHÁI CÓ NHỮNG MỤC VÀ BÀI

XU THỜI, THỜI SỰ ĐOÀN BÌNH,
KHẢO BỆNH MỖI TUẦN, ĐIỂM BÁO, TIN
RA ĐI Ô HOẠT KẾ TỰ ĐIỀN. (Trào phúng)
TRƯỚC VÀ SAU ÁNH SÁNG SAIGON
(Phóng sự).

HIỆP SĨ CẦN VƯƠNG (Truyện phim
Invanhoe).

MẶC CẢM (Tân truyện).
NGƯỜI THIẾU PHỤ NAM XƯƠNG
(Truyện cổ tích).

1 TRANG NHI ĐỒNG, 3 TRANG HÍ HỌA

GIÁ PHỔ THÔNG: 2 ĐỒNG

Thời này là của Phú Đức, Nam Đình chăng ?

II

BẠN đọc sẽ hỏi kỷ giả bài này về chỗ không hoàn toàn đồng ý với ông bạn mà cho rằng quần chúng ngày nay là quần chúng 30 năm về trước. Trót đã ra, tôi xin bàn nốt.

Không phải quần chúng đi lùi, và bạn tôi cũng không có ý bảo như thế; và không phải quần chúng ở đó thành ngày nay là quần chúng 30 năm về trước. Ta thử phân tích thì biết ngay hiện giờ quần chúng gồm có những hạng nào.

Bình thường trong xã hội, đứng về mặt văn hóa, ta thấy có đám thanh niên đang đồng loạt đòi hỏi tiến lên, có hạng xây dựng nam nữ và hạng chỉ biết thưởng thức chứ không còn xây dựng (lão thành). Trong hiện tình nước ta, sau 7 năm chịu cảnh chiến

sự, ở thành còn hạng thiếu và thanh niên, hạng đàn bà không tài xây dựng và hạng già. Ta thấy hạng xây dựng kém sút rất nhiều đến nỗi có thể kể như không có. Thành thử đọc giả gồm có thiếu và thanh niên đang tìm đường đi lên, có đàn bà và người già không còn sức chống trả lại một phong trào đi xuống hay khuyến khích một phong trào đi lên. Như thế ấy xã hội ở thành mất hẳn sự thăng bằng.

Mà đàn bà thì có những thị hiếu rất cũ, còn thiếu và thanh niên thì háo hức. Mất sự liên lạc với hạng xây dựng, thiếu và thanh niên đâm ra sống thời kiếm hiệp. Vì vậy mà tiểu thuyết kiếm hiệp, anh hùng cá nhân, tiểu thuyết tình si là thức ăn tinh thần hợp nhất cho quần chúng ở thành. Đáng hiểu lầm rằng chỉ có sản phẩm khiêu dâm mới lôi cuốn quần chúng. Chuyện « cao bồi » viết lối Phú Đức Nam Đình cũng được nhiều độc giả.

Người hiểu tình thế không ngạc nhiên khi thấy có nhiều đàn bà mua báo hàng ngày để đọc tiểu thuyết Nam Đình hay Phú Đức; có lắm nhà tiểu tư sản trí thức và tiểu công chức cũng mua báo chỉ để đọc tiểu thuyết của hai văn nhân kia. Có lúc báo hàng ngày còn được hạng người không biết đọc chữ mua để xem hình hâu tìm ra con số chỉ chỉ đó là khác.

Lẽ tự nhiên với tình trạng ấy ta khó mà được đọc báo chí hoặc sách vở có tánh cách xây dựng. Vì thiếu sáng tác và không thể sáng tác với đa số độc giả tìm đọc cái dễ dãi, cho nên ta mới thấy nhiều sách rất xua được xuất bản lại, và nhiều thứ sách tâm thường được phiên dịch.

Còn một yếu tố khác rất quan hệ làm cho đa số người trong xã hội không để ý tới văn hóa; yếu tố này thuộc tính thần. Số là

hầu hết người trong xã hội ngày nay đều in trí rằng mình sống cảnh tạm, mặc dầu cái thời tạm kéo dài mãi. Vì lẽ mất cả tin tưởng nơi ngày mai, người ta đâm ra ăn chơi trong ngày nay. Do đó mà sự nhận xét bị xuyên tạc đi rất nhiều.

Và nhân với vật trong xã hội đều đòi giá trị.

Tuy vậy tình cảnh ấy có thể đòi hỏi rất mau chóng. Phong trào văn hóa đi xuống chỉ vì hoàn cảnh, thì khi hoàn cảnh đổi, phong trào văn hóa cũng đòi chịu theo.

Ngay như những điều xấu xí, những mặt ghê của xã hội mà mỗi ngày ta trông thấy, có thể tiêu tan theo phong trào. Trộm cướp, hiếp dâm, mại dâm, hối lộ, bóc lột, v.v. v., những thành quả ấy sẽ tan rã

trong nhút thời, một khi cái lý do tạo nó ra bị đánh vỡ, chẳng khác nào cây bị sâu ăn, khi ta đốn cây là giết sâu, nếu không có cây khác đồng loại ở kế cận.

Sở dĩ ngày nay thiếu hạng xây dựng trong xã hội cũng vì cái vòng lẩn quẩn, và chính cái lẩn quẩn ấy, làm cho người trong xã hội sống phi thường. Rồi từ các phi thường tinh thần người ta sang qua phi thường vật chất, rồi từ phi thường kinh

tế người ta trở lại phi thường trí thức. Kể viết bài này hoàn toàn không nhắm cá nhân. Sở dĩ mượn hai ông Phú Đức và Nam Đình ra làm đề tài vì sự thành công của hai nhà văn này phản ánh thời cuộc rất đầy đủ.

Xét kỹ hai nhân vật đó là biết rõ thời cuộc. Lấy sự lên xuống của họ mà đo lường sự biến chuyển tình thế thì không mấy sai lầm.

Người ta nên để ý rằng văn hóa và sinh hoạt lúc nào cũng đi chung. Sinh hoạt phi thường tạo nên thứ văn hóa phi thường. Thời cuộc chỉ phôi văn nghệ, vì vậy mà khi xem văn nghệ người ta có thể đoán thời cuộc.

Ước rằng bạn đọc, khi đọc qua bài này, không ngờ nhận rằng Trọng Yêm đã nghe theo một lý lẽ nào mà muốn đánh đổ hay chỉ trích người thành công. Không Trọng Yêm chỉ muốn bạn nhận định ngoài vòng

tình cảm, ngoài sự thương ghét. Có như thế mới là nhận thức. Và có nhận thức mới trí tuệ tri tha.

TRỌNG YÊM

HỘP THƯ

Các bạn **DẠ KHÁCH, TƯƠNG TÂM** (Nhà trang), **VĂN HỮU** (Huế), **Cô MINH NGUYỆT** (Long xuyên), **NGÔ THẾ HOAN**, **NGUYỄN TRƯỞNG** (Hà Nội), **ĐÀO NGUYỄN QUÝ**, (Montpellier : Pháp) **KIÊN GIANG** (Rạch giá), **XUÂN HUYỀN** (Saigon), **LONG PHI** (Trúc giang), **L. N. Z.** (Phnompenh), **LÊ HỒ** (Hội an), **THANH XUYỀN** (Huế), **TIẾN LĂNG** (Sóc trăng), **HOÀNG LONG** (Đường đường 4-15) :

Đã nhận được bài các bạn.

Bạn TRẦN MINH LỘC (Hà Nội) :

Rất ăn ảnh. Bạn cảm phiền gửi ảnh chụp một mình cỡ 6x9.

Bạn HOÀNG VĂN (Phan thiết) :

Hoan nghênh. Bạn gửi về tòa báo cho.

Bạn NGÔ BỬU (Tourane) :

Cảm phiền, không thể trả lời bằng thư riêng. Bài của bạn đang xem.

Bạn TRƯỞNG VIÊN (Phan Rang) :

Chức ý bạn. Sẽ gửi tặng nhà trường.

Bạn QUÁCH VĂN TOÀN (Gia định) :

Hình họa chung quanh mục Người Thời cũng giống như hình họa ở các bài khác.

Cô BẢO PHỤNG (Nhatrang) :

Bạn gửi đều cho lối chơi Ô chữ như đã gửi, hoan nghênh và cảm ơn.

Một bạn đọc ở Lâm Viên :

Cảm ơn bạn đã giúp ý kiến về Số Xuân.

Bạn LÂM KHÊ, NGHĨA :

Rất cảm ơn hai bạn đã giúp cho nhiều ý xác thực.

Cô KỲ NAM (Huế), **Bạn HƯƠNG GIANG** (Huế), **PHẠM PHÚ VIỆT** (Dàlat), **HÙNG HẢO**, **DIỆU TÂM** (Huế), **YẾN SƠN**, **LONG PHI**, **PHƯƠNG ANH** (Huế), **TRƯỞNG PHƯƠNG**, **HOA ĐĂNG**, **BẠCH PHƯƠNG**, **HUY PHƯƠNG**, **HÀ THANH** (Huế), **DUY NANG**, **ĐĂNG HỒNG** (Nam Vang), **K.H.A.I.** (Phan Rang), **HUỲNH BỬU NGÃ**, **J. NOLIA**, **X. T.** (Huế) :

Đã nhận được bài các bạn.

Bạn VÕ VĂN NAM :

Có nhận được thư bạn.

Bạn HỒ HÁN SƠN :

Rất tiếc không tiện đăng. Cho biết địa chỉ mới để tiếp tục gửi báo cho bạn. Báo gửi bị trả lại.

Bạn ĐÔNG XUYỀN (Hải phòng) :

Đã nhận được món quà thanh qui của bạn gửi tặng Đời Mới. Rất cảm ơn.

Bạn LONG TỊNH (Rạch giá) :

Rất tiếc loại ấy chưa tiện nhận.

Bạn DIỄN NGHỊ (Huế) :

Gửi cho những bài thơ dịch như bạn nói trong thư.

Bạn SƠN (có hình đăng ở Đời Mới số 50) :
Cố bạn **NGUYỄN THU**, **Maison Centrale** Chi Hòa gửi thư cho bạn. Phiên ghé Tòa soạn lấy.

Bạn TRẦN PHƯƠNG NHƯ (Huế) :

Đã nhận được « Đồng Tiền » của bạn.

ĐỜI MỚI số 54

VƯỜN Ông Thượng sáng trưng ánh điện xanh, đỏ, vàng, tím. Âm nhạc. Tiếng cười đùa nô nức, tiếng máy phóng thanh vang dội, tiếng các ca sĩ gào lên qua ống « hô pác lơ », tiếng vịt kêu, tiếng nhạc khiêu vũ rầm rập, tiếng người gọi nhau ới ới thu hút từng sông người tràn vào Hội chợ. Người không vào được đứng ngong ngóng, kiểng chân nhìn vào cái đám ánh sáng muôn màu ríu rít như Thiên môn trận của Hải Triều thánh nhơn. Cũng chia từng hàng, từng gian, từng khu, từng chỗ của các trò... nguy hiểm vì đụng tới thì hết bạc. Có một điều Thiên môn trận thì ai cũng sợ không vào. Đàng này người ta chen lấn, xô đẩy nhau phá cửa để mà vào vì đây là chợ phiên Hòa Bình, vào mà xem Hòa Bình nó ra làm sao.

ĐÂY, MỜI QUÝ NGÀI... « MẠI DỒ »

GIAN hàng, trò chơi nhiều nhưng mà mới lạ thì lại rất ít. Máy phóng thanh gào vào tai đồng bào, nào là gian hàng chúng tôi đặc biệt hơn hết, vui hơn hết, cộp lạch hơn hết nhưng tựu trung vẫn chẳng khác gian hàng bên cạnh mặc dù anh chàng láng giềng này cũng già mồm kêu gọi bà con mại dồ vì chỉ có gian hàng của anh ta mới đặc biệt hơn ai hết. « Quý ngài » cũng sẵn lòng tới « mại dồ » nghĩa là hàng nào cũng ghé, chỗ nào cũng vào để xem thử.

Họ kéo từng đoàn lũ lướt nhón nhơ, ăn uống, nhậu nhẹt, đùa nghịch, đối pháo bóng, ném vịt, tung hoa giấy, vãn vãn và vãn vãn...

Vui đáo để. Người ta có dịp cười đùa, ngấm thiên hạ ánh điện nhón nhơ, thỏa thích lỏ tai và con mắt mà chỉ mất có... hai đồng bạc. Còn muốn mất nhiều thì cũng có đủ trò để mà dốc hết túi bạc nếu ai đó không tìm ra cách tiêu tiền nào khác hơn nữa. Ngài buồn ư, cứ vào đại gian hàng « vui quá xá », thêm vịt « rò ti » cứ đến cái hàng « ném vịt ». Các cô cười duyên ghê lắm. Bốn vòng một đồng. Cứ mua lấy vài chục vòng ném chơi... để một năm... mới trúng một lần. Đây là gian hàng thanh niên. Mời các ngài vào đối pháo. Đối được thì trúng thuốc ách chuẩn, thuốc « Cờ ra ven » nhưng năm, sáu hôm các hộp thuốc vẫn trung thành với Bộ Thanh niên nên không rời cái bàn để chạy vào túi mấy ông bà thích đối pháo.

Tôi đứng lại trước một gian hàng bị bùng kin mít như một cái buồng... của đàn bà nằm ở, trước mặt treo một tấm bảng to : « Áo thuật mới lạ. Đầu người mình nhón nhọt ». Tinh vào xem bỗng sợ nhớ đến là nhón nhọt đem đem vãn giảng lười ở đường Cây mai, tôi hết hồn rút lui có trật tự. Đi ba bước lại vấp

TÔI ĐI HỘI CHỢ HÒA BÌNH

phải một cái buồng kín mít nữa nhưng lần này thì đầu người nhưng mình không phải nhón mà là hoa sen. Do dự không biết có nên vào không thì một đám người ở đến, đẩy tôi về phía hàng « Sà Bông Việt nam » vừa đi họ vừa bảo : « Đi xem, thắng bé gái... ra nước ». Rõ ràng thắng này dài... ra nước thật mặc dù nó chỉ là hình vẽ trong một cái lồng bằng gương.

ĐẦU TRÁU, MẶT NGỰA...

LÀM người thét rồi cũng buồn nên có nhiều người muốn làm... trâu, ngựa. Vứt ra hai mươi lăm đồng mua một cái mặt nạ. Mang vào, đổ ai mà biết mình là cha cũng, chủ kiểng nào. Cứ việc ném hết một xe hoa giấy vào đầu vào mặt các cô cũng không ai nhận ra được để mà... rửa. Thế là trâu, ngựa, heo bỗng thấy tràn đầy hội chợ. Thật là trâu là ngựa, chỉ có khác một cái là trâu biết thụt « cà vạt », ngựa biết trò... 35.

TRẦN GIÁC HOA GIẤY VÀ ĐẦU NGỰA SẮC...

HOA cỏ của vườn Ông Thượng bị dẫm nát bét có lẽ vì nó không đẹp bằng hoa giấy. Không thể sao mà đi đâu cũng thấy hoa giấy bán từng thùng, từng bồ. Một anh rao hàng lanh lảnh :

— Mại dồ, mại dồ. Một gói một đồng. Họ ném mình thì mình ném lại họ, mua đi, mua đi. Người ta vẩy chạt lấy mấy cô áo xanh, áo đỏ, chàng này vứt xuống, chàng khác lấy chổi quét đi như là phu lục lộ quét đường, đầu các cô biến thành đầu ngũ sắc vì sắc đen của mớ tóc « phi dê » không thấy đâu cả.

Cứ ném, cứ quét, cứ dẫm co chống cự và cứ sẵn đến, áp vào. Phái yếu cũng không kềm. Họ cũng ném trả thù nhưng người bị ném phải vội vàng chạy lẹ đi chỗ khác khi nhận được mặt cái « năng » vừa ném họ. Eo ơi ! khó nói ! khó nói !

AI BẢO CHƠI TRỀO

MỘT đám đông xúm lại vây chung quanh một thiếu phụ. Bà này túm túm tum một cậu bé, tay nắm tóc, tay xia xói vào mặt :

HỒNG CHƯƠNG

— Đồ mất dạy, tao đánh mặt mẹ mày mà mày chơi thế à. Hử đồ không ông, không cha kia.

Tội nghiệp một thằng bé 15 tuổi ngo ngác như mèo bị cắt tai. Thì ra cu cậu lằm lằm thuyết ái tình, thấy ngựa ngáy nên cũng dờ dờ. Trông thấy một nàng tóc « phi dê », áo màu lòe loẹt vừa đi qua, cu cậu vội tung lên một nắm hoa giấy tưởng nàng sẽ quay lại gửi một nụ cười tình. Không ngờ khi nàng quay lại, thì rõ ràng là một bà đứng tuổi, sát khi đang đàng, trạc tuổi... mẹ cậu.

CON THỎ PHẢN CHỦ

ĐÂY là gian hàng đánh số thỏ. Cứ bỏ tiền ra mua lấy một tấm vé số. Một chủ thỏ nằm yên trong lồng giữa một vòng tròn những cái chuông có mang số hiệu. Giở lồng ra, thỏ chui vào chuông nào thì người có vé số ấy được lãnh rượu, thuốc, bánh kẹo, v.v.

Đến giờ mở lồng. Hàng trăm cặp mắt đổ dồn về phía con thỏ nhưng anh chàng này cứ ngồi yên một chỗ, đập thề nào cũng chửi thề. Có đến nửa giờ mà anh chẳng cần chun vào chuông ý chừng không muốn vào « vòng cương tỏa » Thật là thỏ phản chủ, báo hại chủ phải phi mất nửa giờ trong khi thì giờ của Hội chợ là thì giờ tiền bạc.

ĐI HỘI CHỢ...

Đi hội chợ là đi tiêu thì giờ, đi nhìn người, đi khoe áo quần, đi ngửi bụi, đi chen lấn, đi tìm cảm giác lạ, đi « gờ gạt ». Chỉ có một cái không « đi » là đánh bạc ». Đó là điểm đặc biệt của Hội chợ Hòa Bình.

Đặc điểm thứ hai là không khí « tài hoa sơn trẻ » và « vui vẻ trẻ trung » của Hội Chợ Hòa Bình 1953 cũng chẳng khác gì hội chợ thời tiền chiến. Khác chăng là lối chơi đùa của các cậu thanh niên tro tráo hơn và cũng mất dạy hơn.

Một đặc điểm khác nữa có lẽ là chiếc xe MOLOTOVA của V.M. do nhà binh Pháp bày giữa hội chợ hòa bình như nhắc nhở cho người đi xem nhớ rằng đang còn chiến tranh.

NU CƯỜI...

Bữa tiệc bắt đầu một lúc thì một người khách đến chậm tới. Y ngồi ở ghế đã dành sẵn, gần cuối bàn, chỗ bày một con ngỗng quay rất ngon lành. — Y kêu lên:

— Ngồi chỗ này tốt quá! ngay gần con ngỗng!

Rồi nhìn đến bà khách ngồi cạnh bên mình béo tròn như con ngỗng y với vầng chứa lời:

Xin bà tha lỗi, tôi muốn nói con ngỗng quay kia ạ.

***

— Anh theo o bé con gái tôi đã một năm nay rồi. Tôi muốn biết anh có ý định đứng đắn đối với nó không?

— Thưa ông, ông muốn nói rằng tôi có quyền chọn : lấy hay không cũng được phải không?

***

Chồng bảo vợ: Tôi vừa được tăng lương mình ạ. Từ đây chúng ta có đủ để sống theo lối tiêu xài mấy lâu nay.

Vợ bảo chồng: « Mình bảo là tôi tiêu xài quá lỗ sao? Thế còn mình, mình có nghĩ tới cách kiếm thêm tiền không? »

***

— Bà vừa được giấy nhà trường cho biết về học hành của con bà tháng rồi. Đã dư một điểm. Lịch sử để rớt. Vật lý để rớt. Toán pháp để rớt. Tại sao mà con bị rớt đến ba môn như vậy?

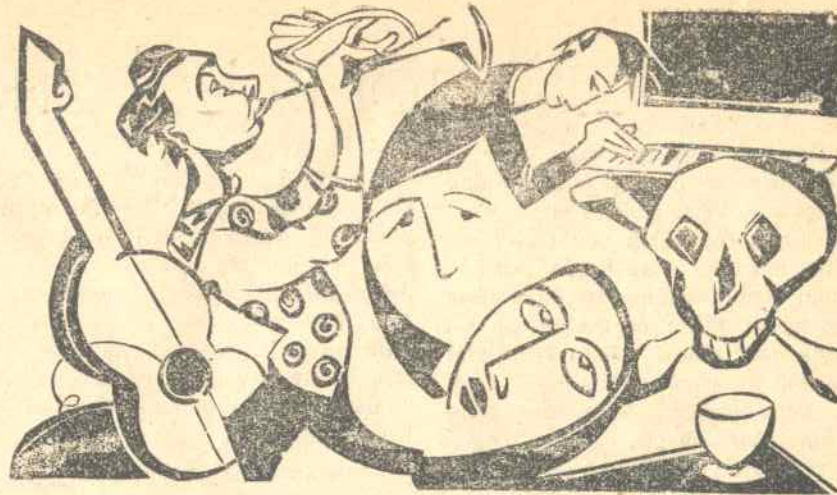
— Con không biết. Chắc là tại vì con khá về môn địa dư!

***

TRONG một buổi chiếu phim, người ta trao cho khán giả một tấm các mồi phát biểu những lời phê bình. Có câu hỏi đặt ra: « Có

Khi anh thợ sơn sơn nhà

II

THỜI KỲ BỆNH YÊN TĨNH

Từ 1900 đến 1914, người ta thấy thời kỳ yên tĩnh lại, hòa nhịp với sự cũng cố địa vị của giới phú hào, đang sung sướng, yên ngủ trong lạc quan. Thế rồi tấn đại bi kịch xảy ra: máu trào tuôn từ thể xác Âu Châu...

BẢN KHOẢN SAU CHIẾN TRANH THỨ NHẤT

TRONG 4 năm chiến tranh, những giá trị và những qui ước xã hội đều bị lung lay. Cảnh cái chết người ta muốn hưởng thụ. Hòa bình trở lại, người ta còn muốn hưởng thụ khoái lạc hơn nữa, vì đã thoát khỏi chết.

Những thanh niên 18 tuổi năm 1920 đã lớn lên ngoài lề lối thường tình, đã mất quan niệm về cái chết và giá trị sự sống. Họ đã sống qua một thời đại dữ dội của khói lửa.

Bệnh Thời Đại phát lộ dưới một hình thức khác. Người ta không còn tự hỏi: Hành động ra sao đây? mà lại tự hỏi: Ta là ai?

Thế rồi bùng lung sự nhiệt cuồng của một lớp người khát khao sống mà không có lý tưởng để sống. Cả một cuộc nổi loạn tuyệt đối chống lý lẽ, nghệ thuật, văn chương.

Những lề lối xã hội, tôn giáo đều bị coi là tàn tích của Thiên Chúa giáo cần phá bỏ. « Người ta đặt ra luật lệ, luân lý, thẩm mỹ để bắt các bạn phải kính trọng những thứ mong manh. Cái gì mong manh là phải đập vỡ đi » (Aragon).

Cái phá phá dada, siêu tả chân, lãng mạn đến cùng phát cơ nổi lên từ chối tất cả, phủ nhận tất cả.

Điểm đặc biệt là thanh niên bỗng nhiên tìm thấy mình trong các tác phẩm rất cũ hoặc trong các tác phẩm đã xuất bản khá lâu hoặc trong những sách in ra trước chiến tranh thứ nhất. Ai cũng thường nghĩ mình là một kẻ thích mạo hiểm, liều kỳ bất chấp mọi cử chỉ và để

cao những hành vi vô trách nhiệm. André Gide thuở bấy giờ là tượng trưng của sự thoát ly. « Ôi gia đình ta ghét mi! » thành ra dấu hiệu của thế hệ thanh niên cho rằng mình chột tính giữa bốn bức tường giam giữ của gia đình — Gide lại khám phá làm nổi bật thêm một nhà văn hào mà bấy lâu người ta cho là một đầu óc phi thường, xa lạ, một tác giả của những tiểu thuyết quái dị Dostoi-cuski.

Từ nhà văn Nga đến Proust (Pháp) Pirandello (Ý), văn học tác động mạnh mẽ trong đầu óc thanh niên và phản ánh một sự dò xét tìm tòi cái ta cá nhân và hồi hân vũ trụ. Phân tâm học của Freud ra đời soi sáng những cõi tối tăm của ý thức lay động tận gốc rễ những lòng tin vững chắc nhất. Đồng thời thuyết tương đối của Einstein đưa đến một quan niệm mới về vũ trụ làm đảo lộn những xác định toán pháp cho là bất di dịch từ trước đến nay.

Đầu óc thanh niên điên đảo trước sự xáo trộn to tát của ánh sáng khoa học. Các nhà văn thì rút vào thế giới nội tâm tự phân tích những xao động của lòng mình.

Nghệ thuật khách quan bị lấn át, hết những tác phẩm mô tả hoàn cảnh, xã hội thực tại. Đây là thời kỳ những nhật ký tâm tình, những đặc thoại nội tâm. Con người mất tin tưởng ở thế giới bên ngoài, quay vào bên trong. Cá nhân chủ nghĩa bành trướng theo phong trào bản khoán, ngò vực của thế hệ Tân tạp chí Pháp (Nouvelle Revue Française) xuất bản một tập « Nói về bệnh Thời đại mới », có tiếng vang dội lớn lao, tổ cáo sự « vắng chúa » trong tâm trí mọi người.

Trước tình trạng rối loạn đó mọi người đều đề nghị các phương thuốc chữa. Bọn từ chối thực tế ư! Thì cứ việc thoát ly. Các nhà văn đưa ra nhiều lối đề quên: say sưa với hành trình xa lạ hoặc đắm mình trong khoái lạc, đàn bà, hoặc đi theo đạo, hoặc là tự tử (đề nghị của phái siêu tả chân). Phải lập thể thì đề nghị con đường

BƠI MỎI số 54

Điều tra xã hội

BỆNH THỜI ĐẠI

của ĐẠI HẢI

hội họa mới đã đoạn tuyệt với lối biểu hiện cũ mà xây dựng nên một thế giới riêng biệt...

Tất cả những hiện trạng cuồng nhiệt đó có phải chỉ là các trò đùa không?

Không, những đời trẻ tinh thần trên đây là kết quả của thực tại xáo trộn trong xã hội và gia đình mấy năm qua. Vì thật ra những sự kinh khủng lớn về xã hội đều là nguồn gốc của thất vọng và thay đổi những giá trị cũ.

CON NGƯỜI VÀ THẾ GIỚI TỪ 1930 ĐẾN 1940

CÁC nhà hàng bắt đầu đóng cửa nạn « lạm phát văn chương » dật. Nhưng phong trào lãng mạn vẫn còn. Từ 1930 trở đi, lịch sử và chánh trị nổi bật lên hàng đầu. Cả thế giới sống trong cơn lốc lãng mạn, thời đại hình nhen là của những cá nhân tự định lấy số mạng mình. Quần chúng say sưa những hy vọng biến đổi lớn.

Khắp nơi, tinh thần cổ điển đều bị đánh bại đi. Số phận các dân tộc lớn ảnh hưởng đến các dân tộc nhỏ. Kinh tế khủng hoảng đảo lộn thế quân bình cả thế giới tư sản. Những nguyện vọng của lực lượng quần chúng chỉ chực nổ bùng.

« Mỗi xúc cảm đối với người là một nỗi say sưa » châm ngôn của người thanh niên nhiệt thành đã quá mùa rồi. Đã qua thời mà thanh niên được xem là một vinh dự.

Khi Malraux viết: « Mỗi người đều liên quan đến thế giới », nghĩa là những trò cá nhân chấm dứt, xã hội chi phối số phận của mỗi người — « Thời của những kẻ sát nhân » đã đến, và cũng là thời « Chúa chết rồi », theo lời tiên tri của nhà triết học Nietzsche.

Một cuốn sách đáng chú ý trước khi chiến tranh thứ hai bùng nổ: Những kẻ sa đọa của Eret von Salomon. Trong đây, nhà văn Đức mô tả tâm trạng nổi loạn của những lớp thanh niên Đức 1932 tìm kiếm trong hành động và giết chóc một sự thỏa mãn đầy đủ, đắm mình vào trong một thứ chánh trị siêu tả chân.

Một luồng gió lãng mạn chánh trị thổi qua đầu óc thanh niên, phần thì theo những nguyên tắc như không chán chương cuộc sống, phần theo cách mạng, phần theo phát xít. Họ theo đuổi một 'hạnh phúc' phiêu lưu, đối chiếu hành động với cô đơn.

BƠI MỎI số 54

CON BỆNH CỦA THANH NIÊN VIỆT NAM GIỮA HAI CUỘC CHIẾN TRANH

MÀM lãng mạn yếu đuối bắt đầu bùng dậy trong tư tưởng lớp thanh niên Việt nam những năm sau chiến tranh thứ nhất.

Tiểu thuyết Tổ Tâm của Hoàng ngọc Phách, những văn thơ Giọt lệ thu của bà Trương phổ và bản dịch Tuyết hồng lệ sử (Từ Trâm Á) đã là thứ sách gối đầu giường của nam nữ thanh niên. Lớp có tây học thì bị thêm ảnh hưởng... những sách vở lãng mạn của tây phương.

Phong trào than khóc, tuyệt vọng, chán đời, vô định hướng nổi lên.

Phong trào chánh trị quốc gia nổi lên thất bại năm 1930, mười mấy cái đầu rụng một lượt ở Yên Bái, rồi kinh tế khủng hoảng...thổi thêm sự chán nản vào lòng thanh niên. Mầm lãng mạn và cá nhân chủ nghĩa nhập cảng từ tây phương gặp mảnh đất tốt thuận tiện để nảy nở. Các tiểu thuyết của Tự lực văn đoàn phản chiếu rõ cái tâm trạng yếm thế (Hồn bướm mơ tiên) và muốn thoát ly của thanh niên. « Ôi gia đình, ta ghét mi! » điệp khúc của Gide mà thanh niên tây phương đã nêu cao, cũng được bạn trẻ Việt nhắc nhở gần như lấy làm châm ngôn hồi bấy giờ.

Nhưng phá bỏ gia đình, để đi đâu? Vẫn đề thoát ly được đặt ra, nhưng lối thoát không có, nên sự bế tắc lại càng thêm trầm trọng. Người ta đâm ra chán nản, ăn chơi, những trò hội chợ, vui vẻ trẻ trung càng đâm chìm thanh niên đang mê man, không tin tưởng.

Phong trào chánh trị ảnh hưởng của mặt trận bình dân ở Pháp làm cho thanh niên tĩnh lại, nhưng rồi đến những cuộc bất bớ, khủng bố của chánh phủ thực dân càng gieo thêm chán nản vào lớp người đã chán chường sẵn.

Cuộc chiến tranh thứ hai nổ bùng trong lúc cơn bệnh thời đại của thanh niên Việt vẫn đang dấy dưng.

Thời cuộc bất chợt cả một thế hệ đang bần khoản, bỡ ngỡ không biết đi về đâu.

Trong vòng mấy năm trời văn chương Việt Nam đã nhảy từ lãng mạn qua tượng trưng, siêu thực, thuần túy, cả lập thể nữa... Bền sự vang động của chiến tranh, những văn thơ sắc mùi thuốc phiện, rượu, gái vẫn thấy ngấm ngấm. Các tiệm nhảy,

(Xem tiếp trang 35)

...NƯỚC NGOÀI

nên cắt đoạn nào không? »

Một khán giả bức mình viết: « Phải cắt nhiều đoạn; cũng hòng của người viết chuyện phim, cô của nhà dàn cảnh, nhà sản xuất và tài tử chính ».

***

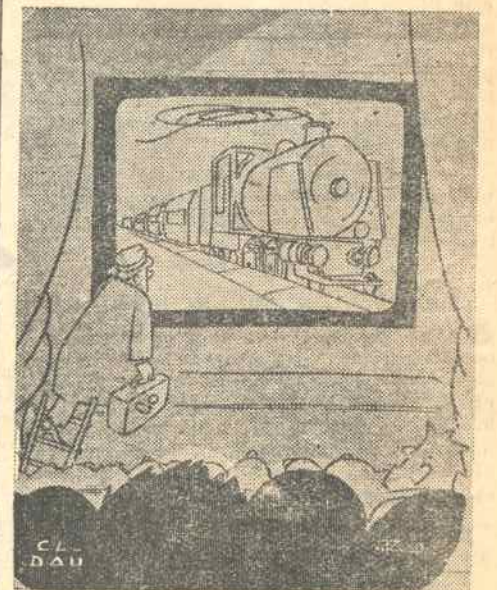
MỘT chủ hàng buôn nói với cô thợ kỹ nghệ, đẹp mới vào làm:

— Tôi chắc chắn là cô làm được việc lắm và rồi trở nên một thợ kỹ nghệ. Mà này, cô có một tấm hình nào chụp cô xấu xí không để tôi có thể đưa cho vợ tôi xem.

***

MỘT người diễn thuyết dở, đã làm chán tại những người nghe, nửa cuộc, ông ta biết ý bèn lấy giọng trịnh trọng tuyên bố:

Các ngài nhìn đồng hồ xem giờ, việc ấy đối với tôi không hại gì hết thảy. Nhưng tôi không thể nào chịu đựng được khi lại thấy các ngài đưa đồng hồ lên tai để biết chắc chắn đồng hồ vẫn chạy.

Khi khán giả xem chớp bóng nổi

Ôc con người là một vật kỳ diệu. Nó khởi đầu vận chuyển từ khi mới sanh và chỉ ngừng ngay lúc người ta sắp sửa nói trước công chúng.

The Hollywood Reporter

Chỉ có những người đàn bà xấu mới yêu chân thành. Người đàn bà đẹp, còn bận lo trau dồi sắc đẹp của họ.

Katharine Hepburn Family Circle

Con cái chúng ta có thể quên tất cả: quên đi học, quên tắm rửa, quên ăn, nhưng chúng nó nhớ luôn luôn điều chúng ta hứa sống với chúng cách một vài tháng.

Better Homes and Gardens

Độc khắp Báo chí Ngoại quốc

MỘT CÁCH ĐỀ THỊT LÂU NGÀY

● CÓ NHIỀU nguyên tử mới, được khám phá đó là lời tuyên bố của bác sĩ Alexander Ruthden, nhà bác học nguyên tử danh tiếng của Mỹ, cựu giám đốc trường đại học Michigan.

Bác sĩ chưa chịu rò rỉ chi tiết về việc khám phá này. Nhưng bác sĩ cho biết những nguyên tử mới ấy có thể dùng để giữ thịt và trái cây trong nhiều ngày mà không hỏng thối gì cả.

Chính bác sĩ đã thí nghiệm là đem rắc những bột nguyên tử ấy lên thịt, thịt để lâu vẫn không hư.

(Continental Daily Mail Londres)

NHỮNG CON CHIM BỊ MÙ ĐÁP XUỐNG BẮT RẤT KHÓ KHĂN

● TRÁI VỚI SỰ tin tưởng của người ta, loài chim bị mù không lựa chiều gió và cũng không biết tốc độ của nó bay là bao nhiêu.

Một nhà tự nhiên học Mỹ đã thử bắt 10 con chim bồ câu, ba con chim én và dùng một miếng vải bịt mắt lại. Đoàn ông thả chim cho bay. Ông thấy rằng chim không thể bay ngược lại chiều gió được khi chim muốn bay thấp gần mặt đất. Chim đáp xuống đất, bụng cọ sát với đất liền, như một chiếc phi cơ bị nạn, hai cánh sẽ ra như cánh quạt.

Chính ông William J. Beecher, một nhà tự nhiên học ở tại Chicago đã nghiên cứu về cách bay mau chậm của loài chim đã cho biết như trên.

(France Soir)

ĐỒ DÙNG ĐỂ BAO CHUỐI LẠI

● Ở ỨC ĐẠI LỢI (Australie), sở canh nông ở tại miền Nam quốc gia Nouvelles-Galles vừa tuyên bố một phương pháp mới dùng để bảo vệ những buồng chuối. Người ta dùng những cái bao làm bằng chất dẻo để bao lấy buồng chuối. Những cuộc thí nghiệm trên đã đưa đến nhiều kết quả tốt đẹp. Trái chuối không hề bị sâu ăn và sức nóng cũng được tăng thêm. Việc làm này

— Khi người lính thủy quá mạnh tay.

cũng giống như đặt chuông lên trái dừa tây.

(France Soir)

NGƯỜI MỸ CÓ THỂ TỰ CẤT NHÀ PÊ Ở

● HIỆN NAY người Mỹ tự cất nhà không cần vẽ bản đồ trên giấy.

Một cái nhà ở Chicago vừa mới được xây cất lên. Họ đã dùng đến 650 tấm và 130 nửa tấm nhựa, ống khói theo một hình riêng. Với những khối plastique đó, họ có thể cất nhà bất kỳ theo một kiểu mẫu nào. Khi mẫu định xong, họ chỉ giao cho thầu khoán mà không cần đến kiến trúc sư.

(Chicago Sun, U.S.A.)

VÀI SÁNG CHẾ MỚI TRÊN THẾ GIỚI

— Một hàng đồng giày lớn ở Anh vừa chế ra một thứ giày cho đoàn leo núi khi họ vượt đến một cao độ trên 6.500 thước. Thứ giày này đã bền lại chống với mưa nắng lâu hơn và còn đặc điểm là nhẹ hơn thứ giày leo núi từ trước đến nay chừng 1 ki lô. Lên đến độ cao ấy, bót 1 ki lô cũng bằng dưới đất bót 5 ki lô.

Người Úc vừa sáng chế một cái máy làm nước đá. Máy tự phát ra những tảng nước đá.

— Con đường xe điện dùng đến 380.000 volts vừa thành lập xong ở Thụy Điển. Con đường ở Mỹ giữ kỷ lục từ trước đến nay là 237.000 volts (đơn vị của điện áp).

— Những người bán hoa ở Anh hiện có bán một chất trắng, người mua có thể mua từng thước một. Chất ấy dẻo có nhiều lỗ đựng nước để giữ hoa tươi mãi, chất ấy lại có thể giữ hoa đứng thẳng theo ý muốn của người cầm.

(Point de Vue Paris)

CUỐN SÁCH MỚI NÓI VỀ SÂU BỌ

● TRÊN QUẢ ĐẤT có vô số loại sâu. Người ta ước lượng có hơn 10.000.000 loại, và khoảng 700.000 loại đã được người ta đặt tên và mô tả khá cẩn thận.

Bộ canh nông Mỹ vừa in xong một cuốn sách dày 952 trang nói về các loại « côn trùng ». Sách tóm tắt tất cả các cuộc nghiên cứu về côn trùng từ 100 năm nay, và được viết rất dân dị và dễ hiểu.

Mặc dầu người ta đã khám phá được 700.000 loại côn trùng, sách ấy ấy còn chú thích rằng: « Không có một người nào có thể đoán khi nào bản kê khai mới chấm dứt: Vì « giống họ » loại sâu có cánh nhiều không thể kể xiết ».

« Ngày nay dùng cách bơm thuốc đã diệt được tận gốc giống ruồi trong nhà. Nhưng nên nhớ là không phải người ta đã được kết quả này trong một giờ hay một ngày: phải trải qua bao nhiêu thử thách và thất bại, người ta mới thấu hoạch được kết quả tốt đẹp ấy. Nhưng người ta cũng không trị nổi một vài giống ruồi mạnh với bột D.D.T. « methoxychlor », chlordane, dieldrin và lindane ».

Tuy có nhiều loại sâu bọ chống lại với vài thứ thuốc diệt trùng tác giả cuốn sách vừa nói trên vẫn tin tưởng có thể diệt hẳn các loại sâu trong một vùng nhất định.

DÙNG XÁC MIA ĐỂ LÀM GIẤY

Báo « The Wall Street Journal » viết rằng công ty « Valentin Pulp and Paper Co » ở tiểu bang Louisiana sẽ dựng một nhà máy đầu tiên ở nước Mỹ dùng xác mia để làm giấy. Nhà máy này sẽ sản xuất 18.350 bả mỗi năm. Trong số này gồm có một số bả dùng để chế tạo nơon tạo, nhựa « Cellophane » và chất « Plastic ».

SLERDLOVSK : thành phố thợ thuyền

200 TRIỆU DÂN TRÊN 22 TRIỆU CÂY SỐ VUÔNG

TRONG hai tuần lễ, không thể nào đi thăm hết một nước rộng đến 22 triệu cây số vuông, chạy dài 9000 cây số từ biên giới Ba Lan đến bờ biển Nhật Bản với dân số gần đến 200 triệu.

Tôi đã đi thăm những nhà máy, những trại nông trường tập thể, những bảo tàng viện, những công viên. Tôi cũng gặp một nào kỹ sư, thợ thuyền, giáo sư, sinh viên. Họ lũ lượt từng đoàn đi tới các nhà nghiệp đoàn. Những con người ấy tôi gặp khắp các ngã đường, quán nhậu có, thường dân có, những con người bằng xương, bằng thịt như tôi, nhưng hình như họ cách biệt với phương tây nhiều lắm. Cái hàng rào ấy chỉ là một bức rào tưởng tượng, bức rào thành kiến mà thôi.

Trước những bức ảnh tôi chụp được trong cuộc du lịch ở nước người, nào nhà máy, trường học, nhà thương, chợ, ga, ô tô, bến đò... tôi lại lật đến cuốn nhật ký nhìn lại những con số đã ghi được 1.12500 tạ ngũ cốc (1/4 sản xuất của thế giới) 21 phần trăm về than đá, dầu lửa 58 phần trăm, và sắt 53 phần trăm (so với sức sản xuất của thế giới).

Trận thế giới chiến tranh vừa qua, Nga đã thiệt mất 17 triệu nhân mạng vừa thường dân vừa quân đội. Dân số mỗi năm tăng thêm 2 triệu, và hiện nay dân số Nga có lẽ đã quá 200 triệu.

MẠC TƯ KHOA : THỦ ĐÓ NƯỚC NGA

TÔI bắt đầu viếng Mạc tư Khoa. Một phi cơ của hãng hàng không Nga đưa tôi tới phi trường Vnoukouvo, cách 30 cây số Mạc tư Khoa. Theo tục lệ, nhà đoàn đến khám hành lý, xong tôi lên xe hơi về Mạc tư Khoa. Cảnh đầu tiên tôi thấy là những người đàn bà và trẻ con choàng đồ lạnh suốt từ đầu đến chân, những ngôi nhà nhỏ xinh xắn bằng gỗ rồi đến những ngôi nhà chọc trời, các nhà máy... kinh đô xuất hiện. Đường xá rộng rãi. Tắc xi sơn màu vàng, đỏ, xe điện, xe hơi... chạy đi chạy lại nhộn nhịp. Trên lề đường, khách bộ hành lũ

ĐỜI MỚI số 54

ĐỜI SỐNG Ở NGA

GIỮA lúc hai khối Mỹ và Nga đang có nhiều triệu chứng đi đến chỗ thỏa hiệp để tái lập hòa bình cho thế giới, chúng ta cũng nên biết qua đời sống hiện thời ở phía bên kia « bức màn sắt » ra sao. Với thái độ hoàn toàn khách quan, chúng tôi trích đăng những tài liệu trong tạp chí « Semaine du Monde » (Tuần lễ thế giới) của một cây viết vô tư nói về Nga không ngoài mục đích giúp bạn đọc biết qua về một thế giới mà bấy lâu chúng ta rất mù mờ.

ĐỜI MỚI

lượt từng đoàn im lặng bước. Đàn ông thường đội mũ cát kết. Tuy đã khuya, nhưng hết thảy cửa hàng còn mở cửa. Công trường đồ sáng trưng. Tượng Lênine sừng sững trước mắt.

***

MẠC tư khoa, Hành khách đi ngoài đường nhộn nhịp nhưng rất trật tự. Các tiệm ăn chật ních khách hàng. Nhà chớp bóng và rạp hát cũng ứ người. Nhà hát ở Mạc tư khoa là nhà hát lớn nhất ở Nga trang hoàng cực kỳ mỹ thuật. Đào kép mặc áo quần đắt giá, nhưng công chúng đến xem ăn mặc rất giản dị, không đeo ca vát, không áo quần lòe loẹt, quần nhàn mặc bình phục tử tế. Tôi muốn mua một bản đồ thành phố, không thể nào tìm ra. Một vài người đi trái đường, lập tức bị chặn lại và phải trả tiền phạt.

Thành phố Leningrad, hai năm bị vây và bị tưới bom của Hitler, ngày nay, thành phố được kiến thiết lại. Cảnh nhộn nhịp không kém Mạc tư khoa. Tuy vậy một nơi mà hai bên dành giật nhau từng thước đất, từng nóc nhà, nền vết thương tuy có được băng bó nhưng vẫn còn thấy sẹo. Nhà cửa còn thiếu nhưng nhà máy hoàn toàn được xây dựng lại và sức sản xuất đã quá sức sản xuất năm 1940.

ĐỜI SỐNG CỦA MỘT NGƯỜI DÂN

MỘC sống của dân Nga hiện nay như thế nào? Đó là một câu thường đến trong trí óc tôi. Hơn hay kém thua đời sống của một người dân Pháp? Giá bánh mì, giá thịt, giấy dép như thế nào? Lương bổng của họ ra sao? Thật khó trả lời.

Tôi chỉ biết lương một người thợ trung bình là 800 quan tiền Nga, tức 70.000 quan tiền Pháp mỗi tháng. Nếu tính theo tiền Pháp, 1 ki lô bánh mì giá 174 quan, 1 ki lô bơ 3.000 quan, và một đôi giày 20.000 quan. Nhưng phải kể thêm những lợi này nữa: đau ốm không phải lo, thuốc men cho không, nghỉ vẫn có lương và được nghỉ luôn, ấu trĩ viện và công

viên cho trẻ em.

Theo bản thống kê năm 1931 (hiện nay có lẽ hơn nhiều) ở Nga có 428.000 chiếc xe hơi, 7 triệu cái đồng hồ, 1.000.000 máy lưu âm thanh (gramophone), 450.000

bàn máy may. Nhưng dân Nga luôn luôn hy vọng và lạc quan. Nhìn trong tiệm bày la liệt những đồng hồ, viết máy, xoong chảo, áo quần... bền và đẹp so với trước đây vài ba năm thì chúng ta cũng khó trả lời câu: Người Nga có khổ hơn chúng ta không?

PHỤ NỮ VÀ NÔNG DÂN NGA

NỮ tài xế xe hơi, xe lửa, nữ bác sĩ, nữ giám đốc nhà máy, nhà trường... đàn bà Nga hiện giữ một địa vị quan trọng không kém phía nam giới.

Gần nửa triệu phụ nữ là đại biểu các cơ quan Xô viết ở các tỉnh. (Trên 200 triệu dân, chỉ có 6 triệu đảng viên Cộng sản).

Hơn 700.000 phụ nữ ở trong giáo giới, 300.000 làm việc ở các nhà máy và các phòng thí nghiệm hoặc là kỹ sư, hoặc là nhân viên chuyên môn các ngành khoa học. Trong số 300.000 bác sĩ, phụ nữ chiếm đến 200.000 người.

Bà Lina Stern đã tìm cách chữa bệnh sỏi uẩn vẩn. Bà Sérégouina tìm ra thuốc penicilline của Nga. Số phụ nữ giữ vào cơ quan tối cao Xô viết là 227 người và chiếm 1778 ghế trong nghị viện. Đàn bà Nga không chú ý đến trang sức mỹ. Họ ăn bận xoàng xĩnh ít đánh phấn son. Một bữa ăn mặc trước khi muốn được đưa ra dân chúng đều phải qua hội đồng quốc gia duyệt trước. Người Nga vẫn là người giàu cảm tình. Tôi cũng thường thấy từng cặp nắm tay chuyện trò, hoặc trong các tiệm ăn, trai gái ăn uống, hát ca nhưng không khí nào tôi thấy một cặp trai gái ôm nhau ngoài đường phố.

Tôi đi thăm nhà máy. Trước nhà máy cũng có ấu trĩ viện, công viên. Cảnh nhà máy cũng có nhà chiếu bóng, trường hát, thư viện, phòng hội họp. Phải nói rằng, tất cả đều sạch sẽ và có thứ tự.

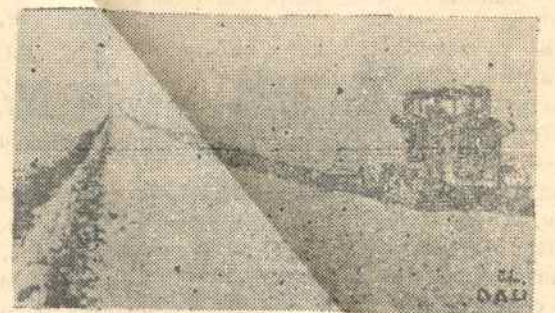
Tôi nhận thấy rằng trong chương trình kiến thiết, người Nga chú ý đến việc xây dựng nhà máy và những công cuộc xã hội trước tiên. Nhưng còn ở những chỗ

tập trung kỹ nghệ ở miền Oural và ở giữa Á Châu? Ở những nơi ấy còn hoàn toàn bí mật?

Tôi muốn biết đời sống của nông dân Nga. Nông dân Nga chiếm phần lớn dân số Nga. Họ dùng toàn đồ máy: máy gặt đến máy cày. Nông trường tập thể xây dựng khắp nơi. Có đủ nhà hát, nhà chiếu bóng, bệnh viện, bể tắm, sân vận động, các tiệm lớn, khách sạn, công viên, ấu trĩ viện v.v.v...

Trâu bò được thả trong những dãy chuồng to lớn rộng rãi, ăn uống theo phương pháp khoa học. Trong mỗi quận có chừng 30 làng và xóm chia ra chừng 44 nông trường tập thể. (diện tích bằng một quận ở Pháp).

Loài vật cũng như người, giờ giấc làm việc đều được quy định rất chừng mực.

— Người nông dân Nga dùng máy đào mương để lấy nước tưới vào ruộng vườn.

CHƯƠNG TRÌNH HUẤN LUYỆN THANH NIÊN NGA

HUẤN luyện thiếu niên và thanh niên là một việc được chú ý nhất ở Nga, bắt nguồn từ ở gia đình ra. Ly dị vẫn xảy ra nhưng một khi vợ chồng đã có con cái, vấn đề này hơi khó.

Năm 1913, ở Nga có cả thảy 550 ấu trĩ viện, và công viên. Năm 1946 có 700.000 230.000 ở nhà quê.

Ngày nay con số ấy là đến 1 triệu.

***

ẤU trĩ viện tổ chức cực kỳ chu đáo: sạch sẽ và có trật tự. Có phòng chơi, có phòng nghỉ, nữ y tá bận y phục trắng. Ấu trĩ viện không khác ấu trĩ viện ở các nước, đặc biệt có chỗ trẻ em ngủ lại khi bố mẹ phải làm việc ban đêm, có tổ chức bữa cơm chiều cho trẻ nếu gia đình nào không đến thăm con buổi chiều được. Bàn ghế, đồ chơi, bể tắm... tất thảy đều làm nhỏ lại cho hợp với thân hình trẻ. Sức khỏe của trẻ được luôn luôn chú ý. Bác sĩ khám đồ ăn trước khi dọn ra, đưa ý kiến cho các bà mẹ để ý đến con.

Số trẻ chết sụt xuống rất nhiều và tính ra mỗi năm lại thêm 2 triệu trẻ sơ sinh.

(xem tiếp trang 15)

ĐỜI MỚI số 54

CHỈ CÓ NHỮNG CHA MẸ ĐẠI DỘT MỚI HỎI:

BA VỚI MÁ CON YÊU AI HƠN ?

THƯỜNG khi trong lúc dạy dỗ hoặc âu yếm con cái, ông bà thường vẫn hay hỏi:

- Con thương ba hay thương má hơn?
- Nếu giữa lúc ấy nó vừa bị ba hay má mắng xong, tất nhiên nó sẽ làm thinh, hoặc có em sẽ trả lời:
- Con thương con... mèo « tam thể » hơn.

Khoan giận trẻ đã! Thật ra không còn câu trả lời nào đúng hơn để đáp lại câu hỏi quá đại dộ của kẻ làm cha mẹ.

Trước hết chúng ta thử tự hỏi:

Với một trẻ em lên 3 hoặc 4 tuổi, ông bà định gán cho những chữ *thương yêu*, *chọn lựa* một cái nghĩa như thế nào? Không có nghĩa gì hết, hay cũng gần như vô nghĩa! Chính câu trả lời của trẻ đã chứng tỏ điều đó. Vì câu trả lời ấy không có nghĩa là em luôn luôn thích sống với xã hội loài mèo, mà chỉ là một câu trả lời do phản ứng tự nhiên trong lúc trẻ đang bức mình vì luôn luôn bị bắt buộc phải nghe lời, bỗng nhiên vừa tìm ra được một vật để bắt nó phải vắng lời lại mình.

Chính người lớn, chúng ta, đã nhận định sai lầm. Khi thấy một em bé triu mến mẹ, chúng ta vội cho rằng em « yêu » mẹ. Không phải thế. Đứng hơn là chúng ta nên nói: « Em thích gần với mẹ. » Tuy vậy cũng nên khuyến khích những cử chỉ triu mến của trẻ em, bởi vì do đó mà sẽ nảy sinh ra tình thương âu yếm dịu dàng.

Đến lúc nào thì những cử chỉ kia sẽ nhường chỗ cho tình cảm thực sự? Khát khó mà chỉ định.

Ở đây thật sự chúng ta đã đề cập đến một vấn đề nảy nở tình cảm vô cùng tế nhị và sâu sắc, mà khung cảnh gia đình và sự ôn hòa hay không ôn hòa giữa cuộc sống của kẻ làm cha mẹ sẽ là những động cơ chính của vấn đề này.

Hãy thử theo dõi trẻ em từng giai đoạn từ khi biết bắt chước, cho đến khi biết hành động một mình.

GIẢI ĐOẠN THỨ NHẤT

TRONG giai đoạn này, người mẹ giữ một vai trò cần thiết đối với trẻ, vì

không còn ai hơn « bà » để đáp lại những tiếng kêu bi bô của trẻ, cho trẻ ăn uống và tắm rửa.

Lúc trẻ thôi bú là dịp đầu tiên của người mẹ xa con. Thường thường những lúc này rất khổ nhọc. Lúc biết nói, vào giữa năm thứ hai hoặc thứ ba càng làm tăng thêm tình thân mật giữa mẹ và con. Đến lúc này chỉ có con hiểu mẹ, mẹ hiểu con.

BA, MÁ, TUI HAI MÀ MỘT

NẾU người mẹ đã chiếm một chỗ trọng yếu trong lòng con trẻ, cũng không có nghĩa là đứa con đã quên lãng, hoặc không biết có cha. Nó chỉ biết hai người qua... một. Ba với má tuy hai mà một! Thật thế, ba, má đã thành một vì chưa mang đến cho trẻ bao nhiêu điều lành. Trẻ em sẽ nhận tất cả những săn sóc, âu yếm, yêu thương về về của ba cũng như của má. Nhưng đó chưa phải là cái trớn tình cảm thực sự.

GIẢI ĐOẠN THỨ NHÌ

ĐẾN năm thứ 5 thì trẻ đã bắt đầu thực sự nhận ảnh hưởng của người cha.

Nếu là con trai: nó sẽ bắt chước ngay giọng nói, cử chỉ, dáng điệu của người cha. Nó sẽ có những sở thích những thói quen như cha nó.

Nếu là gái: nó sẽ làm duyên dáng, những nhõm với cha nó. Cũng như con trai, con gái cũng có thể có những sở thích và thói quen giống cha.

Rời mẹ: Cái trớn đã đầy đủ đưa nhỏ đến gần cha (bắt cứ trai hay gái) sẽ làm cho rời xa mẹ nó. Như thế có phải là nó không yêu mẹ nữa? Không, trẻ chỉ đổi hướng tình cảm.

Có nên kết luận rằng, trong những năm tới, ảnh hưởng của người cha sẽ nặng hơn? Không, sự phát triển tình cảm của trẻ con phải đi qua giai đoạn ấy. Nhưng trước khi trở thành một thiếu niên, trẻ em phải có những sự biến động, đòi chịu, có khi quá trớn.

VAI TRÒ CỦA CHA MẸ

TRƯỚC hết có những điều không nên làm. Dưới đây là những điều chính: *Đừng buồn bực.* — Lúc trẻ đã sống qua

giai đoạn thứ hai, nhiều bà mẹ trẻ, thấy như mình mất hết quyền hành đối với con, và sinh ra buồn bực. Các bà quên rằng giai đoạn ấy là giai đoạn phát triển tình cảm, đứa trẻ cần phải rời khỏi mẹ để đi khám phá địa hạt tình cảm cũng như nó đã khám phá thế giới bên ngoài. Bà mẹ không nên buồn vì con không « tùy » mình nữa, khi nó bắt đầu đi được một mình.

Không có lợi gì mà kéo dài một tình trạng tạm bợ. Em gái nào mà cứ « quẩn » lấy mẹ sẽ trở nên một người đàn bà nhõ xu, bất chước những bộ điệu lặp lại những lời nói của mẹ, như một cái máy, mất hết cả tánh cách tự nhiên. Còn con trai thì sinh ra rụt rè, sợ sệt...

Đừng có những suy nghĩ vụng về và không nên hỏi những câu hỏi như: « Con yêu ai? »

Em thích đến với ba, hoặc má chỉ là do sự hoàn toàn vô tâm.

Không nên từ chối khi trẻ tỏ tình yêu: như là khi cái đã lờn ấy không do gì xúi dục cả; tốt hơn hết là nên trả lời trẻ bằng một lời hay một cử chỉ êm dịu. Linh hồn nhỏ mở rộng sẽ đặt biệt để thẩm cảm bởi cử chỉ thân yêu ấy. Về lạnh lùng, khắc nghiệt đáp lại trẻ trong lúc ấy sẽ làm xúc phạm và tẽ liệt cả tình cảm của trẻ con.

Như thế — ông, bà, sẽ hỏi — thì phận sự cha mẹ chỉ bó hẹp lại để phần cho « thiên nhiên ».

Ông bà hãy an tâm. Phận sự của ông bà có nhiều và nặng lắm. Nó sẽ gánh một phần quan trọng thiết thực trong việc phát triển tình cảm của trẻ con. Phận sự ấy cần phải: *Tạo nên những trạng huống thuận lợi*, bằng cách tránh những sự cãi vã giữa hai cha mẹ, có thể bắt trẻ con phải dự phần nào và đi đến chỗ phải lựa ba hay má. Hãy nên cho trẻ thấy cái gương đoàn tụ, thương yêu của « ba má chúng ».

Tuy vậy cũng có những điểm cần phải sửa khi trẻ bày tỏ tình thương một cách nồng nhiệt quá.

Trong những lúc ấy thì giữa ba hoặc má, người nào được trẻ « thích » trong giây lát hãy tìm cách cho tình cảm của nó kết hợp với người đang bị bỏ rơi! Có nhiều khi chúng ta hành động trái ngược. Người được trẻ thích trong chốn lát lấy làm khoan khoái tự hào với sự lựa chọn của con, rồi nhân đó khuyến khích thêm và dùng nó để trêu chọc người không được trẻ yêu. Như thế là sai. Trẻ sẽ lầm tưởng là một khi yêu người này tức là ghét người kia. Ngón ngữ, đối đáp giữa cha mẹ cũng rất cần. Nếu chúng ta hay dùng tiếng lóng, trẻ sẽ bắt chước theo.

Hãy đem lại cho trẻ một tình thương chăm sóc, độ lượng... một tình thương sáng tạo.

XUÂN VINH

ĐỜI MỚI số 54

Tủ thuốc gia đình

TRONG gia đình, ta nên trữ sẵn một số thuốc để dùng trong lúc nguy cấp. Chúng tôi không muốn phân biệt thuốc Tây, thuốc ta hay là thuốc Tàu chi hết. Vì dùng thuốc vẫn phải tùy theo chứng bệnh và sở thích của mỗi người.

Những người thích dùng thuốc Âu Mỹ nên trữ sẵn những thứ thuốc sau đây:

- Bột bột cái vàng và cây gai (farines de moutarde, farine de lin). Nên giữ hai món thuốc này trong những cái hộp bằng thiếc hay là chai keo để tránh ánh nắng đổ vào.
- Thuốc trừ nọc độc (Sérum antivenimeuse), như nọc rắn, rết, bò cạp, v.v...
- Thuốc trị chứng thương hàn, nhức đầu, nhức răng (Aspirine 0,50, Aspro).
- Thuốc giải nhiệt (Antipyrine). Dùng thuốc đựng trong bao lỏi một giờ râm.
- Thuốc (Gardénal) trị bệnh kiết và trừ phong cho con trẻ, mỗi viên thuốc một phần trăm của một giờ râm (un centigramme) chất thuốc nói trên.
- Thuốc nước ngọt có chất xú tố diêm của chất cái (bromure de calcium).
- Nước hoa cam (eau de fleurs d'oranger).
- Dầu long não (huile camphrée).
- Vải băng có những đầu thuốc để bịt các vết thương.
- Dầu bạch lập (huile de paraffine).
- Tồn thủy của chất thuốc nhuộm (solution d'acide tanique) trộn với nước thường (lời 5%).
- Dầu cây cúc khoa (teinture d'arnica).
- Nước lọc cho thật sạch để rửa những chỗ bị trật, lợi xương (foulares, en torsos).

NHỮNG VẬT DÙNG ĐỂ BĂNG BÓ VÀ CỨU THƯƠNG

CHÚNG ta nên sắm sẵn nhiều vải băng bông gòn và các thứ thuốc khác để dùng trong việc cứu thương khi gặp nguy cấp.

- Một hộp đựng vải băng sạch, đã khử độc trước rồi.
- Băng gòn sạch.
- Vải mỏng lớn, nhỏ đủ cỡ.
- Nước cô đường khi (eau osceygenée).
- Rượu cồn 90 chữ: 500 phần khối (500 cc).
- Nước diêm (teinture d'iode) 400 phần khối.
- Thủy ngân và cách (mercuro chorome): 100 phần khối.
- Thuốc dán có khử độc sạch (vaseline stérilisée): một bình nhỏ.
- Dầu thông khiêu (huile goménolée) để cho thông lỗ mũi: 20 phần khối (20 cc).
- Thuốc nhỏ miệng: (2 giờ râm).
- Nước cam du (glycérine): 20 phần khối (20 cc).
- Thuốc xông hơi: (teinture de benjoin): 50 giờ râm.
- Dầu cây án (teinture d'eucalyptus) gọi là dầu gió: 50 giờ râm.
- Pha một muỗng ca phê trong một cốc chén nước nóng.

NHỮNG DỤNG CỤ

- Một cái hân thử biểu. Nhớ xoa dầu mỡ (vaseline) ở dưới đầu nhọn của ống thủy ngân trước khi dùng.
- Đồ dùng để rửa ruột gồm có một trái lê (poire) bằng cao su: 100 phần khối cho trẻ con mới sanh ra và 300 phần khối cho con trẻ lớn tuổi.
- Một cái bình có tráng nước men (bock en email) đốt bằng rượu mạnh trước khi dùng.
- Một cái ống rửa âm hộ làm bằng chai.
- Một cái ống rửa ruột cùng (rectum) làm bằng chất cao su cứng (ébonite).
- Một cái kéo mới thật bén. Không nên dùng nó để cắt những vật khác. Phải giữ kỹ trong phần trắng (poudre de talc) nếu kéo không có tráng kén ở ngoài (nickelée).
- Lối một chực cái ống giác hơi.
- Một cái đèn thấp bằng rượu mạnh.
- Một bộ máy điện chữa trong lúc đau nội bụng hay là đau nơi lá gan.

ĐỜI MỚI số 54

BẠN CÓ PHẢI LÀ NGƯỜI ĐA CẢM KHÔNG ?

1. — Bạn hay trừ những vật này làm kỷ niệm không? (bông hoa ép khô, hình, tóc v.v...)
2. — Những chuyện tiền luôn luôn đều có gốc gác thật không?
3. — Bạn có thể vẫn đứng vững khi thấy một người khác hành hạ một con chó hay một con ngựa không?
4. — Cảm hứng chỉ là một thói quen?
5. — Bạn có thể ngồi nghe không chán tai những chuyện tâm tình đau buồn không?
6. — Bạn có viết nhật ký không?
7. — Bạn ưa màu đỏ chói hơn màu xanh da trời?
8. — Những cảm tình đẹp làm đời đẹp thêm lên?
9. — Những cảm tình đẹp phiên phũ đến cuộc sống?
10. — Bạn thích biết, hưởng sung sướng hơn là được sung sướng?
11. — Bạn có tin ở vòng tay đeo để lấy may không?
12. — Bạn buồn nhiều khi chiều đến phải không?
13. — Bạn có cảm thấy buồn cười khi nghe những lời bất bình của kẻ khác lọt đến tai bạn không?
14. — Bạn có khi nào ngắt một cánh bông cúc không?
15. — Bạn ưa sống một mình không?
16. — Tốt hơn được yêu hơn là yêu?
17. — Cách mặt, xa lòng?
18. — Bạn còn nhớ buổi hẹn hò yêu đương đầu tiên không?
19. — Nơi bạn sống trong lúc thiếu thời, khi bạn có dịp trở lại, bạn thấy rằng không đẹp lắm như bạn đã tưởng tượng có phải như thế không?
20. — Bạn thích mùa thu hơn mùa đông?
21. — Khi bạn đi ngoài đường đụng một người, bạn xét họ ở chân trước khi nhìn lên mặt?
22. — Một mái nhà tranh đối với bạn đẹp hơn là một ngôi nhà lầu?
23. — Bạn có nghĩ rằng sống nghèo nhưng với một tình yêu khăng khít hơn giàu có mà sống cô độc?
24. — Bạn có nghĩ rằng một cái chết hiền hích trên chiến địa cảm động hơn một cái chết chậm chạp và đau khổ trên giường bệnh nhà thương?
25. — Bạn thích núi rừng hoang vắng hơn các thung lũng?
26. — Một cuốn tiểu thuyết hoặc một cuốn phim kết cấu vụng, bạn cảm thấy khó chịu không?
27. — Một nhịp đàn có luôn luôn làm cho bạn cảm động không?
28. — Khi người ta nói mua một quả tim, bạn có nghĩ ngay đến một nơi phơi bày bán lòng thú không?
29. — Bạn có nghĩ rằng quả tim là cơ sở của tình thân?
30. — Bạn đã lúc nào ngồi khóc một mình không?
31. — Bạn học thuộc những vần thơ vì vui thích phải không?

Bạn ghi một điểm, nếu bạn trả lời rằng CÓ vào những câu hỏi 4, 2, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 20, 21, 22, 25, 28, 30.

Bạn cũng ghi một điểm mỗi lần bạn trả lời là KHÔNG vào những câu hỏi sau đây:

3. 4. 5. 6. 9. 15. 18. 19. 23. 24. 26. 27. 29. 31.
- Tính điểm lại.
- Nếu bạn có:
- A. — hơn 13 ĐIỂM, bạn là người đa cảm thật sự. Tâm trạng ấy làm cho bạn xây dựng nhiều mộng tưởng và bạn có quyền hưởng hạnh phúc lâu bền hơn các bạn khác.
- Một lời khuyên nhỏ. Đứng cho vững đừng nghe theo lời mù quáng.
- B. — TỪ 7 ĐẾN 13 ĐIỂM. Bạn hãy vui vẻ đi... Bạn kiểm soát được tình cảm của mình.
- C. — DƯỚI 7 ĐIỂM. Bạn có thể đau khổ nhưng cố gắng đừng làm những người thương đến bạn phải đau khổ.

ĐỜI SỐNG Ở NGÀ

(Tiếp theo trang 26)

TRƯỜNG học mở khắp nơi: tiểu học, trung học đến đại học và trường chuyên môn.

Có những trường đào tạo Công binh. Có đủ thư viện, phòng dạy chính trị, có xưởng để học vô tuyến điện, chụp hình, lái phi cơ. Một điều đáng chú ý. Học sinh rất lễ phép. Khi có một người khách lạ vào, tất cả đều đứng dậy.

Trong một phòng nọ có chừng 14 cậu thiếu niên chơi cờ tướng, một lối chơi thông thường ở Nga. Họ say mê đến nỗi không để ý đến ai tỏ ra rằng tâm hồn người Nga vẫn còn biu lấy những cái gì là quốc-hồn của họ.

Số nhà thơ ở Nga vẫn còn nhưng rất ít so với số dân chúng.

Cách kính đô 20 cây số có trường về khoa bực. Có chừng 40 nóc nhà gồm 60.000 căn phòng; phòng diễn thuyết, phòng thí nghiệm, thư viện, phòng ngủ học sinh. Có cả thấy 6.000 sinh viên.

Trường đại học ấy có chừng 408 cửa ra vào, 25 cây số đường cầu du lang, 40 cây số cầu thang, 66 máy lên cao.

Tôi cũng thấy những máy móc hết sức tinh vi.

RỒI Mạc tư khoa với nhiều ý nghĩ:

Chính ở đây đã gieo chiến tranh nguyền khắp cả hoàn cầu. Ở bên này hay bên kia cũng có chỗ yếu và chỗ mạnh. Tôi chỉ mong hai khối mau mau hiệp lại và tìm hiểu nhau.

Trích dịch Semaine du Monde
TRẦN ĐOÁN

Sống biết du lịch

Nói chuyện du lịch với bạn giữa thời kỳ này phải chăng là kỷ giả mơ mộng. Thật thế, nhưng, nuôi chí lữ thứ, nhận thức giá trị của cái đi ra nước ngoài trong lúc phải ngồi nhìn mây bay, nghe gió thổi, không phải là không bổ ích đâu.

Vậy, mời bạn cùng tôi quên hẳn rằng mình mộng, và coi việc mình tính như có thể thực hiện được vô luận vào lúc nào, trong hoàn cảnh nào. Người mình có câu: « Đi cho biết đó biết đây: Ở nhà với mẹ biết ngày nào khôn ». Ông Lu Fontaine có lời: « Ai có thấy nhiều mới nhớ được nhiều ».

Ấy vậy, đi ra là học thêm, vì lẽ thấy được cái mới, cái hay. Tuy thế, đi ra không có nghĩa là quên nhà, thấy việc nước ngoài không nghĩa là vong bản; đi ra lữ thứ xứ người để mở rộng tâm mắt, khai phóng kiến thức, cũng đừng làm việc « liều mạng » để cái tiếng không tốt ở đất khách.

Kể viết bài này, nói chuyện đi đến xứ người đã có lần quanh năm không làm việc gì khác hơn là kế hoạch đi, và đi sao cho khỏi tốn tiền, vì chính mình « lừng tít vắng học ». Đã có lần làm khách nước ngoài, một anh khách sang mà không giàu, tôi muốn cùng bạn nhận thức hai chữ du lịch.

Người ta bảo lữ thứ là tập luyện thanh niên. Quả thế. Nhưng, cuộc lữ thứ phải được thực hiện với một tinh thần nào, và phương pháp nào. Lữ thứ không có nghĩa trắng trợn là đi tàu, hoặc tàu bay hoặc tàu thủy, đến một thành nào, một thị trấn nào, rồi ở đó ăn chơi lu bù để khi về mang theo cái túi của xứ người, nhộp nhộp vào nước mình cái mà ở xứ người đã thành bình ung thư.

Lữ thứ phải là một việc giác ngộ. Đi cho biết là đi để biết; đi để tìm hiểu con người trong một hoàn cảnh mới hầu thêm hằng hải về thêm sức tranh đấu, là đi để biết. Và nếu khi ta định lữ thứ mà ta biết nhắm ba cái mục tiêu kia là đủ lắm rồi.

Đi cho biết — Biết là cả một việc mà suốt đời người không ai là không làm. Biết là lữ thứ, là sống đời đáng sống, là tồn lưu.

Như vậy khi bạn định đi, bất luận bạn muốn đi trong nước hay ra ngoài nước, điều trước hết là bạn nên biết qua xứ mà bạn sẽ tới đó; biết qua ít nhiều về mặt lịch sử địa dư bằng cách đọc sách; biết để khi bạn tới nơi là bạn có thể có sẵn địa bàn trong đầu bạn, có cơ sở giúp bạn biết thêm bằng sự trông thấy, điều tra và nhận xét. Biết sơ lược sử địa dư của một nước, một xứ, một thành, đến nơi bạn không bỡ ngỡ,

không bị đụng chạm, không có những cú chỉ lỗi lầm làm cho người bản xứ khó chịu với bạn.

Trước khi lên tàu bay hay tàu thủy, bạn cần biết trước cách giao thông ở xứ mà bạn sẽ tới viếng, biết cách ăn ở, biết có những nhà hàng nào tiện lợi cho bạn. Nghĩa là bạn

BẮT HỦ

phải chịu khổ đọc qua các sách du lịch nói về xứ ấy. Khi đến nơi bạn khỏi mất thì giờ tìm tòi coi phải đi dạo thắng cảnh nào trước, có những cảnh nào phải viếng, những địa điểm nào phải đến chơi, những nhân vật nào phải gặp. Biết qua là bạn có cả một chương trình rồi. Đến nơi chỉ còn chỉnh xác lại. Thì giờ của bạn sẽ không vì sự không hiểu biết mà bị phí.

Đây, tôi có vài tỷ dụ nói bạn nghe. Bạn Văn Lang kể cho tôi nghe khi bạn định viếng Hàng châu, bạn có đọc sách trước, biết ở đó có chùa Nhạc Phi, có những thắng cảnh nào đáng kể. Khi bạn tới Hàng châu, bạn mua ngay quyền chỉ nam tại xứ, với bản địa đồ, rồi tự bạn đi dạo chơi không thiếu sót chỗ nào. Tới Tô châu thì bạn Văn Lang biết có Hồ khư Sơn, có tích Lưu Bị trăm đá, tích Tây Thi đánh cầm,

Một lần khác, bạn Văn Lang muốn đi chơi Đông An, bạn chịu khổ đọc suốt một quyển sách nói về xứ ấy. Nhưng mãi ba năm sau bạn mới có dịp đi. Đến Batavia là bạn biết cách đi 40 cây số ngàn có vườn cây lớn nhất hoàn cầu; ấy là vườn bách thảo Buitenzorg. Bạn Văn Lang bảo với tôi rằng bạn ở đó 3 ngày, chỉ viếng cái vườn bách thảo ấy, là đáng công đi.

Lẽ tự nhiên, khi bạn định du lịch là bạn có dành một số tiền. Nhưng không chắc là bạn có tiền dồi dào. Mà nếu bạn có tiền quá dư, chắc là bạn không đọc bài này. Cũng bạn Văn Lang kể với tôi như thế này:

— Nghèo quá mà du lịch thật là bất tiện. Có tiền mà không biết xài trong khi du lịch cũng không hưởng được bao nhiêu, và chỉ phí tiền chứ không học thêm bao nhiêu. Điều rất cần cho người du lịch là biết gói ghém tiền bạc, biết sắp đặt cách đi chơi, biết chọn nhà hàng, biết ăn ngon và rẻ.

Tôi hỏi tiếp bạn Văn Lang có thuật như sau này.

— Khi tôi tới Tô châu tôi chỉ còn có 40 đồng bạc Trung Hoa. Tôi xuống nhà ngủ ở Tô châu phàn điểm không sang không hẳn. Qua ngày sau, tôi muốn viếng núi Thiên bình có tiếng là đệ nhất, nhĩ thắng cảnh. Tôi kêu anh trà phòng (anh bồi) lại hỏi qua. Anh này bảo phải thuê một con lừa, cỡi la đi. Tôi hỏi tiếp anh

chủ cho thuê con la phải làm sao, tên trà phòng cho biết rằng anh ấy sẽ đi bộ, và tiền mượn con la một ngày 5 đồng. Tôi làm như lời dặn. Anh cho thuê la bảo phải thuê thêm một con cho anh cỡi, tôi không ưng, anh đánh con la cho chạy có ý làm cho tôi đâm sợ. Nhưng tôi đã biết mách khéo anh rồi; ngừng la, tôi xuống, bảo không ưng thuê của anh. Anh bèn năn nỉ, và chịu chạy bộ theo tôi. Thế là tôi chỉ tiêu sài có 5 đồng với ăn uống ít đồng trên núi là đủ chơi cả ngày.

Đi chơi cũng có phần phải chịu khổ. Như trên tôi đã nói với bạn, bạn cần đọc sách du lịch ít nhiều. Biết qua về tích xứ người, đến nơi, sự thăm viếng của bạn sẽ thêm hứng thú, ở đó bạn cũng nên mua sách để đem năm đọc qua; bạn sẽ nhận ra rằng « có thấy có đọc » giúp bạn ghi rất sâu trong ký ức.

Còn về phần biết ăn ngon và rẻ, bạn hãy hỏi lại những người đã từng sống ở Paris, họ sẽ chỉ dẫn thật với bạn rằng ở thủ đô Pháp, nếu bạn không biết tìm quán cơm ăn cho vừa miệng vừa túi tiền thì bạn sẽ mệt với tiền bạc lắm mà không ăn được món ngon.

Bạn nên nhớ điều này, nếu bạn du lịch có ý thức thì chẳng những bạn du lịch trong không gian mà bạn sẽ du lịch cả trong thời gian. Du lịch trong thời gian là với những thắng cảnh lịch sử, những cổ tích, bạn sẽ sống lại những thời đã trôi qua từ 5, 7 trăm năm. Tôi vẫn biết rằng bạn không muốn mất thì giờ mà xem kỷ lưỡng các cổ tích viển vông, nhưng có tích lịch sử mà bạn phải xem qua, vì nó giúp cho bạn mở mang sự hiểu biết không ít; chẳng những nó còn giúp vui bạn là khác.

Ghi chép là việc rất cần nếu bạn không muốn chỉ thấy rồi bỏ qua. Mỗi buổi tối trước khi đi ngủ, bạn hãy chịu khổ ghi lại những điều trông thấy trong ngày, với cảm tưởng của bạn. Bạn hãy ghi lại một cách thành thật.

Về sau, lúc nhàn rỗi, đọc lại bạn sẽ thấy hay, hoặc khi muốn viết hồi ký bạn sẽ còn thành thật với bạn. Chớ không như bao nhiêu người viết hồi ký thất thiệt, khiến người đọc qua là nhận ra ngay tánh cách bịa đặt.

Bạn Văn Lang bảo với tôi rằng trong những năm tản lạc, mất bao nhiêu đồ đạc, sách vở, bạn không tiếc món nào hơn những tập ghi chép các địa điểm thắng cảnh, những cảm tưởng của bạn trong khi bạn lưu lạc xứ người. Có cả một tập chữ để tặng của các danh nhân, có nhiều câu rất thâm và chữ rất hay, rất có giá trị, bạn cũng phải bỏ mất luôn, không biết thất lạc về đâu.

Đủ thấy rằng khi bạn ghi chép, bạn không nên coi thường những lời bạn viết ra. Thành thật là điều kiện cần bản vậy.

KỶ SAU:

Đi cho vui

GỎI BẠN THƠ

Đọc qua gần một ngàn bài thơ của các bạn gửi đến, đựng trong một cái cặp dày của tòa soạn trao cho để bàn về chuyện thơ, tôi thấy lòng ấm áp trước bao nhiêu chân thành của các bạn. Trái tim hồn mình lên một giây, những rung động của các bạn như những làn sóng điện phát ra gửi gắm cho những « tâm lòng thấu thanh » bè bạn. Làm sao không cảm động trước bao nhiêu tiếng nói nhiệt thành, mặc dầu ngọt ngào hay non dại.

Bắt đầu làm quen với các bạn thơ Đời Mới — dù chúng ta « cùng một nỗi tình, vốn người đồng điệu » — tôi xin nói qua vài nhận xét chung về các tiếng nói của các bạn, để quen hơi bên tiếng, trước khi tìm hiểu sâu vào từng bài, từng đoạn thơ.

Tính theo tỷ số thì chất « tình em, anh » chiếm một phần lượng rất ít, cạnh những mối tình rộng lớn, tình đất nước, tình người. Trọng thái ấy chứng tỏ rằng sức sống vĩ đại của thế hệ đã vang động lời cuốn nhà thơ ra khỏi thế giới tình cảm cá nhân.

Yếu đương là lướt nhường chỗ cho tình yêu luống cày, ruộng lúa, sông rộng, núi dài. Tâm hồn các bạn thơ một phần lớn đã nhịp theo bước đi mạnh mẽ của thời đại. Mặc dầu nhiều bước đi còn ngượng ngập, lúng túng, nếu không khắp khả, khắp khiêng. Nhưng đa số đều cố gắng hòa theo khúc đại hợp tấu lành mạnh, tươi trẻ, đó là một cảnh tượng nao nức lòng, kích thích biết chừng nào!

Vẫn thấy lắm bạn chưa phải điệu, hát chưa đúng nhịp, song đường thơ còn dài, còn nhiều hứa hẹn đối với những kẻ mới lên đường.

Năng, sương kinh nghiệm sống và làm thơ sẽ giúp bạn thêm chín chắn, và tiếng nói của bạn đậm đà hơn, rung động lòng người chung quanh hơn.

Cũng có những bạn mơ mộng nhiều quá, còn tưởng mình là một thứ trích tiên, và thi nhân là kẻ sống ở tháp ngà, ca lên những khúc lời thời. Hay những bạn còn nặng đầu làng mạc, sống giữa thế kỷ nguyên tử, mà tưởng đầu đây là thuở Tống, Đường. (Ở đây tôi xin mở một dấu ngoặc: có thứ lãng mạn ủy mị, chán chường không còn thích ứng và thứ lãng mạn cách mạng trước những biến chuyển lớn của tiến bộ).

Song những bài thơ thuộc loại này chỉ là số ít. Cũng như ngót một ngàn bài thơ của các bạn khắp nơi, số thơ niêm luật không quá năm đầu ngón tay, và đa số là thơ tự do.

THƠ tự do, các bạn làm rất nhiều. Nhưng không phải bạn nào cũng xử dụng được dễ dàng sự tự do. Chính niêm luật là những trở ngại khá ái để tạo cho bài thơ thành một bài thơ (về mặt hình thức cổ nhiên). Thơ tự do, không có những lề lối nhất định, phóng túng nhiều hơn « thơ mới », nhưng đây là đất khó dụng võ cho những tay thơ còn non. Những bạn tưởng iher tự do dễ làm, song các bạn cũng cần nhớ là thơ tự do rất khó hay.

Bảo rằng tự do, nhưng nhạc điệu vô hình và không thể không có của một bài thơ luôn luôn cần phải được kính trọng. Có thể nói rằng bạn được tự do thật đấy, một sự tự do thoạt tưởng không có gì ràng buộc, nhưng sự thật thì có bài thơ nào chẳng có sự câu thúc mà có được?

Nhà thơ được tự do múa, nhưng điệu múa không nhịp nhàng, đẹp mắt thì còn đâu phải là múa nữa?

Đó là một điểm trọng yếu nhứt, nhắc nhở cùng một số bạn thơ đã ngộ nhận về thơ tự do. Chẳng phải câu ngắn, câu dài, vần gieo không bắt buộc, nhạc điệu không cưỡng ép là ta có thể thành công về thơ tự do.

Hình thức là thế, còn phần chứa đựng, lẽ tất nhiên là cũng như tất cả những bài thơ giá trị, nội dung phải chứa đựng một « giá trị xã hội ». Nhất là thơ tự do, nhịp theo bước đi của thời đại mới, phải có một sức sống chứa đựng hòa hợp với thể thức mới mẻ và mạnh dạn của nó.

CHUYỆN thơ còn dài, mà lời quen biết, kẻ giữ mực đọc thơ bạn, dù có khi vì bạn mà nói thẳng, cũng mong rằng vì lòng chân thành với bạn, với thơ, mà các bạn thể tình hiểu nhau.

ĐẠI MẠCH

Lá thư xanh

Gửi một tấm lòng
Thơ như đồng lúa chín
Ấm những chờ mong
Cho cảm thông
Thắm lên những đồng chữ đậm.

***

Anh ở ngoài muốn dặm
Tôi ở cuối kinh thành,
Hai mái đầu xanh
Khát gió lành
Tóc lộng giữa mùa giông bão.

***

Một sớm nào bay lại thư anh
Lá thư xanh
Đẹp như màu hy vọng
Gửi qua sông
Lợi suối, băng rừng
Còn thơm mùi lúa đồng
Còn ngọt mùi hoa dại
Ép sâu những chiều quan sát
Lừa hồn mái tranh
Anh mắt lành của người nông dân
Còn in bóng hoàng hôn cầm tìm ruết
Vượt qua guỷ hoành sơn.

***

Đã lâu rồi không tắm nắng trên non
Gió cao nguyên loảng trong lòng đô thị!
Chán người ngăm thơ chính khi
Giảm giữa mây cửa ô chật chội ở kinh thành!

***

Tôi bốc thư anh
Lòng rung lên chờ đón những tâm tình.
— Gió vẫn đậm
Mây vẫn xanh
Và mưa hoài rồi lại nắng
Phải không anh?

Ấy đây, tâm tình của người cầm trong
phổ hợp!

***

Thư anh bảo: Đợi chờ là đẹp
Mưa lạnh bao nhiêu cho nắng ấm tình đời,
Hãy yên vui
Vì Ngày Mai sẽ về trong Xây Dựng

VĨNH LỘC

MÀM XANH VĂN NGHỆ

KHOÍ VƯỜN

Có ai thấy lá vườn tôi
Đốt lên cho khói lên trời tôi trông...
TRẦN HUYỀN TRẦN

NHÀ tôi nghiêng mắt bên hàng trúc,
Có chiếc cầu tre bắc gấp ghềnh;
Có bóng dừa xanh, gờng nước bạc
Những chiều nước lớn chảy mòng mênh.

Quê mẹ, muôn chiều yên lặng xuống,
Mặt trời chen lặn mát chùa cong;
Mẹ còn đốt lá trong vườn vắng,
Vá áo cho con dưới lửa hồng.

Bỗng một chiều thu, trời nổi gió.
Ám thăm, tôi cất bước ra đi...
Xa người mẹ quý, xa vườn cũ,
Không một người đưa, vắng biệt ly.

Từ đây, vườn xưa khi nắng tắt
Sợi gầy dằng dặc dưới vườn cau,
Đứng nhìn mây trắng vô tình nổi:
« Không biết con giờ ở đâu? »

Mẹ ơi, chiều nay bên lũy trúc
Lòng quê bỗng dậy tựa thân xa.
Lá vườn ai đốt mà lên khói,
Có phải vườn xưa hơi mẹ già? »

Thấy khói lên trời mà nhớ mẹ,
Giờ đây gầy ốm tựa thân xa;
Phát chàng màu khói như màu tóc,
Bạc trắng vì con với thảm sầu...

Mẹ ơi! mẹ đốt lá vườn lên
Cho đứa con xa biết mái thêm,
Nhìn hương khói lên mà vội bước,
Trở về sưởi lại phút đoàn viên.

KIÊN GIANG

TRĂNG QUÊ

Gửi chị Chín

TRĂNG đã lên khi ngòy chưa tắt hẳn.
Mặt trăng tròn dần hiện cuối chơn trời.
Sau rừng tre, trăng tiến không hề thôi.
Trên đồng rộng hiu hiu đưa cơn gió.

Trên sân gạch ngổn ngang bao đồng lúa
Mới gặt ở năm ngửa dưới sương đêm.
Trông trời trăng thấp thoáng mấy bóng đèn
Đang hoạt động trước những hồ cao ngất.

Các anh ấy, tay vồng như gân sắt,
Đứng từng hàng, ngang cái đập đều đều.
Thôn quê em! lúa chạm vách bờ kêu
Như tiếng gió tại mưa rào lên lá...

Mùi lúa mới thơm hòa trong mùi rạ
(Mùi thơm riêng của hết cả thôn quê!)
Trăng dần cao — hạt lúa bắt lập lòe...
Mười cánh tay vẫn còn vung không nghỉ.

Gần bên anh, trong nhà ra ba chị
Nghiêng cổ to, tháo cốm đỏ vào thùng.
Cốm xanh xanh tỏa bốc một mùi hương
(Hương đồng ruộng, cũng là hương đất nước!)

Bạn lòng ơi! đây một chân hạnh phúc!
Sống phân bần, lúa thóc — cực nhưng vui.
Trải nắng mưa, phiền não vẫn luôn cười.
Dân quê Việt ngàn đời yêu đất Việt.

THANH VĂN H.T.N.

Bức thư ngỏ gửi nhạc sĩ Phạm Duy

Saigon, ngày 20-3-1953

Kính gửi anh Phạm Duy.

BỨC thư này tôi không gửi đến tận tay anh vì tôi muốn, nhân dịp này, luôn thể tỏ bày ý kiến tôi với một số người yêu âm nhạc. Suy đi nghĩ lại, tôi thấy cái ý định tôi không đến nỗi là một tham vọng quá đáng.

Trên một số tuần báo Đời Mới vừa rồi (số 49 ngày 7-3-53) tôi được đọc một bài phỏng vấn anh về nhạc Việt. Bàn về việc xúc tiến ca nhạc Việt Nam, tôi nghe anh đưa ra một ý kiến gồm có hai điểm mà điểm cốt yếu, vì nó đề cập đến vấn đề đào tạo nhạc sĩ: là cho nhạc sĩ Việt nam xuất dương và mở nhạc viện đem nhạc sư ngoại quốc về dạy...

Ý kiến anh làm cho tôi rất đỗi ngạc nhiên và tôi tự thấy cần viết thư này thành thật góp ý kiến cùng anh, người nghệ sĩ mà một số nhạc phẩm trước đây đã gọi cho tôi được nhiều phần ưng lành mạnh. Mong anh nhận nơi đây những lời chân thành xây dựng của một kẻ biết ơn đối với một tài năng đang còn nhiều hứa hẹn.

Thật vậy, tôi đã ngạc nhiên trước ý kiến của anh, một nỗi ngạc nhiên pha lẫn buồn và tiếc...

Tôi thú thật là tôi trông đợi ở anh nhiều hơn sau khi nghe anh tuyên bố với người ký giả: « ... lúc này nhạc lãng mạn thì nhiều mà nhạc lành mạnh cho các em thì ít... »

Với nhận xét đó, anh đã cảm thấy nỗi thiếu thốn về sinh lực của ca nhạc Việt-Nam hiện tại. Và điểm này thì chắc đã từ lâu — anh chán biết những văn điệu lãng mạn là triệu chứng của cái gì và phong trào lãng mạn sẽ đưa văn nghệ đến đâu!

Với câu nói đó, nếu tôi không lầm, anh đã nghĩ:

« Thế hệ thanh niên hôm nay và ngày mai đâu còn thì giờ nhàn rỗi để khóc mướn thương vay, tuy sống trong phong ba của thời cuộc, nhưng đã tìm thấy lẽ sống của đời mình, họ đâu còn muốn quay con thuyền « trở về bến mơ » để sống lại cuộc đời hèn

yếu vô vị với « dư âm » của những « bóng ngày qua » hay của những đêm « trăng mờ bên suối »!

« Họ đang cần tranh đấu và xây dựng thực sự một cái gì cao quý đẹp để cho ngày mai. Họ đang khao khát những âm điệu hòa hợp được với hoài bão to lớn, ăn nhập với bước đầu tranh xây dựng của họ: Dù không được hùng tráng cao rộng thì ít ra cũng phải trong sạch lành mạnh chứ đừng có ủy mị ảm ảm như một điệu « ru hời... ru hời... »

Cái yêu cầu của thế hệ đó, anh đã thông cảm.

Hơn nữa, anh được may mắn hơn một số anh em nghệ sĩ là đã từng sống và sáng tác một thời gian khá dài trong cái khung cảnh trong sáng tươi mạnh của đồng áng núi sông, bên cạnh đám người cần cù sản xuất và xây dựng.

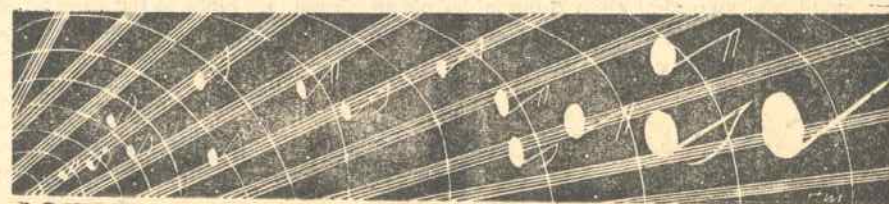
Không muốn đi sâu vào những lý do gì đã đem anh về giữa chúng tôi, nhưng chúng tôi định ninh rằng những năm sống lành mạnh ấy đã để lại những nét đẹp để trên sự nghiệp sáng tác của anh, những chuyển hướng sâu đậm trên ý thức nghệ thuật của anh.

Những câu hỏi như: sáng tác cho ai? khơi nguồn cảm xúc từ đâu để sáng tác? sống như thế nào để sáng tác?...

Nói tóm lại, những câu hỏi xung quanh cái vấn đề trọng đại là vấn đề sáng tác của văn nghệ sĩ mà một số anh em khác còn thắc mắc thì anh, anh đã từng được thấy những sự giải đáp cụ thể.

Vì những lý do ấy tôi đã đặt anh rất cao trong cảm tình tôi đối với giới nghệ sĩ cũng như trong niềm tin tưởng của tôi đối với tương lai ca nhạc Việt Nam. Rồi vì thế mà tôi đã thất vọng khi nghe anh đưa ý kiến xúc tiến ca nhạc Việt Nam bằng: xuất dương, đón thầy ngoại quốc...

Nói thẳng với anh, tôi cho đó là một giải pháp nông cạn, viên vông. Tôi đã tự đặt và suy nghĩ những câu hỏi: Ta đi đâu? Đón thầy ở đâu?

BỨC thư dưới đây của một bạn văn nghệ gửi nhờ chúng tôi đăng lên mặt báo, với ý định tốt đẹp là mở ra một cuộc thảo luận rộng rãi về vấn đề âm nhạc. ĐỜI MỚI sẵn sàng đón tiếp những ý kiến đứng đắn của các bạn, nhất là những tư tưởng tiến bộ, có tính cách xây dựng. Đăng nguyên văn bức thư của bạn THANH LƯƠNG gửi cho nhạc sĩ PHẠM DUY, chúng tôi mong rằng sẽ có nhiều ý kiến khác (trong đó có bạn Phạm Duy) để làm sáng tỏ thêm vấn đề.

L. T. S.

Những ông thầy ngoại quốc sẽ dạy ta được những gì?

Đi đâu, cái đó ta không tự do lựa chọn được. Hoàn cảnh hiện tại chỉ cho ta tầm sự học nhạc ở một vài nước nào đó thôi. Ở những nước đó — nước nào chắc anh đã biết — ta thử xem hiện có những gì đang được người ta cho là đặc sắc mới lạ của trào lưu tư tưởng, nghệ thuật?

Bên kia đại dương một số lớn nhạc sĩ tên tuổi đang trôi buộc số phận nghệ sĩ mình bằng giao kèo với các « xưởng kỹ nghệ làm mộng » của Broadway hay Hollywood để sản xuất những nhạc điệu khiêu vũ quay cuồng giết gân tô điểm cho những cuốn phim màu mè, lạt nhách. Để đến tới tới, một số khán giả — chừng vài triệu người — đã ngấy với bộ mặt chán chường của những hàng chữ số, hay suốt ngày tâm tư bị lìm đi trong những cử động máy móc của lối làm việc « dây chuyền », sẽ tìm đến mua một vài giờ mộng ảo để quên thực tế nhạt nhẽo của ngày vừa qua và những ngày sắp đến...

... và đây, giữa Đô thành Ánh sáng, thế giới Saint - Germain des Prés với một lũ người tinh thần bị xúc động, lếch lếch sau cuộc chiến tranh khốc liệt vừa qua đang phủ nhận giá trị của nhân sinh, trách nhiệm của con người xã hội, để đắm chìm vào một lối sống hỗn loạn theo một mô lý thuyết cũ rích đã sơn phết lại cho lạ mắt với danh từ sinh tồn chủ nghĩa... Nọc độc của nó đang lây sang cho nghệ thuật...

Những ông thầy ấy, tìm đến mà thụ giáo hay rước họ về để học, không giúp cho ta được gì ngoài việc lôi kéo ta vào nốt trong ngõ đường bế tắc đờ vờ của họ. Có kẻ sẽ bảo: ta còn có thể học được mô kỹ thuật già dặn của họ.

Nhưng ông thầy ngoại quốc nào có thể dạy ta được những gì? Đi đâu, cái đó ta không tự do lựa chọn được. Hoàn cảnh hiện tại chỉ cho ta tầm sự học nhạc ở một vài nước nào đó thôi. Ở những nước đó — nước nào chắc anh đã biết — ta thử xem hiện có những gì đang được người ta cho là đặc sắc mới lạ của trào lưu tư tưởng, nghệ thuật?

Vâng, nhưng đó chỉ là điểm rất phụ trong vấn đề xây dựng ca nhạc ta. Kỹ thuật thuần túy chỉ đào tạo được những tay « thợ » thợ, thợ vẽ, nhạc công... chứ không để cho xã hội được nghệ sĩ chân chính.

Do đó, theo tôi, việc đào luyện nhạc sĩ Việt

Nam không thể hướng ra ngoại quốc: Người nhạc sĩ Việt Nam phải sống một cách có ý thức giữa xã hội Việt Nam, biến những cảm xúc rào rạt của mình trước mọi diễn biến của cuộc sống muôn màu muôn vẻ của dân tộc Việt Nam ra thành âm điệu, để sáng tác cho quần chúng Việt Nam cái đó không ông thầy ngoại quốc nào có thể dạy cho họ được.

Sự nghiệp sáng tác của họ ra sao là tùy ở cách họ đặt mối quan hệ giữa con người nghệ sĩ của họ và xã hội Việt Nam đang biến hóa trong đó họ sống và cảm xúc...

Nói rõ hơn đó là tùy ở lập trường nghệ thuật của họ, cụ thể hóa bởi cách

Không những một số nhạc sĩ sẽ chính diện khai thông nguồn cảm xúc của mình, đầy mạnh mẽ sáng tác, mà đồng thời ý thức thẩm mỹ của quần chúng yêu nhạc cũng được nâng cao.

Theo thiên ý của tôi, đó là một việc làm cấp thiết và thực tế trong hoàn cảnh hiện tại. Nhạc sĩ Việt Nam ở đây không sáng tác được cái gì cho ra hồn không phải là kém kỹ thuật, mà vì thiếu những cảm xúc tươi sáng, hùng mạnh, dồi dào... Cảm xúc cạn nguồn hay lạc hướng, đó là vấn đề tư tưởng của nghệ sĩ.

Lắm kẻ bị quan đã vội đổ lỗi cho xã hội rồi khoanh tay ngồi chờ. Nhưng cái xa hoa, lãng mạn, điên đảo, truy lạc chỉ phản ánh một mặt nào đó của cái xã hội Việt Nam.

Dù rằng có một số người yếu hèn đang xem nhạc như... thuốc ỉ hiện và rượu mạnh, họ nhờ đến nhạc chẳng qua để tìm đôi chút quên lãng, mộng ảo giải thoát họ trong chốn lạt ra

khởi thực tế « cay nghiệt » của cuộc sống hiện tại. Dù rằng có một số thanh niên với một ý thức thẩm mỹ mất gốc đang mù quáng và nô lệ sùng bái những

nhạc điệu ngoại quốc cuồng loạn điên đảo. Dù rằng hiện nay có một số nhà xuất bản chỉ biết đánh giá tác phẩm trên số tiền thu được sau khi phát hành. Nhưng đó đâu phải là số đông của quần chúng!

Những bản nhạc hùng mạnh còn sót lại đây sau hồi 1945-46 hoặc những bản dân ca của chính anh, hay một vài nhạc sĩ khác đang được phổ biến rộng rãi trong nhân dân đâu phải là một sự ngẫu nhiên?

Bành rằng: Dân Ca chỉ là một phần trong ca nhạc một dân tộc và những thành công nhắc lại trên chưa hẳn là hoàn toàn, nhưng nó đã chứng tỏ rằng đa số quần chúng rất công bình sáng suốt và nhiệt thành tác thưởng những nghệ sĩ nào trả lời đúng đắn cho những yêu cầu thẩm mỹ của họ: tinh thần dân tộc và tính chất tiến bộ của nghệ thuật. Và, đối với người nghệ sĩ đang băn khoăn tìm kiếm quần chúng cũng chỉ cho thấy luôn mãnh đất tốt để họ xây dựng lên những lâu đài sáng tác phong phú bền vững.

Với niềm tin tưởng ấy, tôi xin chấm dứt bức thư đã khá dài.

THANH LƯƠNG

XÚC TIẾN CA NHẠC VIỆT NAM BẰNG CÁCH NÀO ?

họ giải đáp cho những câu hỏi sau đây:

— Vì ai nhạc sĩ sáng tác?

— Khởi nguồn cảm xúc từ đâu để sáng tác?

— Sống như thế nào để sáng tác?

Anh Phạm Duy ạ, trước những câu hỏi đó tôi tưởng rằng anh, với những kinh nghiệm đã sống hoặc đã thấy, có thể đưa ra những câu trả lời. Chúng ta không đòi hỏi rằng nó sẽ tuyệt đối đúng đắn, dứt khoát nhưng ít ra nó sẽ đặt một vài vấn đề trước dư luận của giới ca nhạc nói riêng và giới văn nghệ nói chung.

Trong khi chưa làm được một công việc gì to tát hơn tôi thấy chúng ta có thể — nhờ sự giúp đỡ của một vài cơ quan ngôn luận có tên tuổi đứng đắn về văn nghệ — gọi lên những vấn đề ấy để anh em cùng thảo luận, kiểm điểm và suy nghiệm. Nếu chúng ta khởi lên được thành một phong trào thảo luận văn nghệ trên báo chí, tôi tin chắc thế nào cũng có kết quả tốt,

TUỔI chưa được bao nhiêu mà hình dáng tôi đã có vẻ tiêu tụy quá rồi. Mầu xám của mái tóc và mầu trắng của tà áo tôi ai trông thấy cũng kêu là mầu tang tóc.

Các em nhỏ không dám tới gần.

Các cô thiếu nữ đi qua chỗ tôi đều mang một nét mặt rầu rầu. Còn các bà già hình như không dám nhìn tôi! Đôi khi bắt buộc phải gặp, tôi nghe thấy họ nhảm nhảm đọc kinh ra vẻ sợ hãi lắm.

Ai cũng muốn tránh tôi, nhưng mỗi tuần ít ra tôi cũng có một vài người khách. Những người này phải chăng là có một tâm hồn cứng rắn hơn? Mà đúng vậy rồi vì có bao giờ tôi được dịp tiếp một em nhỏ, một cụ già hay đẹp để hơn một nắng thiếu nữ xinh tươi đâu.

Khách của tôi toàn là đàn ông. Đứng

Lòng tôi... chao! lạ quá. Tôi, không thể tự phân biệt được làm buồn hay vui mỗi khi vắng họ? Những lúc đứng một mình ấy tuy chỉ làm bạn với hàng cây vô tình cao ngất, với gió nhẹ băng khuâng, với giọng côn trùng rền rĩ, tôi chỉ nhớ mùi hương, sắc nền mà vì họ vương quanh tôi một hương vị ngầy ngất.

Lúc ấy, vì họ tôi mới được thấy một vài người đàn bà mang tà áo trắng, tà áo trắng lợt lợt hợp với mầu áo tôi, buồng lún tóc rối giống như vòm lá u sầu phủ trên mái tóc tôi. Chỉ lúc ấy tôi mới thấy những gò má nhẵn nheo, những cặp mắt thơ ngây nhưng tất cả phải chăng vẫn sợ tôi nên không bao giờ có thể hé một nụ cười, dù chỉ một. Trái lại, chỉ có những khoé mắt quầng sâu nếu không đạt dào giông lệ,

ừ mà có lẽ vắng họ tôi buồn thật rồi

Nhưng điều đó không quan hệ. Miễn sao nhờ họ, nơi tôi có ánh nền mùi hương cho có vẻ tốt một chút là đủ rồi.

Tôi yên trí rằng hương vị ấy sẽ đầy đủ như thiên hạ, nghĩa là ít ra cũng đủ trong ba ngày Tết. Trong ba ngày ấy còn ai dám đến thăm họ và dẫn họ đi khỏi nhà tôi khi mà tục lệ kiêng cử còn thịnh hành trên giải đất này.

Tôi nhìn họ. Một người lạnh lùng làm ngỡ, và một, có lẽ bình tĩnh hơn trả cho tôi một nụ cười nửa miệng. Ôi, cả hai người bạn duy nhất cũng khinh tôi, cũng ghét và cũng sợ tôi ư? Lạ quá, tôi có từ chối sự ở nhờ của họ trong những ngày mà ai nấy đều xua đuổi họ đâu. Hay là vì chán sự đời ghét thù nhân thế mà họ giận lấy cả tôi.

Bực mình, cả ngày mong một tôi ngủ một giấc dài từ sáng tới tối không thêm ngó tới họ. Mà cũng không thêm đề ý

NHỮNG DÒNG TÂM TƯ

Tùy bút của NGUYỄN HOÀI VĂN

tuổi có, thanh niên có. Mà phần nhiều là thanh niên.

Cứ mỗi chiều gió mưa lâm tã, sấm sét rung trời là thế nào cũng thấy bóng họ. Không sợ « bệnh trời » và nguồn đau của đất cát, cỏ cây; tiếng kêu than rĩ rền của giun dế, lời van vỉ của gió, nỗi u hoài của tiếng chim thâm thiết, họ âm thầm đến với tà áo trắng hoặc đen vô tung ử dột.

Không biết họ có mến tôi không nhưng có lẽ vì nơi tôi là chỗ họ hẹn cuối cùng của họ.

Tôi đón tiếp cả những người từ bốn phương lại, không kể mầu da sắc tóc, giọng nói tiếng cười.

Tôi không phân biệt tôn giáo cho nên có bạn đi lương, có người theo giáo, và có cả những người không theo đạo nào hết.

Tôi không kể khuynh hướng chính trị. Có những người trước kia chỉ tìm cách giết nhau nhưng khi đến với tôi họ đều rộng lòng tha thứ và thương yêu nhau.

Tôi không nghĩ tới chuyện giàu nghèo sang hèn. Khách của tôi có cả những sinh viên đại học, những bác nông phu, những người thợ, những ông thầy thuốc...

Họ cách biệt nhau có thể nói là ở mọi điểm nhưng đến với tôi họ vui lòng nhường nhịn. Những người xưa kia có tài hùng biện vô song, có tính hiếu thắng chưa hề chịu thua kém ai một lời mà lạ quá, không bao giờ tôi thấy nói một tiếng. Có chăng nơi mỗi họ, chỉ vương nụ cười mai mỉa, uất ức, bình tĩnh hay lạnh lùng kêu ngạo.

Hơn ba năm đến ở góc phố heo lánh này tôi không thể nhớ được đã có bao nhiêu người đến với tôi.

vì chỗ tôi ở chỉ có thể đỡ về tôi tâm, chỉ bớt nỗi tịch mịch ám thầm mỗi khi có họ. Vì lúc đó nơi tôi sáng trưng đèn nến, quanh tôi rì rầm đôi tiếng nhỏ to hoặc ồn ào bởi những lời thồn thừ yêu thương.

Đôi khi những tiếng ấy chỉ có trong vài giờ vì những ông khách của tôi vội vàng quá. Họ dùng chân trong chốc lát để thăm tôi rồi vội vã đi ngay. Cũng nhiều khi họ ở lại với tôi một hay hai đêm, hai là cùng.

Sở dĩ tôi biết được chủ trương của họ là nhờ sắc áo, đôi tay, biết được tên tuổi quê quán họ là nhờ giọng nói, câu kinh của những vị thầy tu vì lòng bác ái nhân từ không bao giờ quên đến thăm họ và cầu cho họ bằng an mỗi khi họ lên đường.

Tôi còn nhớ một buổi chiều ba mươi Tết, lúc mà mọi người vui vẻ sửa soạn đón xuân và cũng là lúc mà tôi yên trí rằng không thể nào có ai đến chơi một lần tất niên nữa thì bỗng một chiếc xe hơi lớn đậu ngoài cửa.

Người ta dẫn vào chỗ tôi hai ông khách không lấy gì làm lạ vì tôi biết rằng chỉ những người trai này mới đủ can đảm và mới đủ thì giờ đến. Họ không quan tâm đến chuyện Tết hoặc có chăng chỉ ngậm ngùi buồn cho sự nghiệp dở dang mà xuân đã về cướp đi quãng ngày xanh của họ.

Lúc đó đã gần giao thừa. Mấy người kia chào tôi, chào họ rồi vội vã đi ngay. Về mau để sửa soạn đón xuân với gia đình ấm cúng mà.

Tôi cảm thấy vui vui vì đã có bạn trong đêm trừ tịch mặc dầu biết rằng chẳng bao giờ họ thêm nói với tôi một lời,

đến tiếng pháo ròn rã khắp ngõ thành. Không hề lộ một nét buồn đau họ cũng ngủ thi với tôi.

Mười một giờ đêm, chợt tỉnh nhìn nét mặt họ tôi không thấy thay đổi chút nào cả. Gió nhẹ lùa qua song cửa tôi tưởng họ thở dài, cây rung xào xạc ngoài hiên tôi nghĩ họ trở mình... nhưng không, hai ông bạn của tôi vẫn nằm dài ngliêm chính. Có lẽ hồn họ đang bay về neo cổ hương xa lắc để vui xuân cùng gia đình yêu dấu. Bỗng thế rồi có một người thân thích nào đến với họ đâu. Hay họ là những kẻ vô gia đình?

— « Chứng đúng vậy ». Trả lời được sự băn khoăn ấy tôi thiu thiu ngủ dần cho đến tám giờ sáng hôm sau chợt tỉnh. Bởi tiếng mõ của một nhà sư và tiếng chuông của một thầy Dòng.

À, ra họ là hai người theo hai tôn giáo khác nhau. Thế rồi một đoàn người đưa họ ra đi khỏi nhà tôi một cách vô cùng lặng lẽ.

Giờ đây nhớ lại mùa Xuân ấy tôi băn khoăn tự hỏi:

— Còn gì đoàn kết hơn nữa. Người ta bảo rằng: « Đoàn kết là sống chia rẽ là chết » mà sao lạ quá, cứ đến lúc thấy họ « Đoàn kết » quanh tôi là lần họ chết. Ngao ngán quá, trời ơi!

Ài trả lời giùm tôi không, và ai đó hiểu chăng tâm sự đau buồn của tôi, của... GIAN NHÀ XÁC nơi góc khu Quán Y Viện trắng một mầu tang tóc này?

Nhật lệ, xuân 53

ĐỜI MỚI số 54

Vịnh tuyết từ

I

BẮC quốc phong quang.

Thiên lý băng phong,
Vạn lý tuyết phiêu.
Khán Trường thành nội ngoại,
Duy dư mǎng mǎng,
Đại hà thượng hạ,
Tận thị thao thao.
Tu tình nhựt,
Khán hồng trang tố khóa,
Phận ngoại yêu nghiêu.
Hà sơn như thử đa kiều,
Dần vô số anh hùng chết yêu.
Tích Tàn Hoàng Hán Vô,
Lược thảo văn thái;
Đường Tông Tông Tồ,
Sảo tổn phong tao;
Nhứt đại thiên kiều,
Thành cốt Tư Hãn,
Chỉ thức loan cung xạ đại điều.
Cầu vàng hi,
Sở phong lưu nhân vật,
Hoàn khán kim triều.

MAO TRẠCH ĐÔNG

Tuyết

XỨ bắc trời trong,
Ngân dặm giá phong,
Muôn dặm tuyết trở.
Xem trong ngoài thành nọ,
Bãi cỏ dầu dầu,
Dưới trên sông lớn,
Nước trắng phau phau.
Chờ trời tạnh,
Xem áo hồng quần tở,
Giờn đẹp biết bao.
Non sông xanh xắn vậy sao,
Khiến vô số anh hùng lao đao
Tiếc vua Tần chúa Hán,
Vẽ đẹp phai màu;
Đường tông Tông tồ,
Kém điệu thanh tao;
Một đẳng kỳ tài
Thành cốt Tư Hãn,
Chỉ biết giương cung bắn chim điêu,
Đều chết hết,
Mấy phong lưu nhơn vật,
Biết ngày nay đâu?

VÔ OANH dịch

CHỢ LÒNG

Tặng người Sông-Hương

« Tráng lên tâm dẹt bờ tre,
« Chỉ xuôi dò chợ, mau về cùng em ».

Bờ Sông Hương vắng,

Nặng hạt sương khuya,
Trắng non chênh bóng,
Thuyền đậu bến « té »,
Cổ đoàn thôn nữ trên đê,
Rộn ràng gồng gánh, hôm « ni » xuống dò.
Đàn trẻ đi theo... nflu áo

Dặn dò:

Nay lên chợ Huyện hôm « mớ » chị về,
Chị đi em nhớ thăm bề,
Mau mau tan chợ chị về qua đây...
Xa xa, rộn rả tiếng chày,
Giọng người thôn nữ đổ đầy hện hò.

Dù rằng gánh nặng đường xa,
Em lo kịp chợ kéo mà chợ trưa,
Quần chỉ đông lạnh, gió mùa,
Em vui non nước, một bờ v'nh quang..!

Hàng em: tràn tơ, lụa,
Cau tươi,
Trầu xanh,
Chỉ đỏ,
Lụa em xinh, vô số người mua,
Cau em: mại mỗi lòng tơ,
Chỉ em dẹt áo đợi chờ đông sang...

Anh có qua làng
Nhờ anh mua hộ,
Cho em vùi mớ trầu tươi,
Cầu tre cột đờ, nước xuôi,
Anh đi cần thận rải thời qua sông,
Nước xuôi lại chảy đôi giòng,
Em mong tình bạn như sông một nguồn...
Đường xa anh chờ ngại ngừng,
Mai về chợ Huyện, ta cùng sang ngang...!

VIÊN LĂNG

LÁ THƯ QUÊ

Bình minh

Voici demain qui règne
aujourd'hui sur la terre
P. ELUARD

HOA Dương rừng rực tung muôn cánh
Trời đất hoe lên lửa thẩm cười
Mừng từ sương gieo trên lửa khốc
Tình yêu cuộn sóng xuôi xuân tươi

Mây gấm vờn mơ lộng ý đào
Gió xanh ào dậy mái trời cao
Trong tím nhạc lạ ngời năm sắc
Bừng nổi quán hành chảy ước ao

Chân đôn trên cỏ hay trên Thơ
Nhịp với nguồn Say hồn mở cờ
Ta dang cánh rộng chèo hoa lá
Đất chuyển mình son tiếng trúc đưa

Bình minh hăm hập dềnh sỏi máu
Đào dạt hoa đời ngọt sắc hương
Người ơi cuộc nhẹ bên tay bắp
Xới luống cày cho ngập ánh hường

Sương còn nghi ngút hơi com nóng
Giọt ngọc mờ hót ngọt má tròn
Thôn nữ rung mình nghe lửa sống
Chát gì khoan khoái dính môi non

Giờ đây có vạn ngàn thấy ngả
Máu tím khô trên giải đất vàng
Bình minh là nơi mai sau đây
Em nhóm Ngày lên xé Tóc Tang.

NGUYỄN QUỐC TRINH

HOÀNG PHỤNG TÝ

THU ĐI...

Cương vị cá nhân

Toàn gửi bạn,

Tôi là một người bạn không hề quen biết, nhưng đã làm quen với bạn khá lâu, lặng lẽ nghe chuyện bạn biết bao lần. Tôi chưa được hẳn hạnh phúc biết các kỷ giả tòa soạn; tôi chỉ mới được biết có tờ báo duyên dáng sâu xa mà tôi kết thân mấy tháng nay. Vậy tôi xin phép nói chuyện với tờ Đời Mới, bạn của tôi.

Bạn, Từ lúc đặt chân vào Saigon, tôi đã ra công tìm ít người bạn tâm tình, hồng trao đổi với nhau những tư tưởng phong phú, ý nghĩ dồi dào của người thanh niên đất Việt đang lớn lên. Tôi mới tìm thấy vài người, người thế nhất là bạn.

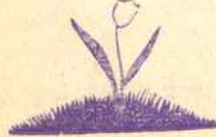
Cũng như mọi người thanh niên nước ta, trong lúc này tôi khao khát những món ăn mới mẻ của thời buổi Độc Lập mà từ lúc sơ sinh ấu từ chưa hề được nếm hương vị. Tôi đã tìm thấy trên thân giấy in của bạn. Bạn hãy cho phép tôi thành thực tỏ lời cảm ơn bạn đã dưỡng tôi với những món ăn tinh thần đó.

Cho tới nay, chỉ có bạn « có đi » với tôi, mà tôi chưa « có lại » với bạn. Tôi còn do dự, ngay trong lúc này cầm bút viết thư cho bạn, tôi vẫn còn do dự. Tôi đã ra công tìm hiểu bạn qua giòng chữ nhưng chắc chắn không sao hiểu thấu được bạn về mọi mặt. Cho nên viết thư cho bạn, tôi không dám ngỡ lời nhận xét hoặc phê bình, mặc dầu tôi biết bạn rất mong đợi và rất rộng lòng chấp nhận những lời thái quá hoặc vô ý thức. Tôi chỉ mong được trao đổi với bạn để tìm hiểu bạn hơn nữa. Xin bạn cho phép như vậy.

Mong được hiểu bạn thêm để tận hưởng được các món ăn bạn trình bày trên trang giấy và nếu được bạn cho phép, chúng ta sẽ thắt chặt sợi giây liên lạc để chuyện trò với nhau luôn luôn.

Bạn ạ,

Bạn thừa hiểu trí óc người thanh niên Việt ngày nay bỏ ngỡ là nhường vào trước ánh sáng chói lòa của mặt trời Độc Lập. Biết bao nhiêu cái mới lạ, kỳ dị hiện ra, vì thuở nhỏ không được chỉ bảo, ngày nay người Thanh niên Việt chưa

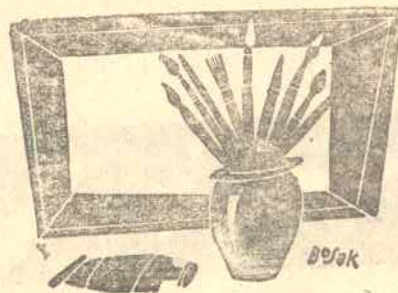

Có nhiều lúc tự nhiên ta cảm thấy bị mình, không bằng lòng ngay chính mình, muốn đập vỡ một cái gì, hay muốn đi, đi lang thang, đi không mục đích. Đêm hôm ấy, tôi gặp một lúc đứng như thế.

Tôi bước ra khỏi nhà thì trời đã tối hẳn. Chiều đi từ lâu... Đêm đó thành phố ồn ào, rộn rã. Người, xe cộ, ánh đèn... tất cả quay cuồng theo nhịp sống xô bồ.

Bên lề đường, một chiếc xe taxi nằm gọn dưới gốc cây, yên lặng như chờ đợi. Chiếc đèn nhỏ phía trong xe bật sáng. Người tài xế từ tay trái lên thành cửa kính, chậm rãi đưa mẫu thuốc lá lên môi, hít dài rồi thở mạnh, khói trắng ra đằng trước. Cữ chỉ của gã rất ung dung, mắt gã nhìn thẳng, lơ dờ.

Tôi đứng sát bên cánh tay gã từ lâu mà gã cũng không biết. Nhìn chỗ nằm của chiếc xe và cữ chỉ của người tài xế, rõ là chiếc xe đang đợi khách. Tôi ngập ngừng, nhưng cứ hỏi:

2 thiếu nữ chiếm giải nhất đánh máy 1953

Có Alice Trà quán quân 1953.

NGƯỜI T XẾ TAXI

TRUYỆN NG. LƯU NGHỊ

— « Đợi ? »

— « Không. » Người tài xế trả lời gọn lỏn. Rồi thong thả quay mình với ra phía sau mở cánh cửa. Xong, gã lên giấy cái « ta-xi-mét », rồi rẽ máy...

Chiếc xe lẩn từ từ ra giữa lòng đường. Tôi chờ gã hỏi câu thường lệ:

— « Thưa ông đi đâu ? »

Nhưng gã không hỏi. Tôi cũng không nói gì. Gã không biết tôi đi đâu. Chính tôi, tôi cũng không biết tôi định đi đâu. Chiếc xe cứ chạy.

Tôi cũng không để ý chiếc xe đang chạy ngả nào. Tôi chỉ biết rằng phía bên ngoài cửa kính, rất nhiều xe tránh nhau, chớp đèn, bóp còi... và rất nhiều bóng người vụt qua mau; và rất nhiều ánh đèn đủ màu loáng qua cửa kính.

Gió lồng vào từ phía trên chiếc mũ trắng, dựng hẳn mái tóc và lùa thẳng vào cổ, vào ngực, vào cánh tay. Gió mát lạnh làm tôi cảm thấy dễ chịu, quên bớt ít nhiều bị mình.

Tôi bảo:

— « Cho chạy thật mau »

Người tài xế yên lặng sang tay số, đạp

sâu vào chân « ga » Chiếc xe nhảy bỗng đến đằng trước và vọt nhanh trên đường nhựa. Gã thân nhiên làm người lái xe. Tôi thân nhiên làm người đi xe. Đi đâu ? Hai người đều không biết. Chiếc xe vẫn chạy, chạy nhanh hơn.

Đến một ngã tư có lẽ cái ngã tư thứ mấy mươi rồi người tài xế vọt hỏi:

— Thưa ông ngả nào ?

Gã vẫn ngó thẳng đằng trước. Tay gã đặt sẵn trên tay số, chờ đợi. Tôi dụt mình vì câu hỏi bất thần của gã. Sao mãi bây giờ gã mới hỏi rẽ ngả nào ?

Nhìn thẳng vào tấm gương nhỏ, tôi bỗng bất chợt dời mắt gã nhìn tôi trong gương, đôi mắt hơi lạ lùng; và cái nhìn không thẳng thẳng. Tôi nói mau:

— Tay trái.

Người tài xế đưa tay ra ngoài làm hiệu, chiếc xe rẽ về tay trái, tăng tốc độ, chạy thật mau.

Bấy giờ tôi mới để ý đến vẻ mặt của gã: cái trán hẹp, đôi lông mày rậm, cái mũi sọc dừa, cái miệng hơi mồm... Lạ nhất là cặp mắt: cặp mắt không to lắm, hơi ướt, giang rộng hai bên sống mũi

Đánh máy thật thật mau chưa đủ. Với cái nhanh phải kèm theo cái đẹp, nghĩa là, một người đánh máy hoàn toàn phải vừa đánh nhanh, vừa trình bày bản mình đánh dưới một hình thức khá ái. Người gồm cả hai đức tánh ấy là cô Alice Nguyễn Văn Trá. Cô đã đoạt giải nhất về trình bày với số điểm hạng nhì rất xa; về tốc độ cô chiếm giải nhì với 53 chữ 01 phút. Thành thử, cùng hai giải vừa nói, cô được ban Giám khảo đề nghị ban giải nhất về mặt tổng quát theo đúng thể lệ đã định.

Đều đáng chú ý, là khi bắt thăm tranh giải phá kỷ lục tốc độ (350 chữ phải đánh xong trong 7 phút 50 giây, nghĩa là tốc độ dưới 45 chữ sẽ bị loại), cô Alice TRÁ đã không may vương nhầm một cái máy một chữ Việt, thay vì một chữ quốc tế (clavier international) mà cô thường quen đánh. Dù vậy, cô cũng rán kèm giữ được tốc độ cũ; trọn bản đánh 350 chữ chỉ phạm một lỗi thôi. Mong rằng cái không may năm nay sẽ nung lòng cô gia công luyện tập, hầu năm tới vượt trên tốc độ 60 chữ.

Sơ với quốc tế, ta còn kèm đến 52 chữ một phút. Ta không có cao vọng

một cách bất thường. Và cái nhìn lười lười

Đã liếc nhìn tôi nhiều lần qua tấm kính nhỏ, trong lúc tôi đang nhìn thẳng đến đằng trước. Qua tấm kính trong như lọc, một ánh đèn xanh đỏ xuống mặt đường — màu xanh mờ mờ chỉ đủ tỏa nhẹ một chút ánh sáng mơ hồ; còn chung quanh: toàn một bóng tối dày đặc điểm xa xa những bóng điện sắp hàng chạy dài tăm tắp. Tự nhiên, có một cái gì bảo tôi để ý đến từng cử chỉ nhỏ nhất nhất của người tài xế. Cùng một lúc, trở lại trong đầu óc tôi những câu chuyện cướp của, giết người, bắt cóc... những cái đầu đề kinh khủng mà tôi đã đọc qua trên các trang phát báo. Rồi tự nhiên tôi đâm sợ... không rõ là sợ cái gì.

Người tài xế có thông cảm tâm trạng tôi lúc ấy không, tôi không biết. Nhưng tôi thấy gã sửa mình nhiều lần, và những ngón tay của gã bắt đầu cử động, xoắn-

(Xem tiếp trang 26)

Một đứa con trai 5 tuổi chơi với đứa con gái hàng xóm ở cạnh bờ ao. Hai đứa lại xuống nước nghịch ướt hết cả quần áo, chúng mới nhất định cởi ra. Sau khi cả 2 đứa bé cùng vớt bỏ quần áo, đứa con trai mới lớn đôi mắt ngọc nhiên nhìn bạn nó:

— Trời ơi! Tao không biết rằng giữa ba má mày theo đạo Phật với ba má tao đạo Thiên Chúa lại sanh ra hai đứa mình khác nhau như vậy.

Đạt đến tốc độ quán quân quốc tế (110 chữ 83), nhưng ít nữa, anh chị em đánh máy nên dày công luyện tập thế nào hầu đi đến mức 80 chữ một phút, tốc độ được liệt vào hạng giỏi ở các nước Tây phương. Sự thành công ấy không thể trong một sớm một chiều mà có được. Về phương diện kỹ thuật, cái kết quả không khi nào do sự đột phát đoạn mà có, nó kết tinh bằng bao nhiêu cố gắng và bền chí không ngừng.

TRƯƠNG VINH ĐẠT

Hội trưởng Hội Tốc Ký.

...TỪ LẠI

Kỳ này không có, ngoài ý muốn của chúng tôi. Bạn Khánh và độc giả hiểu cho.

ĐỜI MỚI

...trong xã hội

hiếu được hết. Lại còn phải chọn lọc giữ lại cái nào hay, bỏ qua cái chỉ dở. Phần này tôi gửi gắm hoàn toàn vào bạn vì tôi nhận thấy bạn đứng đắn và đứng mực vô cùng.

Những chẳng trách sao có nhiều khi chúng ta nhìn sự việc khác nhau, ý kiến trái ngược nhau. Những điều đó cũng

nhĩên, nhưng tôi chưa dám nói ra vì, như đã nói trên, tôi chưa hiểu bạn được thấu suốt. Phát ngôn như vậy, tôi e bạn sẽ cho là thiếu suy nghĩ. Nói rõ hơn, là tôi chưa được biết:

— Thái độ và cương vị của bạn.

— Chương trình và đối tượng của bạn. Đến nay, tôi mới nhận thấy ở bạn một tờ báo xã hội với tâm nhiệt thành, lòng thiện chí, chân giá trị của một tờ báo xã hội. Do đó tôi cảm phục.

Cho nên tôi muốn tìm tới bạn, ngõ một vài ý kiến thiện cận về « Cương vị cá nhân trong xã hội », nhất là cương vị người thanh niên, và ước mong bạn chỉ giáo thêm cho. Nhưng nói ra, một lần nữa vì những lý lẽ đã trình bày ở trên.

Quốc gia thân mến của chúng ta đang thời kỳ xây dựng. Tôi mong ước được góp sức vào công cuộc chung. Nói thế, đôi người sẽ cho là kiêu ngạo, to tác quá; nhưng riêng tôi chỉ coi đây là nhiệm vụ thông thường của bất cứ một ai đối với xã hội. Và để làm tròn được trách nhiệm đó, tôi trông chờ ở bạn, tha thiết cầu mong được bạn giúp đỡ và xin đặt hoàn toàn tin tưởng vào bạn.

Nên chăng cũng là một dịp tôi được tiếp xúc trực tiếp với bạn, ngõ hầu đi đến hòa mình tôi theo đời bạn.

Xin thành thực kính chúc bạn ngày càng phong phú, mới mãi để làm tròn sứ mạng thiêng liêng của bạn trong không gian hiện tại.

Kính thư

DƯƠNG XUÂN KHÁNH

TÔI và Hoàng bị đánh thức dậy. Bây giờ có lẽ đã đến mười một giờ khuya, ánh trăng lọt qua rèm lều. Tuy thức dậy nhưng chúng tôi còn ngồi bó gối trong góc vì lạnh. Hai người bạn

trước vương vai nằm xuống. Một người giọng ngái ngủ dặn :

— Hai anh gắng thức đề canh, hết hai giờ thì gọi hai anh khác dậy. Đèn chiếu, đui, còi và đồng hồ để ở trước trại.

Hai đứa tôi bỏ ra cửa trại. Khi lạnh thấm vào người làm tôi run lên cầm cập. Tôi vớ cái mền lông quàng lên vai chúng tôi rồi ngồi co lại nhìn ra ngoài trời, không buồn để ý đến mấy dụng cụ người bạn khi nãy dặn.

Trăng sáng quá, bốn cái trại sáng chói ánh trăng. Sau khi xong buổi lửa trại, chúng tôi về trại phân công ai nấy hẳn rồi cùng nhau đánh một giấc say sưa sau một ngày hoạt động mệt nhọc.

Hoàng chống đầu gối lằm bằm :

— Không biết bọn mình mệt phờn mới lựa nhầm giờ này.

Tôi ngồi xích lại :

— Canh cho có lệ thế này chứ cứ ngủ ngày khò khò cũng chẳng ai thêm mò đến.

Hoàng im lặng, khuôn mặt hẳn bị ánh trăng phản chiếu làm trắng bệch như bị bệnh. Mái tóc rũ xuống che khuất một mảnh trán. Hẳn cũng như tôi, hai mắt lim dim ngái ngủ nhìn xuống chân đồi. Những lùm cây trắng đầu lúp xúp và phủ dưới đất những khối bóng đen. Ánh trăng soi rõ từng mồm đá lở nhô và làm bạc những ngọn đồi nhỏ chen nhau lan tận chân trời. Trước mặt chúng tôi và xa ngọn đồi này chừng năm trăm thước là bãi tha ma. Những nấm mồ nhấp nhô, mấy cái lăng trắng phoi mình dưới ánh trăng. Trên trời không có đám mây nào, trăng càng lên cao và làm đứng bóng cái giá treo mũ của chúng tôi ngoài khuôn viên.

Bốn cái trại trắng nằm thẳng hàng, hai cái đui nhỏ lên, lên khỏi nóc trại, một nửa thân sáng chói. Mấy bụi lau gần đấy khẽ lay động theo chiều gió nhẹ.

Tôi thúc khủy tay vào Hoàng nói nhỏ :

— Mấy đêm trắng như thế này thú quá. Chắc chắn thế nào khi về nhà bọn mình cũng nhớ lắm.

CHUYỆN THIẾU NIÊN TRĂNG TRẠI

của

KHOA KHIÊM

Hoàng nói nhanh :

— Thi ngủ quách cho khỏi nhớ với nhưng.

— Ngủ sao được, chút nữa mấy người khác canh từ một giờ trở lên lại càng buồn ngủ nữa. Bây giờ lạnh chưa thấm vào đâu cả, đợi chút nữa sương mù xuống mới biết thấu cái lạnh của nó.

Sau cái ngập dài Hoàng ngược mắt nhìn ra xa :

— Ủi, bây giờ sao chưa thấy sương xuống. Tôi còn nhớ một lần cắm trại bên Sịa, khoảng bảy giờ thì sương xuống dày đến nỗi hai trại cách nhau chừng chục thước cũng không thấy rõ.

Ngừng một lát Hoàng tiếp :

— Kể ra thì sương xuống tuy lạnh nhưng nhìn ra cảnh vật cũng đẹp. Hai đứa mình gắng thức cho hết bài giờ này rồi ngủ.

Tuy nói vậy, hẳn cũng rút gọn thân hình lại, sụp đôi mi mắt xuống, há miệng há hơi sười ăm hai bàn tay. Một cơn gió lạnh thổi đến, hai cánh rèm lều lay động. Hoàng mở mắt lằm bằm :

— Gió gì mà ác, lạnh hơn gió Địa ngục thổi lên nữa.

Gió lạnh thật, một hơi lạnh chạy dài theo xương sống tôi. Hàm rang và hai đầu gối đánh vào nhau.

Bỗng Hoàng lay vai tôi :

— Ê Đức, anh để ý phía trước mặt chúng ta kia. Tôi vừa thấy hai đốm lửa đỏ rực vút lên cao rồi tắt ngấm.

Tôi hoảng kinh nhưng cũng chợt hiểu, lấy giọng thần nhiên tôi bảo Hoàng :

— Phốt pho cháy chứ có gì lạ đâu.

Bây giờ sương xuống gấp phốt pho tác dụng với khí trời cháy bùng lên đỏ.

Tiếp theo sau lời tôi tức thì ba bốn đốm lửa khác đỏ rực vút lên cao rồi tắt ngấm tựa như pháo bông người ta thường đốt trong những ngày đại hội, vạch lên nền trời những đường lửa sáng. Những cái pháo khổng lồ này xuất hiện trong bãi tha ma và sau hàng cây chỉ chít trên các ngọn đồi ấy.

Sương xuống dần... Ban đầu nhạt, sau mỗi phút càng dày, ánh trăng yếu dần lại. Mấy cái lăng và những nấm mồ đã lẫn trong sương. Vài đốm lửa khác lại hiện ra vút lên cao nhưng yếu ớt. Thỉnh thoảng vài đốm lại bay ngang, khi tỏ khi mờ, có lẽ vì những hàng cây che khuất.

Tôi ngồi sát vào người Hoàng lằm bằm nghiêng cả mình. Hoàng chống tay ngồi lại nhìn tôi hỏi :

— Đức sợ à ?

— Không, nhưng lạnh lắm. Có phải khi nãy tôi nói đúng không. Sương xuống chừng nào thì càng rét chừng ấy, Hoàng vớ cái đồng hồ quả quyết xem giờ rồi trách một cách vô tư lự :

— Trời lạnh mà cái gì cũng lạnh. Đến cái đồng hồ cũng làm cọng tay.

— Mấy giờ rồi ?

— Nãy giờ mà chỉ mới bốn mười lăm phút, bọn mình ngồi cũng rục rục.

Tôi gọi chuyện :

— Hoàng học lý hóa mà không biết về chất phốt pho cháy khi nãy à. Thật ra tôi cũng không thấy nó trong chương trình mấy niên học của mình. Sự hiểu biết này tôi thấu nhận ở ngoài.

— Nhưng rợn người quá, mình đứng cách mấy đốm lửa đó chừng chục thước e sợ đến chết ngất. Sao chúng lại có đốm bay ngang có đốm bay lên thế nhỉ ?

— Tùy theo chiều gió. Khi không có gió thì bay lên, khi có gió thì lại bay theo chiều gió.

— Ghê quá nhỉ, lẽ ra sau này mấy anh bắt đốm trại ở chốn có mồ mả thì mình cũng xin cuốn khăn gói đi nơi khác.

— Hân mặc Tử cũng chết vì vô đấy. Nghe đầu sau cơn mưa giông, ai đi qua nhiều khi mắc phải bệnh hủ rùng rợn ấy.

Một người trong trại nói vọng ra :

— Hai anh nói chuyện nhỏ nhỏ để cho chúng tôi ngủ.

Hoàng nói :

— Ủi thì ngủ đi, chúng tôi im cho mà ngủ.

Bỗng Hoàng thất thanh :

(Xem tiếp trang 33)

ĐỜI MỚI số 54

NGƯỜI đàn bà Việt có biết nấu cơm không ?

Đặt ra câu hỏi này, kẻ cầm viết chắc không khỏi lăm lăm lòng một số lớn các bà nội trợ. Một vài bà nóng tính sẽ trợn mắt hay nguyệt háy là tác giả ngạo mạn. Cũng có nhiều bà khác điềm đạm và trầm tĩnh hơn sẽ cười cười, vui vẻ vặn hỏi :

— « Cái ông ấy, vậy mà có nấu cơm lần nào chưa ? »
— Xin thưa : Tuy không giỏi lắm, nhưng sau mấy năm sống ở bụng ruộng, đưng lác, tôi đã có đồ lăm lăm mồ hôi hột và chảy nước mắt sống với nồi cơm chum lửa rơm, điện điện ướt hay nắm cổ khô củi quơ vôi ngoài đồng.

Thì hôm nay, thư thả, ghi lại một vài kinh nghiệm để hiến các bà gọi là món quà nhỏ trong giờ nhàn.

Với người Á Đông, cơm là món ăn chánh. Nhất là đối người Việt ta. Cơm lại giữ một địa vị quan trọng. Trong một bữa ăn, dù cho cao lương mỹ vị đến đâu, người ta cũng không quên dặn : « Ăn chút cơm dẫn bụng ».

Trong câu chuyện nói chơi, cũng không quên dặn : « Giận gì thì giận, chớ nhè cơm mà giận thì nguy ». Thậm chí đến cái nắm khan bột mì kia, mấy ông da trắng mũi cao cũng lấy cơm làm quí. Rồi trên các báo chí, bác sĩ nọ đưa nhau tường thuật công trình nghiên cứu, phân chất và quy bao nhiêu cái hay, cái tốt, cái quí, cái bổ dưỡng của hạt gạo.

Cùng là quí, tốt, hay, bổ dưỡng, Gạo, cũng như người, cũng được phân chia giai cấp : Có thứ gạo quí phái, có thứ gạo trung lưu, có thứ gạo bình dân.

Kể ra thì không biết bao nhiêu thứ gạo, — có cả trăm kia — nhưng ở đây, để tiêu biểu cho mỗi giai cấp, xin nêu một vài :

— Quí phái thì có gạo nanh chồn, gạo lúa tiêu, gạo mống chim... thơm và ngon, đắt giá, chỉ có hạng nhà giàu và đám tiệc to mới dùng.

— Trung lưu thì có gạo và vàng, nằng tây, càng tằm... nấu nở nhiều và ăn mềm.

— Bình dân thì có gạo lúa sạ năng rừng, tàu bình... hột đỏ, cứng, rẻ tiền, ăn nhám lưỡi. Còn nóng thì mềm để ăn. Ngươi đi thì cứng như cơm phoi khô, nhai mỗi hăm.

Nhưng, kinh nghiệm qua, tôi nhận thấy thứ gạo bình dân này, càng nhai cơm lại càng ngon, béo, ngọt và mềm mại, nhất là những lúc đói lòng, mệt mỏi, sau cả ngày đi chơn, lội sin

ohè ghe hay cần sậy lướt để.

Tuy rằng quí tiện khác nhau, phân chia nhau, thật ra giống gạo nào cũng không qua khỏi tay của người bần cố nông gieo, cấy và gặt.

Cấy, gặt xong, hong phơi kỹ và được biến thành hột gạo... nó cũng còn cần lăm lăm tay chai.

Rồi cái giá trị bổ dưỡng của nó còn phải tùy chỗ giả nhiều hay ít chầy.

Bạn chớ vội thấy nó dẻo, trắng, thơm tho trình diện trong chén kiểu đẹp trên bàn trải nấp trắng mà cho nó là quí. Quí bên ngoài thật đấy, nhưng

Nghệ thuật NẤU CƠM

bên trong nó kém bổ và hay đem lại chứng bệnh thũng.

Rồi, cần hơn nữa nó có được ngon hay không, khoái khẩu hay không là do bàn tay khéo léo, đủ kinh nghiệm của các bà nội trợ.

— Đây, tôi xin vào đề :

Quan sát lại tìm kiếm lại trong hạng chị em chân lấm tay bùn, chổng con lam lủ, ở rẫy bãi, đồng quê... và hàng phụ nữ cô bà tần tảo ở thành, mỗi son, má phấn, tóc quăn, mình lụa, chân giày... ai là người nội trợ đáng kính quí có được đôi bàn tay khéo léo, đủ kinh nghiệm khi vo nấu một nồi cơm ?

Một chủ đàn ông đặc sệt như kẻ cầm viết này mà đề cập đến việc « VO NẤU » là một cái trêu. Nhưng, thưa bạn, kẻ ấy không ngại cái nguyệt háy của các cô bà.

Tôi đưa ra đây kinh nghiệm của tôi lượm được và lời phê bình dạy bảo mà các đồng bạn đã chỉ :

— Nấu cơm ngon và khéo, cần phải có 4 điều kiện thiết yếu là 4 cái « Không ». (Văn hóa và « Nho » hơn, là nói : « Tứ không ».)

1.— Không nhão, 2.— Không khô, h3— Không khét, 4.— Không sống. Ngoài 4 cái không ấy, còn thêm

một điều không kém quan hệ là phải đổ nước cho vừa, khi cơm sôi không phải chất bột nước.

Cơm không nhão, không khô, không khét, không sống, đó mới là ngon. Cơm có ngon ăn mới khoái khẩu và dễ tiêu.

Tại sao có ăn ngon miệng, đồ ăn mới dễ tiêu ?

Mà ăn ngon có phải là lua cho thật mau hay ngốn ngấu cho thật nhiều không ?

— Đây là vấn đề thực học và khoa học mà tôi xin nhờ các nhà chuyên môn giải thích cho các Bạn. (Ông Lâm văn Vãng chẳng hạn).

Ở đây, tôi xin cho Bạn biết tiếp thêm rằng : Nếu cơm mà không để cho vừa nước, để phải chất bột nước cơm sôi là các bạn làm mất bao nhiêu sinh tố, bao nhiêu chất bổ.

Nếu không quy cho các bạn cái dốt trong nghề, thiếu kinh nghiệm thì tôi không ngại cho Bạn đã vô tình cướp mất sức khỏe, ngày sống của tự Bạn và người thân của bạn.

Người đàn bà nào, một lần, hai lần, ba lần, ba lần nấu cơm đều sống, nhão, khét đủ cả ba thì người đàn bà ấy sẽ được gọi là không nên, nói rõ hơn là Hư vậy.

Người đàn bà nào nấu cơm không khô, không nhão, không khét, không sống mà luôn phải chất bột nước cơm sôi, hay giữ lại để uống trong hoặc sau bữa ăn, cũng không phải là một bà nội trợ hoàn toàn.

Gặp người đàn bà Hư như trên, Bạn sẽ có dịp để thí nghiệm :

1.— Cơm nhão ! Nóng lăm, nóng giai lăm. Ăn vào, Bạn sẽ bị phồng miêng.

2.— Cơm khô ! Rán mà nuốt thì Bạn sẽ trợn trắng con mắt hay trầy cuống họng, nhột bao tử.

3.— Cơm khét ! Mũi bạn sẽ bị nghẹt.

4.— Cơm sống ! Ôi chà, lộp bộp khi bạn nhai. Rột rột, rạt rạt kêu trong bụng vì sinh.

Có lắm bà, mà nói đúng ra thì toàn hết thấy đàn bà Việt Nam ta, ai ai cũng bảo : Nấu cơm mà có gì. Đàn bà nào lại chẳng biết.

— Vâng. Biết thì ai lại chả biết. Chính kẻ cầm viết là một chú đàn ông đặc sệt mà còn biết rằng : Nếu muốn nấu cơm thì phải vo gạo, đổ nước vào, nhúm lửa đi, nấu cho sôi lên, chất nước, bột lửa, đầy nắp vung cho kỹ, vắn nôi cho đều là cơm chín chớ có gì.

Nhưng thưa quí bà, nấu cơm mà giữ được cho cơm ngon mà không mất chất bột làm nguy hại đến sức khỏe của người ăn thì cả một vấn đề, tất cả một nghệ thuật.

THANH LAN

xoe cái tay lái trắng đục.

Tôi bắt đầu gọi chuyện :

— Một ngày anh kiếm được bao nhiêu tiền ?

Nin thình độ nửa phút đồng hồ, người tài xế trả lời cộc lốc :

— Chưa vài trăm.

Tôi hơi khó chịu về cái thái độ khiếm nhã của gã. Nhưng dù sao cũng còn hơn cái yên lặng dần dần trở nên nặng nề, cứ muốn lấn áp vào tâm hồn.

— Xe này anh thuê một ngày bao nhiêu ?

Tôi chờ lâu lắm mà gã vẫn không trả lời. Tôi bực mình quá, và cũng lấy làm lạ trước sự ương ngạnh của gã. Tôi lấy thuốc ra hút, kiên nhẫn mời gã :

— Anh hút thuốc ?

Gã hơi nhếch mình, liếc nhìn tôi trong gương, rồi trả lời :

— Tôi không hút thuốc. Gia đình tôi cũng không có ai hút thuốc cả.

Tôi thừa cơ hội tốt hỏi lại :

— Gia đình anh đông không ?

Người tài xế sang tay số, cho xe chạy chậm chậm trả lời :

— Gia đình tôi đông lắm. Nhưng...

Giọng gã trầm trầm, buồn một cách kín đáo. Tôi nghĩ : có lẽ gã sắp kể một tâm sự, định dục gã thì gã nói tiếp :

— « Nhưng... bây giờ chỉ còn có mình tôi. Chiếc xe này do người anh cả của tôi sắm cách đây bốn năm. Bây giờ anh tôi bị vào tù, nên tôi giữ lấy mà chạy qua ngày... Gia đình tôi đông lắm. Nhưng lần hồi đều chết vì bệnh kinh phong. Ngay cái bệnh kinh phong thì không làm chết người. Nhưng thường chết vì tai nạn trong lúc lên cơn. Người nào không chết vì bệnh ấy, thì lại bị lãng trí, hoặc điên, khùng.

Cách đây một năm, người anh thứ ba của tôi chết vì một tai nạn xe hơi. Anh lái chiếc xe mui kiển của ông thân tôi, rồi cũng vì một cơn lãng trí, sút tay lái, đâm vào gốc cây mà chết.

Tôi có một đứa em trai, nhỏ hơn tôi vài tuổi, bị bệnh điên rất nặng, hiện bị giữ tại nhà thương điên Biên Hòa... »

Người tài xế ngừng kể, vuốt mái tóc rối bời, thở dài nhẹ nhõm. Bất giác, tôi cảm thấy động lòng vì gia cảnh của gã ; mà cũng hơi sợ sợ vì căn bệnh đã phá hủy gia đình gã. Tôi yên lặng chờ gã kể tiếp. Nửa phút qua, một phút qua, gã vẫn không lên tiếng, những ngón tay của gã lại xoắn xoe cái tay lái trắng đục. Tôi không muốn chờ lâu, hỏi vội :

— Còn người anh cả của anh ?

Chiếc xe bỗng dừng hẳn, lia mạnh thân hình tôi đến đằng trước, như có một sức mạnh nắm giết xe lại. Một chiếc xe nhà binh đồ sộ vụt thật nhanh qua trước mũi chiếc « taxi », tiếng còi điện kéo dài, nhèc ọc... Người tài xế thở mạnh, quay nhìn tôi thật nhanh, rồi cho xe lén qua cái ngã tư rón rịp. Tôi cũng thở dài, ngả

Người tài xế Taxi

lưng vào nệm xe, mồ hôi toát ra, lạnh lạnh hai bên thái dương, sau óc và dọc theo xương sống. Tôi chợt biết rằng.

Tự nhiên, tôi nhớ đến câu chuyện bệnh hoạn của cả gia đình gã, và có cảm tưởng như gã ít ra cũng bị lãng trí như người anh thứ ba của gã. Anh gã không chết vì lãng trí là gì ? Em gã không bị điên là gì ? Còn gã ? Phỏng gã có khỏi bị những cơn sâu bệnh hoạn hũy hoại thể xác của gã, phần nào không ?

Mỗi sự viển vông lúc ban đầu vừa dịu đi một lúc thì đến này trở lại nặng nề hơn. Tôi thoáng nghĩ như kẻ ngồi đầu cốp, có thể « chết bất tử » lúc nào không biết. Tôi muốn bảo gã dừng lại, bước mau ra khỏi xe để tránh những lo âu. Tôi chưa kịp quyết định thì gã lại kể tiếp câu chuyện gia đình của gã, giọng của gã vẫn trầm trầm, buồn thắm thía :

— Anh cả tôi bị tù cách đây mười sáu, bảy tháng. Anh cũng lái chiếc xe này, chạy cho một người hành khách cũng trẻ như ông. Hôm ấy trời nóng lắm, nóng như đêm hôm nay. Trong lúc lên một cơn điên, anh cả tôi tự nhiên dừng xe ở một ngã đường vắng, chửi đổng lên mấy câu tiếng Pháp, rồi nhảy chồm về đằng sau, bốp cốp người hành khách không kịp đổi phỏ. Sau cùng, anh rút ra một cái dao con chó bên gối, đâm vào hông người hành khách... Rồi cả hai người đều ngã lộn trong xe. Gần nửa giờ sau, cảnh sát mới đến chở 2 người vào nhà thương. Qua mấy ngày sau, người ta đưa anh tôi ra tòa...

Người tài xế ngừng kể, cho xe chạy chậm chậm, đưa tay phải xuống túi quần lấy lấy ra một chiếc dao con chó, rồi nói :

— Đây chính cái dao này của anh tôi, tôi giữ làm kỷ niệm. Nói xong, gã bỏ con dao lại túi quần.

Tôi liếc nhìn gã trong tấm kính nhỏ. Vẻ mặt gã vẫn không thay đổi : vẫn đôi mắt kỹ lạ, vẫn cái nhìn lạnh lạnh. Cùng trong một lúc, ý nghĩ tôi quay cuồng : nếu gã điên thật ? Nếu gã cũng lên cơn điên như anh của gã ? Mà gã giết mình làm gì mới được chứ ?

Bây giờ, tôi mới để ý rằng chiếc xe đang lén chậm trên một ngã đường rất vắng.

Bỗng nhiên chiếc xe dừng hẳn lại. Máy xe vẫn rờn nhẹ. Tôi nhìn qua cửa kính hai bên : nhưng gốc cây to lớn, sù

sù, lù lù đứng trong bóng tối. Bên mặt là một dãy thành dài, màu trắng đục. Bên trái là một bãi cỏ rộng, không một bóng đèn. Đằng trước, ánh sáng dùng dục của hai chiếc đèn pha trải dài trên lề đường, cho tôi thấy rõ một ngã ba. Im. Không một bóng người.

Bất giác, tôi rùng mình, xích mau ra sát cánh cửa, và nhìn chòng chọc theo từng cử chỉ của người tài xế.

Gã đưa tay phải vào túi quần bên mặt.

— « Dịch rồi, hẳn lấy con dao... » Tôi nghĩ thế. Gã nhếch mình lên thật cao quay lại nhanh... Tôi nắm vội cái tay nắm sáng chói, sẵn sàng mở tung cánh cửa xe. Gã rút tay ra khỏi túi quần và... chia cho tôi một... tấm ảnh nhỏ.

Tôi định hôn, nhìn thẳng vào mặt gã. Gã cũng nhìn tôi, rồi nói :

— Đây tấm hình của anh cả tôi.

Tôi ngập ngừng đưa tay cầm lấy chiếc ảnh, nhưng mắt tôi vẫn không rời cái nhìn của gã, Gã thông thả quay mình ra đằng trước, đập sâu vào chân « ga », sang tay số... chiếc xe rẽ mau qua ngã ba hù quanh.

Tôi nhìn mau vào chiếc ảnh. Một mặt người giống gã lắm : cũng cái trán hẹp, cũng đôi lông mày rậm, cũng đôi mắt kỹ lạ và cũng cái nhìn thẳng lạnh lạnh. Tôi chớm mắt mau qua tấm kính nhỏ để so sánh. Gã đương nhìn tôi, vội ngoi đi chỗ khác.

Một tiếng còi kéo dài, một chiếc xe vút mau qua mé trái. Một điệu nhạc nhảy nhót thoát ra từ một tiệm khêu vũ. Trên lề đường, người người qua lại rón rịp... Những ánh đèn đủ màu loáng qua cửa kính.

Tôi chưa nhận ra là chỗ nào, nhưng cứ bảo :

— Tốp.

Chiếc xe lén chậm sát lề đường, ngừng hẳn. Tôi mở vội cánh cửa, chui mau ra khỏi xe, trả tiền cho người tài xế, và trả cả tấm ảnh của người anh cả gã nữa. Gã nhếch mép cười, thông thả nói :

— Cảm ơn ông.

Tôi thở một hơi thật dài, nhìn theo chiếc taxi với người tài xế khó hiểu, có cảm tưởng như vừa thoát khỏi một tai nạn.

Đêm đi mãi về khuya.

LƯU NGHI
III-1953

II

Tôi tôi như nghe tiếng đại bác xé trời và trước mặt tôi bao chiếc phi cơ phóng mình như những con chim cất cánh vào hàng ngũ địch, dội bom, xả súng. Đây ! nghe tôi trình bày đây ! Nếu ai giao tôi bố trí trận địa ở đây, tôi sẽ gửi một đại đội đầy lòng dũng cảm, trấn ngự dưới chân đồi. Tôi sẽ ra lệnh cho họ đấu quân trong lòng ngọn suối hẹp kia. Khi hiệu lệnh ban ra chính họ sẽ xung phong lên ngọn đồi. Thường thường theo kinh nghiệm trong việc thực hành, tạm vì dụ một nửa số quân xung phong bị đạn địch quét ngã gục, lập tức một đại đội trừ bị được phóng ra lấp chỗ trống vượt lên đánh lấy cứ điểm.

Trong lúc đó một đại đội thứ ba thực ngay vào hông địch mà khạc đạn. Ba đại đội đó cũng đủ thắng giặc rồi, nhưng muốn chắc chắn hơn, một đại đội thứ tư được bố trí phía xa kia, lo việc chặn tiếp viện. Giàn trận cách ấy, thắng lợi chắc chắn về tay chúng ta.

***

Ồ tưởng tượng của người lính bất lầy mau lẹ sang chàng thi sĩ. Chàng say sưa với cảnh tượng trước mắt. Chàng hình dung như đã có một trận đánh tương tự xảy ra trước mắt. Mắt chàng sáng ngời. Má chàng đỏ ửng. Trong lòng chàng như có cả một cơn giông tố cuộn cuộn nổi

đậy. Chàng bắt đầu thao thao bất tuyệt :

— Bạn quân nhân thân mến ơi ! Bạn sẽ ngạc nhiên thấy rằng với con mắt của thi nhân, tôi sẽ cho bạn biết những hiện tượng sắp xảy đến. Tôi thấy rằng bao nhiêu anh hùng dũng cảm của chúng ta không quân gian nguy, hy sinh tính mạng để phụng thờ lý tưởng cao cả của chúng ta, lao mình trong lửa đạn. Họ là những người được tập luyện kỹ càng, can đảm có thừa. Mắt họ chứa chan lòng

NGƯỜI LÍNH

yêu nước thương nòi, chí hy sinh vô bờ bến. Một trận đánh vô cùng hào hứng. Còn ai thay tôi cầm ngòi bút ca ngợi những chiến công của đám thanh niên nước nhà và lòng dũng cảm của họ ? Nếu chiến tranh xảy ra, địch của chúng ta đã đạt. Lúc tác phẩm của tôi hoàn thành, dân chúng sẽ tìm kho tàng thi ca cả thế giới để so sánh, để phân tách từng câu, từng chữ... để nghiền ngẫm thưởng thức.

Bác nông dân nghe hai người bàn luận không tỏ nhiệt tâm mình mà cũng chàng lộ cử chỉ gì chia sẻ nỗi vui mừng với họ. Trong thâm tâm, bác chỉ nghĩ đến ruộng vườn. Bác tự hỏi :

— Vợ ta, làm thế nào lo cho xuê mọi công việc. Trong nhà ai vất vả bò, ai lượm trứng gà đẻ ? Đến ngày bác về, bác thấy vợ già thêm, kiệt sức thêm, đầu còn lạnh lén như ngày nào nữa ? Bác lắc đầu chán ngán.

Ba người lại lên đường. Họ đi mãi cho đến lúc tới một con sông.

Nơi bờ sông, một con quái vật khổng lồ nằm chực sẵn. Da nó đóng lớp thành vẩy, trông xấu xí lạ thường. Từng giòng máu từ mỗi và miệng chảy giọt xuống đất trông đến muốn nôn ọe ! Hàng ngàn con vật hình thù quái dị quần

lấy nó. Thoạt trông, những con vật ấy còn sức sống, nhưng nhìn kỹ trông chúng đã héo hơ hết rồi. Mắt chúng chứa đầy oán giận, thù hận, đại khờ... và khi vụt qua một thoáng tình thương, là mắt chúng lại dờ dẩn thêm là để chúng lại mau lén. Con quái vật lại có hàng ngàn cánh tay, những cánh tay toàn bằng thép, những cánh tay ấy chỉ chực chia ra thộp lấy mọi

vật vờ vẩn lại gần nó.

Nó tỏa ra một sức nóng như ánh lửa mặt trời mùa hạ làm cho những con mồi nó bắt được chết ngất trong giây lát. Những cánh tay ấy không bao giờ thỏa mãn cả.

Ba người đến con sông nhưng không thể nào họ tiến qua được, vì con quái vật cản đường lại.

Chàng thi sĩ lên tiếng :

— Quái vật ơi ! Quái vật ơi ! Có thể để cho chúng tôi qua sông được không ?

Quái vật trả lời :

— Ừ ! Ta để các người qua sông, nhưng các người phải tuân theo điều kiện ta đưa ra mới được.

ANH LINH HỒI DỒN :

— Thế thì Người muốn gì ?

Bác nông dân không dự vào cuộc bàn luận, vì bác sợ lắm. Bác chỉ muốn chàng thi sĩ quay về vì bác nghĩ thầm là con quái vật chỉ biết lừa gạt mà thôi, bác hiểu tường tận lòng tham vô đáy của nó. Lòng hăng hái của hai

người kia vẫn bồng bột. Họ tình nguyện sẽ thuận theo các điều kiện

CHANG THI SĨ

con quái vật đưa ra. Bác hốt hoảng la lớn :

— Quay về thôi các anh ơi ! Quay về thôi ! Quái vật chỉ nói chuyện tầm phào. Các anh đừng tin lời nó. Trở về thôi, các anh ơi !

Thật ra, bác sợ quá, bác rồi tri đến nỗi không biết cái sợ ấy từ đâu đưa đến.

Chàng thi sĩ và người lính chẳng hề

VỚI BÁC NÔNG DÂN

đề ý đến tiếng kêu la thảm thiết của bác. Hai người tới gần con quái vật để nói:

— Quái vật ơi! Người hãy nói cho chúng tôi biết người muốn gì, người cứ nói đi, chúng tôi xin nghe theo.

Quái vật uốn vai, trả lời:

— Lâu lắm rồi, không có một bóng con người nào qua con đường này cả. Ta biết lắm. Bao nhiêu người thoát tay ta đã tuyên truyền nói xấu ta, đổ cho ta làm nhiều điều ô nhục, cốt làm cho bao kẻ khác sợ đến ta. Nhưng đối với các người, ta chỉ xem các người là khách qua đường, các người quên rồi ư? Nhưng bây giờ ta đói, đói ghê gớm. Cũng khá lâu rồi, ta chưa gặp được một miếng thịt người dùng với cái tên của nó để nhai vào miệng. Cho nên ta chỉ để cho các người qua sông khi các người ưng thuận hy sinh một trong các người, để ta vồ lấy cho thỏa thích. Ta sẽ nuốt hết cả da, cả thịt, cả móng tay và tất cả...

Ba người lo sợ. Họ xúm xít quây quần lại van xin con quái vật tha cho họ về lẽ vật quá nặng nề và quá bất công ấy. Bác nông dân đã lo ngại sẵn nên càng cầu xin con quái vật. Rồi cả ba đứng trên bờ sông, cách không xa con quái vật, khóc sụt sùi và cầu khẩn khôn hết lời. Quái vật vẫn đứng đứng như tai điếc, miệng câm. Ba người lại quý xuống hứa hẹn nhiều chuyện và kể lại tất cả lý do vì sao họ bỏ gia đình êm ấm để vượt qua con sông này.

Họ cũng giảng giải cho quái vật nghe về chỗ yếu sách vô lý của nó. Nhưng mà... con quái vật chỉ nhe hàng ngàn miệng cười khi khi:

— Tồn lợi vô ích lắm các ông ơi! Những điều các ông nói hôm nay, những kẻ trước các ông cũng đã nói tới rồi. Họ cũng đã đọc cho ta nghe những bài diễn văn kể rõ dự định của họ, làm cho họ bỏ nhà bỏ cửa đi để hòng thực hiện chương trình đó.

của nhà văn Do Thái
MISSIM ALONI

TRẦN ĐOÀN dịch

Nhưng ta đã nhất định rồi. Ta nói ra đây không có ý gì nữa mai mà cũng chẳng có ý gì chế diễu các ông đâu. Riêng về phần ta, ta không thể nào để mất dịp tốt này. Ta đói lắm!

Lúc ba người biết là không thể nào làm dịu lòng tham của con quái vật được, họ đâm thất vọng nhưng chỉ thất vọng một lúc thôi. Nhất là chàng thi sĩ và người lính không ngờ dự định và lòng ao ước của mình lại có thể gặp phải cản trở như thế. Họ nóng lòng muốn vượt qua sông. Bây giờ, đối với họ, không một hy sinh nào họ có thể từ nan được nữa. Ba người lại quay mặt nhìn nhau. Ba cặp mắt bắt gặp nhau. Bác nông phu nhận thấy rằng chàng thi sĩ và người lính không hiểu vì có gì cứ nhìn vào mắt mình. Bác chớp mắt đến ba bốn lần, từ từ cúi đầu im lặng. Lòng bác nặng trĩu buồn đau. Ngực bác như tuột tất thảy.

Chàng thi sĩ lên tiếng:

— Tôi là một thi sĩ tiếng tăm lừng lẫy, một thi sĩ trên đời này chỉ có một không hai. Tôi chắc rằng không lẽ nào hai anh để cho tôi lại là nạn nhân của con quái vật này được. Cả vũ trụ to lớn này có thể nảy lửa tiêu diệt các anh, nếu các anh để tôi tận thế. Lịch sử đang vinh dự đón rước tôi và tất cả dân chúng nhìn vào tôi, xem tôi như một vòng hoa nguyệt quế. Họ gặp tôi khắp các đô thị, giữa các hoàng tử, các bậc vua chúa. Tôi đề thi giờ ngao du sơn thủy cạnh các vị thiên thần. Bao nhiêu bi hiềm của trời đất, tôi lấy sự khôn ngoan, tôi đem khoa học để khám phá, để truyền cho thiên hạ.

Lẽ nào tôi lại là nạn nhân của con quái vật này được?

Người lính cười hóm hỉnh:

— Các bạn ơi! Tôi cũng biết rằng các bạn không để tôi làm con mồi cho con quái vật này đâu. Các bạn cứ tưởng rằng có biết bao tai bay vạ gió sẽ xảy đến nếu vắng bóng tôi giữa các bạn. Còn ai ngoài tôi nữa để che chở cho các bạn? Cũng còn ai ngoài tôi làm cho dân mọh, nước yên? Ai canh giữ biên thủy, ai bảo tồn thuộc địa khi cần đến. Không! Các bạn ơi! Tôi chắc rằng các bạn không để tôi phải chịu hy sinh...

(còn một kỳ)

II

ÔNG GIÀ (ngẫm nghĩ).— Sống chết là tự nhiên của trời đất chẳng có ai mà tránh khỏi được.

NGHỆ.— Chẳng phải Nghệ tham sống sợ chết chỉ vì đời sống của người ta cằn hạn, mà sự nghiệp thì vô cùng, đem cả sống hữu hạn làm nên sự nghiệp vô cùng thì Nghệ không sao đành lòng được.

ÔNG GIÀ.— Muốn vật sinh nở mãi mãi đời nào có sự nghiệp này, đời này xong thì lại có đời khác kế tiếp, cứ thế...

NGHỆ.— Nghệ chỉ vì muốn làm nên công việc, mới nhờ cụ giúp cho hoàn thành ý nguyện ấy thôi.

ÔNG GIÀ.— Kể này sinh ra để nổi người kia, đời đời theo nhau, đó là một lẽ bất di dịch, già tôi là con người gì, há dám trái với luật trời đất. Chỉ vì quý trọng nài nỉ quá, nên già xin giúp ngài để phần nhỏ mọn thôi.

NGHỆ (Cúi đầu).— Cụ bảo nên làm thế nào?

ÔNG GIÀ.— Người trên đời đều có chết là khổ não, việc già này giúp cho người này cũng chẳng qua giải thoát khỏi khổ não về chết mà thôi.

NGHỆ.— Cụ dạy thế nghĩa là tôi có thể không chết sao?

ÔNG GIÀ.— Chẳng phải hẳn thế, chỉ là không chết ở đời người ấy thôi.

(Bước xuống tầng đá lặn, tự mình đi tìm kiếm thấy giữa đất có bóng sáng choan bên giọt mình nằm vào tay).

Vật này là giống cô quí trên đời, tên là Linh Chi. Nó chứa khí thiêng của trời đất, nuốt tinh hoa của mặt trời, mặt trăng, ngàn trăm năm không thấy mọc lần, hôm nay may mắn gặp gỡ vậy xin tặng ngài.

Sau khi quí vị đã làm xong việc lớn trở lui về vườn, muốn có ấy vào, ắt sẽ bay tuổi lên trời, tránh khỏi cái khổ chết già ở cõi nhân gian.

NGHỆ (Tiếp lấy cổ).— Đợi ơn cụ (cúi tấm khăn trước ngực ra, giấu cổ linh chi vào trong khăn).

Từ rày về sau, Nghệ còn sống được nào thì mang theo mình để kỷ niệm ơn cụ, không quên cái ơn cụ đã dạy bảo cho.

ÔNG GIÀ.— Hãy nhớ lời nói của cụ già này thì giữ được nghiệp cả đời, để tiếng lại lưu danh muôn thuở.

(Quay mình sắp đi, mọi người thấy dưới nách ông cắp cuốn sách lớn, trên sách có buộc dây đỏ chẳng chặt).

NGHỆ.— Cụ đọc cuốn sách lớn thế ấy, trách gì chẳng có học lực cao siêu!

ÔNG GIÀ (Cười).— Đầu đám, đầu đám.

NGHỆ.— Thưa cụ, sao cuốn sách lại buộc dây đỏ chẳng chặt thế kia?

ÔNG GIÀ.— Ngài đã hỏi, tôi phải nói thật, già chuyên coi việc hôn nhân thiên hạ, cuốn sách lớn này là sổ cưới gả của người thế gian đấy.

NGHỆ.— Thế thì may quá, chẳng biết việc hôn nhân của chúng tôi có ở trong cuốn sổ của cụ không?

ÔNG GIÀ.— Việc hôn nhân trong thiên hạ đều do già nắm giữ cả.

NGHỆ.— Ba thầy trò chúng tôi đều độc thân dám phiền cụ xét coi cuộc hôn nhân của chúng tôi hưởng về phương nào?

ÔNG GIÀ.— Được được, hãy xét trước một người đã.

NGHỆ.— Ngô Cương tôi nhờ cụ xem cho.

NGÔ.— (nghe mình). Cảm ơn cụ.

ÔNG GIÀ.— Cậu tên họ là gì? Quê quán ở đâu?

NGÔ.— Dạ họ Ngô tên Cương người ở Tây hà.

ÔNG GIÀ.— (Dở sở xem chốt lát không nói).

NGHỆ.— Thưa cụ, thế nào?

NGÔ.— (Nóng nảy) Có không cụ?

ÔNG GIÀ.— Số cậu này lạ quá, trọn đời không vợ.

NGHỆ.— (Giật mình). Thật thế sao?

NGÔ.— (Mím cười). Không vợ cũng được.

NGHỆ.— Nhờ cụ xem cho Phùng Mộng

thế nào?

PHÙNG.— (Nghe mình). Làm nhọc lòng cụ quá.

ÔNG GIÀ.— Cậu tên họ gì, sinh trưởng ở đâu?

PHÙNG.— Dạ tên là Phùng Mộng, cùng một làng với thầy tôi, người nước Hữu

cung ven bờ biển Đông.

ÔNG GIÀ.— (Dở sở xem). Phải, phải.

(Im một lúc lâu)

NGHỆ.— Thế nào cụ? Người này cũng không có vợ nữa sao?

ÔNG GIÀ.— Chẳng phải là không có, chỉ vì số cậu này chưa quyết, còn ở trong chỗ lẩn trốn lương nan, nên việc hôn nhân cũng vì thế mà chưa nhứt định.

NGHỆ.— (cười ha ha). Tê ra hai đứa học trò đều không vợ cả, dám phiền cụ xét coi sổ phần của thầy thấy bọn họ ra sao?

ÔNG GIÀ.— Được.

NGHỆ.— Tên tôi chỉ một chữ Nghệ, người nước Hữu cùng ở ven bờ biển Đông. (Ông già cúi đầu dở sổ).

Thế nào? Cụ xem có không?

ÔNG GIÀ.— Đừng vội (Ông già dở sổ kiểm nữa. Nghệ có vẻ nôn nức) Có đây rồi.

NGHỆ.— (Tỏ vẻ mừng). Có thật à?

Hiện ở phương nào?

ÔNG GIÀ.— Cách đây rất xa, ở trong cái hang hiu quạnh tại phương Bắc.

NGHỆ.— Phương Bắc à!

ÔNG GIÀ.— Người

muôn dặm, nơi chốn ven trời góc

biển, có gái con

một nhà nghèo.

NGHỆ.— (Không bằng lòng). Con gái nhà nghèo?

ÔNG GIÀ.— Phải, mình không áo che thân, nhà không cơm hai bữa.

NGHỆ.— Con người gì vậy?

ÔNG GIÀ.— Thật vậy mà, thật vậy mà.

NGHỆ.— Con người ấy mà gả cho tôi sao?

ÔNG GIÀ.— Nàng là chim phượng hoàng, là đóa hoa khôi, kiếp trước định rồi, đời nay cưới gả.

NGHỆ.— Ngoài muôn dặm, làm sao gặp nhau được?

ÔNG GIÀ.— Muốn dặm như duyên, tơ hồng một sợi, gỡ chẳng ra, cắt cũng chẳng đứt.

NGHỆ.— Thế ngày nào có thể cưới hỏi được?

ÔNG GIÀ.— Để tôi xét lại xem, (một lúc lâu), còn lâu, có gái còn nhỏ tuổi.

NGHỆ.— Hiện đã lớn chừng nào rồi?

ÔNG GIÀ.— Để tôi xét lại lần nữa xem (một lúc lâu). Còn bé quá.

NGHỆ.— (Nóng lòng). Thì mấy tuổi?

ÔNG GIÀ.— (Chẳng biết làm sao bỗng nói ra). Còn bé lắm, mới có sáu tuổi thôi.

NGHỆ.— (Ngần ngợ). A!

(Phùng Mộng Ngô Cương nhìn không nổi, bật cười, song thấy Nghệ có vẻ giận, không dám cười nữa). Tôi không tin.

ÔNG GIÀ.— (Phật ý). Đâu có lẽ ấy, già này cả đời đã nói câu gì, chẳng bao giờ là có người không tin.

NGHỆ.— Việc ấy không sao làm tôi tin được.

ÔNG GIÀ.— Số nhân duyên đã chép danh rành, đâu phải việc làm lần được.

NGHỆ.— Nhưng nó mới có sáu tuổi...

ÔNG GIÀ.— Sau mười năm nữa, há chẳng phải mười sáu tuổi ư?

NGHỆ.— (Bí)

ÔNG GIÀ.— Sau 20 năm nữa, há chẳng phải 26 tuổi ư? Lại 60 năm sau nữa, há chẳng phải 66 tuổi ư?...

NGHỆ.— Muốn cho tôi tin, cũng vẫn còn khó.

LÊN CUNG TRĂNG

ÔNG GIÀ.— (Về cương ngạnh). Sao lại nói muốn cho ông tin? Là việc riêng của ông có can gì đến tôi!

NGHỆ.— (Xin lỗi). Vâng rồi, Nghệ nói quấy, xin cụ đừng phiền.

ÔNG GIÀ.— Thế bây giờ ông tin hay không tin?

NGHỆ.— Muốn xem mắt cô gái một bận.

ÔNG GIÀ.— (Suy nghĩ chốc lát). Cũng được, ông trông đây...

(Đóng trướng khuất, sắc trời thình lình đổi. Thấy xa xa có trời đất khác, một cánh đồng hoang. Thấy màu đất vàng, trước nhà mấy cô gái nhà nghèo đang nhẩy nhót chơi. Ba người giương mắt trông, rồi nhìn lại nhau thất kinh)

ÔNG GIÀ.— (Giọng nói hơi buồn). Có trông thấy chưa?

NGHỆ.— Trông thấy rồi, nhưng không biết có nào?

ÔNG GIÀ.— Hãy nhìn cái cô bé hơn hết.

NGHỆ.— (Về mẹ mẫn). Thì có nào?

ÔNG GIÀ.— Trong, trông, đã chạy ra đây, cái cô bỏ tóc xỏa, bông con thổ kia.

(Quả nhiên thấy một đứa gái nhỏ tóc xỏa, rách rưới, bông con thổ trắng, vẻ mặt ngây thơ, từ trong đám trẻ chạy ra). Đừng xem thường đấy, mười năm về sau, cô bé sẽ là bà hoàng hậu đấy.

(Phùng, Mộng, Ngô, Cương bắt giắc cười rộ lên).

NGHỆ (Giận).— Thật là nó đấy à?

ÔNG GIÀ.— Ông chẳng biết là con gái lớn lên, thay đổi đến mười tám lần sao?

(Cười).

NGHỆ (Lớn tiếng).— Rõ ràng là cụ muốn trêu tôi!

ÔNG GIÀ.— Ngán dặm nhân duyên một sợi tơ, trên đầu đầu có được!

(Nghệ găm thét giận dữ. Ông già cười nói tự nhiên).

NGHỆ (quát).— Đồ quí (Ông già cười lớn. Nghệ không do dự nữa giương cung lắp tên). Trêu đùa thế, hãy coi mũi tên của tao đây này!

(Nghệ nhắm bắn vào ngực đứa bé một mũi tên. Có vẻ la hét lên rồi ngã ngửa. Trước mắt cảnh vật như cũ, trăng sáng hực trời, bốn phía im lặng. Nhìn không thấy ông già đâu nữa. Nghệ giận hậm hực trông chung quanh, kiếm người để đánh).

PHÙNG.— (Khuyến giải) Thấy chẳng cần giận quá làm gì.

NGÔ.— Đồ quí!

(tiếp theo Đồi Mới số 52, 53)

YOICHI NAKAGAWA

GIANG TÂN phỏng tác

GIỌNG nàng du dương, hơi đục một chút, giọng hay nhất của người đàn bà. Giọng ấy hơi mềm xuống như bị sức nặng của ý nghĩa đè lên. Thân hình nàng phía dưới hơi mảnh khảnh, nét người trông hoàn toàn, tất cả gợi một cảm giác cao nhã, không thể nói hết tinh chất của người đàn bà.

Tôi được biết nàng sinh trưởng trong một gia đình giàu có. Nàng có theo học ở các trường tỉnh. Cha nàng là một tín đồ trung thành tin theo thuyết luân hồi. Ngay từ thuở bé, nàng đã theo đạo của cha. Vì thế, tính nàng cũng có những điểm đặc biệt: vượt hẳn những cái gì gọi là công thức chủ nghĩa, và lòng nghiêng về sự suy tưởng thuyết luân hồi.

Chính sự cụ ở chùa làng của nàng ở đã đứng làm môi giới giữa nàng và chồng nàng. Một ngày nọ khi nhắc đến sự cụ, nàng nói với tôi: « Sự cụ luôn luôn khuyên tôi: Khi nào chúng tôi rửa hết được dục vọng, thoát được mọi ràng buộc, con đường quang đăng sẽ hiện ra ». Tôi tự hỏi, con đường sáng của tôi chừng nào mới xuất hiện?

Một sáng, tôi ra đi thật sớm, đến thăm nàng. Chính là ngày dành riêng để tập kiểm thuật, một môn thể thao mà thời kỳ ấy tôi rất mê chuộng.

Nàng cũng biết vậy nên nói với tôi có vẻ ngạc nhiên: « Tôi không vội đến thăm anh trong ngày hôm nay ».

Nàng tỏ ý vui mừng khi thấy tôi đến thăm nàng. Nàng tặng tôi một mớ nào bánh ngọt và trái cây để tùy ý tôi chọn lựa.

Trong câu chuyện, nàng tỏ bày nỗi băn khoăn:

— Cũng vì anh, nên muốn xuôi tính nhiều bận mà tôi cũng không đi được. Con người nàng quen và nàng muốn nhắc cho tôi rõ là một người rất giàu đã giúp tiền phi cho chồng nàng trong chuyến xuất dương trước, và chính lúc này cũng thường cấp đỡ cho nàng. Nàng nhớ ơn anh chàng lắm nhưng sợ anh chàng biết được tình liên lạc giữa chúng tôi, không tiện.

Nàng còn có một kẻ thù nữa. Một người khác cũng yêu nàng. Đã nhiều lần chồng

nàng có viết thư cho nàng nên trở về nơi chôn nhau cắt rốn. Đó cũng là một cơ để nàng gần con mắt của sự cụ, nhưng cũng phiền phức lắm, vì sự cụ có đứa con trai vừa mới đậu bác sĩ. Nàng cũng biết rằng anh chàng này đâm say mê mình.

Nàng cho tôi hay, anh chàng là một người hiền lành, dễ thương. Mỗi lần nàng phạm lỗi, sự cụ la rầy, anh chàng lại cố bênh vực cho nàng.

Những điều nàng kể làm cho tôi rối loạn tâm thần. Có thể rằng, những cuộc gặp gỡ ngăn ngữa giữa chúng tôi, những việc không hay lại xảy đến cho nàng. Chỉ nghe nàng nhắc như vậy nhưng lòng tôi đã đau khổ lắm.

Về sau, tôi được tin sự cụ biết mối tình tôi lồi giữa người con của sự cụ với một người đàn bà đã có chồng, sự cụ la mắng con thậm tệ và bắt con phải rời khỏi nước. Ít lâu chàng thanh niên ấy qua đời, vì đã uống quá liều thuốc ngủ.

Không biết nghĩ sao, tôi thấy nguyên do cái chết của chàng thanh niên ấy có mang theo một cái gì bí ẩn của tình yêu, cái chết đó làm cho tôi rất cảm động. Mỗi lần nghĩ đến cái chết của chàng, tôi không thể nào không nghĩ đến nỗi buồn đời đã dành riêng cho tôi.

Vì sự liên lạc giữa hai vợ chồng lạnh nhạt nên có nhiều người cảm sắc của nàng, tôi cũng chỉ tìm ra có một lẽ ấy.

Nhưng lúc tôi nghĩ rằng nàng từ chối tất cả mọi tình yêu, tôi cũng hơi buồn cho nàng. Thủ thật, một đôi lần tôi cũng nghĩ kỹ về tính hạnh của nàng, nhưng tôi tự thấy thẹn thùng về các ý nghĩ vụn vặt của tôi.

Ngày hôm ấy, nằm dài ở trường kỷ, tôi nghe nàng kể chuyện. Nỗi lo sợ thỉnh linh chiếm lấy tâm hồn tôi: Tôi chỉ sợ mất nàng. Như một đứa trẻ bất lực kiểm điểm nỗi thất vọng của mình, tôi dậm chân kêu lớn:

— Em ơi, em hãy cầm chặt lấy tay anh!

— Thế nào? Thế nào hở anh? Nói xong nàng cầm lấy tay tôi, rồi mau lẹ kéo tôi gần lại, vai tôi chạm vào ngực nàng. Lần đầu tiên, tôi đụng vào người nàng. Sự đụng chạm đầu tiên ấy hình như rất tự nhiên mà không phải là miễn cưỡng. Quá cảm động, thân hình chúng tôi run lên, rồi chúng tôi hôn nhau, gọi nhỏ tên nhau.

Nhưng bỗng nhiên, nàng đưa tay đẩy nhẹ tôi ra sợ hãi.

— Ô! anh nóng nảy quá!

Ra khỏi phòng. Chúng tôi bước đi cạnh nhau. Được vài bước, nàng bỗng hỏi tôi:

— Biết làm sao bây giờ? Hình như có người biết đến chúng ta.

Tôi trả lời như có ý thách thức tất cả mọi người:

— Mặc kệ! Như thế để cho họ biết là chúng ta yêu nhau, thì đã làm sao nào?

Trí óc tôi chỉ có một ý nghĩ, một ý nghĩ nung nấu tâm can: Làm thế nào để khỏi mất nàng. Khi nàng muốn mua vài thứ trái cây, tôi cũng cố can nàng để nàng khỏi xa cách tôi, mặc dầu thời gian ấy ngăn ngữa. Chúng tôi choàng tay nhau đi đến gần một con sông.

Không có cầu, nhưng chúng tôi cố vượt qua sông vì bên bờ kia xem ra vắng người qua lại. Chúng tôi soạn sửa để lội qua. Nàng vén áo lội xuống nước, tôi bước theo chân nàng. Chúng tôi nắm tay nhau. Chân nàng in hai diềm trắng toát trong làn nước trong biếc lẫn chảy trên đá sỏi trông giống như hai con cá nhỏ.

Chúng tôi phải mất nhiều thì giờ mới lội được qua sông vì phải dò những chỗ cạn mà đặt chân để khỏi ướt áo quần.

Lên bờ, nàng rút khăn lau chân, xong, nàng chia khăn cho tôi, tôi từ chối lấy khăn của tôi ra dùng. Tôi nghĩ đến tính cương nghị của mình, cố gắng biểu lộ qua những cử chỉ nhỏ trong cuộc đời thân mật giữa chúng tôi.

Chúng tôi đến sau một khu rừng nhỏ. Ở đây, có những thân cây cành lá rườm rà tỏa ra, cảnh vật chỗ này vừa ý tôi lắm. Trời và biển phản chiếu tia sáng lên cảnh lá tạo nên một thứ màu sắc đầy thơ mộng.

Tôi đứng trước cảnh ấy, cạnh bên nàng. Tia nắng chiếu dịu dần, rồi mặt biển hóa ra màu xanh thẳm. Buổi hoàng hôn bao phủ

không gian gợi cho chúng tôi một cảm giác mát dịu, chìm đắm.

Ngồi cạnh nàng, tôi thủ thủ, chính lúc này là lúc để lại trong lòng của con người một hình ảnh không thể nào xóa nhòa được.

Chung quanh chúng tôi mọi vật tưởng như đứng yên lặng, từ bụi cỏ đến rừng cây. Say sưa với cảnh vật, chúng tôi dường như quên đi trên quả đất này chỉ còn lại hai chúng tôi mà thôi. Chúng tôi phải không bao giờ nên xa nhau nữa. Chúng tôi đang sống một lúc vĩnh viễn.

Tình yêu trong lành từ trong tim chúng tôi hòa cùng một điệu. Hai trái tim rung một nhịp có thể kéo dài suốt cả một đời không? Tôi tự hỏi như thế.

Tuy ngồi bên nhau, nhưng tôi nghĩ đến cuộc xa cách sẽ xảy ra một ngày gần đây, làm cho tôi buồn, và khó cầm được nước mắt.

Đối với tôi, hình như nỗi đau đớn cứ ngập ngừng rình bên cạnh bất cứ ở một cặp tình nhân nào nhất là lúc họ sắp phải được một chút gì gọi là hạnh phúc.

Bỗng nhiên, mắt tôi để ý đến cặp chân nõn nà xinh đẹp của nàng hai hàng ngón chân đều đặn trong buổi hoàng hôn trông như những đóa con khồn ngoan của một gia đình đang tự hợp vui vẻ.

Những ngón chân ấy mềm dịu làm sao, làm cho tôi say đắm thốt lên:

— Em ơi! Cho phép anh cầm lấy chân em một chút. (Cử chỉ tôi sắp hành động, xét ra cũng hơi thô kệch).

Nàng cười gần nói:

— Đùng anh!

Nói xong, nàng lấy áo che lấy đôi chân mũm mĩm. Lúc ấy, trong óc tôi nảy lên cuồng vọng là ôm siết chặt lấy nàng. Nhưng tôi không dám bộc lộ, chúng tôi đứng dậy.

Rồi như có một sức mạnh huyền bí thôi vào người, vừa bước đi, tôi cảm thấy vui vẻ vô cùng.

Tôi bỏ tay nàng ra, cúi mình sát nàng, ôm đôi môi nàng.

— Cái ấy... không thể được. Nàng từ chối, không cho tôi hôn. Có một cái gì ở nàng không cho phép tôi làm điều đó. Tôi thất vọng, chẳng dám đòi hỏi thêm.

Rồi nàng lại thủ thủ cùng tôi: « Tôi sợ một ». Hai chúng tôi lại ngồi xuống. Phải nhận chìm mãi mỗi tình đang nóng như lửa cháy, nên trong lòng chúng tôi căng thẳng khó tả.

Trời tối hẳn, tôi đến nỗi màu trắng của bông hoa cũng không còn nhận thấy được trong bóng tối đầy đặc bao quanh. Gió nổi từ biển đưa lên mát dịu.

Nàng chỉ mặc có cái áo dài mùa hạ. Tôi hỏi:

— Em có lạnh không?

Tôi nam chặt lấy tay nàng, đưa lên áp mạnh vào ngực. Tim tôi đập mạnh đến nỗi bàn tay nhỏ của nàng cũng phập phồng theo.

Đem gần xuống. Tình nàng vốn hay sợ rần, vì thế, tôi phải bước trước. Nhặt một cành tre, kiêu hãnh với sức mạnh của mình, như một đứa trẻ, tôi vừa đi, vừa vui vẻ quơ cành cây vào các bụi bờ gai gộc.

Hai bên đường mọc đầy những hoa

TRĂNG TRẠI

(tiếp theo trang 22)

— Ô kia, Đức.

Theo ngón tay trở của Hoàng, tôi thấy một cái bóng đi dần về phía trại chúng tôi. Tôi sững sờ đáp:

— Ủ nhỉ.

Tôi vợ vội sợi dây báo động cho mấy trại kia. Hoàng ngăn:

Khoan, nửa người nửa ma báo gì vội. Để sợ quá. Trong trại lại có tiếng người nói:

— Lại ồn lên, không giữ lời hứa gì cả.

— Hoàng cầu nhau:

— Giữ với chẳng giữ, người ta sợ đến cuồng.

Rõ ràng một người, một cái bóng trắng cả mặt lẫn tay. Hai tay dơ lên trời chậm chậm tiến lên. Ai đi vào giờ này và có vẻ dễ sợ thế?

Anh trắng lại mờ khiến chúng tôi không biết người nào và hình dáng như thế nào cả.

Hoàng bắt nốt lớp chân trên vai rồi nói nhỏ với tôi.

— Anh tưởng thử mình đó.

Tuy nói vậy sự hoảng sợ vẫn hiện rõ trên nét mặt hẳn. Tôi cũng cuống quýt tìm cái đuôi cây đèn vừa nói:

— Trên đời này làm gì có ma quỷ. Hoàng mau thức đội dậy và đừng làm ồn.

Hoàng làm theo lời tôi. Sau khi cả đội châu nhau nhìn cái bóng trắng khi đó cách trại chúng tôi chừng ba chục bước. Tôi giục Hoàng:

— Hãy giật dây báo động.

Hoàng im lặng làm theo lời tôi, kéo sợi dây báo động rồi thối còi cấp cứu vang lên. Cái bóng xem chừng thất thế liền co giò chạy. Tức thì đội tôi rượt theo túm được rình về trại. Cái băng vải được ột ra. Chúng tôi

Dạ hợp hương. Nàng hái vài bông, để lên lòng bàn tay. Màu trắng của hoa lại càng làm nổi rõ bóng tối đen thẳm.

Ý nghĩ tôi nhảy múa trong óc, nhắc nhở đến số phận. Tôi bực tức thốt ra:

— Tại sao em lại đi lấy chồng?

Nàng vội đáp:

— Chào! Anh làm tôi đến sợ. Hồi gì đột ngột thế? Khi nào thuận tiện tôi sẽ trả lời anh.

— Anh và em có thể cùng chung sống với nhau không?

— Nhưng còn anh, có một ngày rồi, anh cũng cưới vợ chứ?

Chỉ mới nghe nàng nói tôi sẽ cưới một người đàn bà khác, như vậy cũng làm cho tôi giận dữ, nét mặt tôi thay đổi, tôi măm mồm nhìn nàng tỏ vẻ không bằng lòng. Nàng nói đùa:

— Nếu tôi phải sống với một người như anh, tôi sẽ bị đè nát...

(Còn nữa)

sững sờ kêu:

— Anh Tâm.

Lời đoán của Hoàng không sai. Anh Tâm vừa thở vừa nói:

— Các em giỏi quá, nhất là chạy. Anh lung túng nên chạy chậm lại và bị bắt. Tối nay anh ở lại bên trại này.

Trong khi đó bên trại bên kia cho người đến hỏi. Chúng tôi thuật đầu đuôi câu chuyện và cảm ơn. Hoàng nói:

— Anh có bộ đi dễ sợ quá. Vì sợ anh đau, nếu không em đợi anh anh vào đến khuôn viên rồi « kiện » cho một đôi thì bẻ ống quyển.

Mọi người lại cười. Chúng tôi chuyện một chốc rồi đi ngủ. Hết phiên tôi và Hoàng hai người khác ra canh thay. Bên tôi, đang ôm anh Tâm nằm co lại. Tuy nằm im nhưng tôi vẫn không ngủ được, ánh trăng bên ngoài lọt qua rèm trại.

***

NGÀY mai... Sau những tiếng còi ngăn chúng tôi lập hợp chung quanh anh trưởng. Anh Tâm nói:

— Khi hôm anh thử xem trại sinh có sợ ma không...

Hoàng ngắt lời:

— Anh thử gì mà ác tệ, hồn vía bọn em tí nữa bay mất cả.

— Anh Tâm lộ vẻ ngạc nhiên: — Em Hoàng sợ à, anh không ngờ mấy em có thể như thế được.

Tôi vội chống chế: — Đâu có, chúng em chợt bắt gặp anh thì khi nào lại khỏi bay hồn vía. Tóm lại trò chơi khi hôm đã làm cho chúng em từ bây giờ trở đi sẽ không bao giờ sợ ma.

Hoàng nói nhỏ:

— Bây giờ dù có qua đây ở Côn đảo mười năm, chưa chắc gì bọn ta quên được đêm trăng khi hôm.

KHOA KHIÊM

TRUYỆN DÀI TÂM LÝ, XÃ HỘI NGÀY NAY

Tứ của bà X.X. — Cô VÂN NGA thuật

(Xem Đời Mới từ số 33)

Cô Bích Vân chải gờ và cưỡng tóc cho em trong khi cô ba đời phần thoa son, Cô Bích Thủy trong mấy năm vừa qua không thường trang điểm tuy không mất hẳn vẻ đẹp thiên nhiên nhưng cũng chẳng bộc lộ những vẻ yêu kiều đặc sắc. Nay chỉ phớt lờ phần mỏng, tô cặp môi tươi thắm, vẽ đôi mày vòng nguyệt, sửa lại hàng lông mày đen nháy là cô đã trở lại với phong độ thời xưa, cái thời tươi thắm như của người đàn bà đẹp.

Cô Bích Vân ngắm em mà trầm trở : — Thời gian không thể xâm phạm vào nhan sắc của em. Nhìn em chị nhớ đến thời son giả, đến những kỷ niệm đầm ấm đến tình lý xa xôi, đến ngôi nhà nhỏ đã chứa đựng bao niềm vui, nỗi buồn của chúng ta.

Cô Bích Thủy chép miệng bảo : — Bây giờ, cái quê hương ấy không còn vẻ thanh khi độ nào. Bao nhiêu kỷ niệm xưa không bù lại được với những uất hận ngày nay. Đã bao nhiêu người tha mang hận tha hương còn hơn sống tới tận nơi chốn chôn nhau cắt rún. Xa quê nhà lòng ai chẳng ngậm ngùi hổ thẹn. Nhưng ở không yên cũng phải đánh liều. Chị kiếm phố cho gặp họ em nhé.

Cô Bích Vân béo vào má em : — Chị sẽ thúc dục anh hai kiếm họ. Phải lắm, sắc đẹp của em sống nơi đô thành nhàn nhai này mới phù hợp. Và nhất là để cho những người chưa từng đi xa chẳng còn dính rình nơi đồng chua nước mặn thiếu người thanh lịch.

Cô Bích Vân lấy quần áo cho em bận. Khi bước ra khỏi phòng, cô Bích Thủy được mọi cặp mắt chăm chú nhìn. Bỏ hẳn lớp gầy gò ban chiều cô đã biến nhiên thành một hoa khôi nơi đô thành ánh sáng. Cô hai quay qua nói với cha mẹ :

— Em còn tươi như thế có thua gì hạng tuyệt sắc ở đây đâu.

Ông Lư cũng phụ lời vào :

— Di ba đẹp, không thua ngày đám cưới độ ấy. Nếu có dựng ba trên này ác hẳn dựng sung sướng vô cùng.

Người bạn bất ngờ

TRẢI qua một cuộc biến cố ngắn ngủi, mặt ngoài của Sài thành không mất vẻ huy hoàng tráng lệ. Trái lại nó là một vùng đất nam châm thu hút tất cả mọi người trái chân lờ bước hoặc đã từng biết đến nó hoặc hoàn toàn xa lạ hẳn.

Thiên hạ đua nhau lên đây sống. Số người lần cư càng ngày càng thêm. Trong các gia đình tạm trú có đủ hạng người, đủ giai cấp. Họ ước độ được về cố quận trong những ngày sẽ đến, ít ai ngờ thời gian vẫn lặng lẽ trôi qua cuốn theo những mộng đẹp của họ. Họ lần lần ở mãi vùng đô thành tập nập, tìm cách sinh nhai và mòn mỏi với ý định trở về.

Chân trời vẫn còn đây dựa cơn gió loạn và Sài thành đã biến đổi thành một trường học kinh nghiệm không lồ. Không ai có thể tự hào rằng đã hiểu rõ Sài thành. Cũng như các châu thành to lớn thế giới, vùng đô thị chứa chất hàng triệu nhân sanh ấy có cả bề mặt lẫn bề trái.

Bề mặt là cả một xã hội vui đối với những ô tô nhà lầu với những người nhớn nhá áo quần sang trọng đang bơi trong sự thành công, vẫy vùng trong thừa thãi, xa hoa. Bề trái là những đầu đường số chợ găm cầu đang neo nhốt một xã hội thất thời. Hay u tù với những xóm lá tối tăm những cuộc đời lầm than, mệt mỏi...

Là một người mới đến châu thành ánh sáng, cô Bích Thủy chưa bao giờ biết rõ Sài thành. Cô chỉ bị choáng váng trước những xa xỉ những hào nháng nên không ngớt lời ca tụng. Nơi đây có tất cả những gì cô thêm khát, ao ước. Cô tựa hồ quên nơi

tình lý buồn hiu kia và đã có ý đua đòi những người thành thị. Cô có khi nào nghĩ rằng dưới vẻ đẹp vui đời nọ đã giương sẵn những cạm bẫy đời ; đang trào trở những mặt nạ nhân tình để lật lừa những kẻ non dạ, trẻ lòng.

Cô Bích Thủy không ngày nào chẳng rủ chị đi dạo phố. Như bị gian hãm lâu ngày, cô cảm thấy bức rức nơi lồng, chân tay ngứa ngáy buồn buồn chỉ muốn đi xem mãi những gian hàng tơ lụa, phần son với những xa xỉ phẩm thượng hảo hạng.

Không gì làm cô sung sướng bằng chưng diện thật keng trong bộ quần áo tân thời, tay cặp bóp Hồng Kông, chân rảo khắp các phố xá đông đảo để làm bìa cho mọi cặp mắt trầm trở, thao láo. Ngày nào cô cũng đi và khi về lại ôm kè kè một gói to tướng. Cô mua tất cả những gì vừa ý và không hề biết tiếc đến tiền.

Có lần bà phán phải kêu trời : — Sắm gì sắm dữ vậy? Con lại xài hoang tiền như hồi đó nữa rồi.

Cô nhún vai vừa ngấm nghĩa những thừ mua vừa bảo :

— Có là bao nhiêu tiền mà má tiếc. Sẵn dịp đi Sài Gòn thì mua luôn thể. Để về tỉnh mua mắc hơn ư?

— Nhưng phải nhớ rằng bây giờ không còn là bà phó nữa đâu nhé. Xài nên biết tiếc của một chút.

— Chẳng bà phó thì bà điền chủ. Má hay rầy con quá, con cũng phải chưng dọn cho ra vẻ chứ để u trệ chết cả tuổi xuân sắc sao.

Bà phán vẫn có ý cưng cô Bích Thủy nên chỉ mỗi lần bị rầy cô xà vào lòng mẹ thủ thủ tỏ vẻ nũng nịu thì bà lại mỉm cười. Vì thế cô Bích Thủy hay trái ý mẹ mà vẫn được tha thứ như thường.

Một bữa nọ sau khi mua đồ ở một nhà hàng tây lớn nhất cô Bích Thủy và chị toan gọi xe về bỗng có người bước đến gọi :

(Còn nữa)

ĐỜI MỚI số 54

BỆNH THỜI ĐẠI

(tiếp theo trang 45)

tiệm hút, phòng trà, nhà trác táng là ngã ba đi tìm lẽ sống của những con bệnh thời đại.

Nhưng rồi các cuộc xáo trộn lớn lao của thời cuộc đã làm cho thanh niên còn mê một cũng phải bừng tỉnh : Vụ chết đói 2 triệu người ở miền Bắc, vụ đảo chánh của Nhật rồi đến cuộc cách mạng khởi nghĩa 1945.

10 NĂM BẮN KHOẢN CỦA TÂY PHƯƠNG : 1940 — 1950

NĂM năm bắn giết ghê gớm, chiếm đóng, nhục nhã, tù đầy, tra tấn, trại tập trung, lò sát sinh công cộng, đó là thực trạng bày ra trước mắt thế hệ thanh niên lớn lên, ý thức về mình từ 1940 đến 1945.

Tâm trạng của thanh niên mắc phải bệnh thời đại ngay trong cuộc chiến tranh : là việc tự tử của nhà văn Drieu la Rochelle luôn luôn đi tìm lẽ sống ; là con người kỳ quặc, hoàn toàn tuyệt vọng, từ chối hết mọi lẽ lối xã hội trong cuốn « L'Étranger », là vở kịch Antigone của Anouilh, đã được chứng tỏ rõ rệt bằng sự hoan nghênh đặc biệt một kẻ chết trong sự tuyệt vọng hoàn toàn, biết rằng sự hy sinh của mình sẽ là vô ích, và cuộc

TRẢ LỜI THI THƠ CỦA TIỆM VÀNG

NGUYỄN THẾ TÀI

43, Schroeder—Chợ mới Saigon

25.000\$

Những ai trả lời đúng các câu hỏi sau đây sẽ được thưởng 25.000\$: 1) Tiệm vàng NGUYỄN THẾ TÀI và chi nhánh là tiệm vàng THẾ HÙNG có 2 cặp và 1 ngựa ngồi ở cửa tiệm để làm gì? 2) Ai cần tiền xin đem vàng lại bán cho NGUYỄN THẾ TÀI 100\$ mua bán chỉ ăn lời 6\$ nghĩa là gì? 3) Tôi và.... người đoán bài số..... hay nhất. Xin đọc kỹ bài này và cắt nó cắt đi để dự thi. Ngày 12-4-53 sẽ đăng điều lệ.

THI THƠ BÀI 85

— Anh Yến trong cảnh mờ cỏi. Cơ hàn từng thiếu cuộc đời gian truân. Anh lo cần kiếm làm ăn gian lao cực khổ chẳng than chút nao. Sao nhà anh có cái áo. Mỗi đêm anh bắt ech vào để ăn. Việc này thật lạ muốn phân. Mỗi đêm anh thấy mấy lần hào quang. Chiếu từ đây nư'c sáng choàng. Anh lo sợ hàng hoàng xiết ba. Bữa kia anh tất cái áo. Để coi gì chiếu muôn màu đẹp xinh. Cạn ao anh thấy cái chình. Anh trông thấy Ấy giật mình lo xa. Bao gan đập nát cỉnh ra. Xem cho biết đó đúng là vật chi. Bề chình xem thấy vàng y. Một thứ vàng nên tính vì là đường. Có mộ miệng giấy tờ tướng: Cha anh dự trừ cho đường tương lai. Toàn là vàng nguyên thổ Tài. Là vàng danh tiếng xưa nay ai bằng. Từ trần quên chẳng chối tăng. Bây giờ yên mới rõ ràng nguyên do. Nhờ vàng yên được ấm no.

LÊ HOÀN

(lãnh tiền rồi)

NGUYỄN THẾ TÀI

ĐỜI MỚI số 54

Sách mới

Chúng tôi vừa nhận được :

— Tranh tối tranh sáng, truyện dài của Triều Đầu, do Trần Dương xuất bản. Sách dày trên 200 trang, giá toàn quốc 30 đồng.

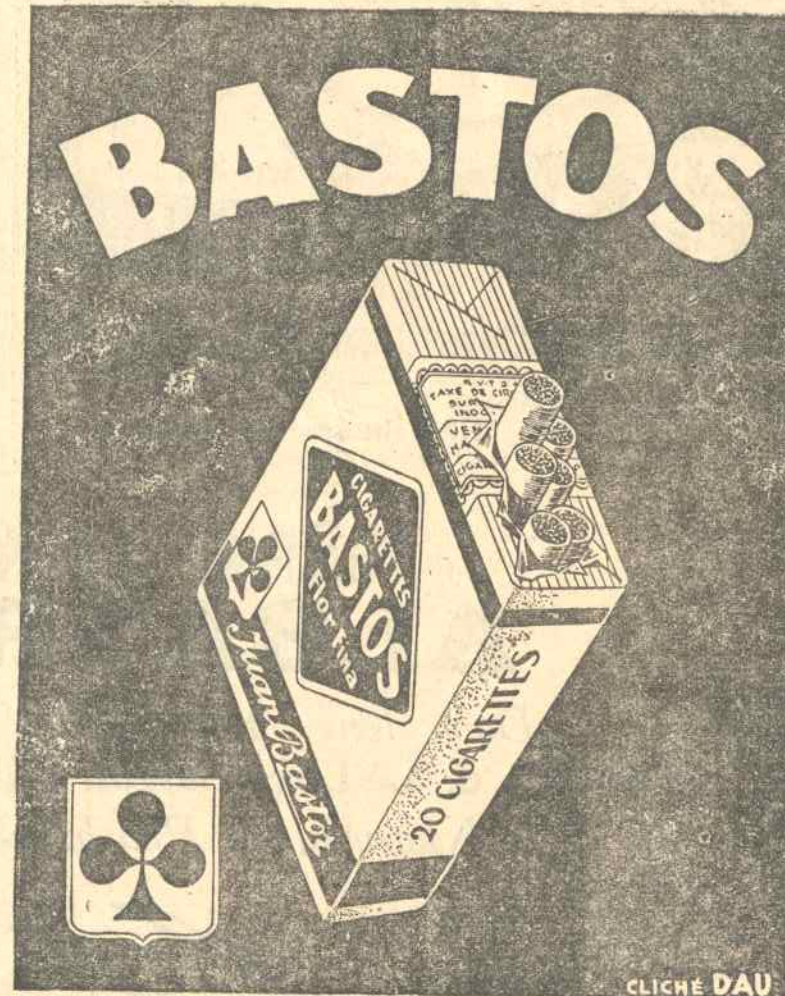
— Trên cao gió lộng, bản dịch của Hoàng phúc Ngọc theo nguyên văn Wuthering Heights của Emily Brontë 2 cuốn này đều do nhà Yêm Yêm phát hành.

Xin trân trọng giới thiệu cùng độc giả.

ĐỜI MỚI

MUỐN BÁN

Dư xài một Taxi hiệu renault NBE có đủ giấy tờ, mua về chạy liền tính giá phải chăng. Xin hỏi nơi 49 Quang Trung Chợ Quán,

Bát Tô tuổi đã dư trăm, nghìn tám ba tám (1838) là năm ra đời.

Mùi ngon thơm diệu tuyệt vời. Ai người rành điệu lại người không ư.

Cô giáo; học lực Tú tài, muốn tìm việc làm tại Đalạt.
Hỏi hoặc viết thư nơi 22/17 Arras Saigon.

Mỗi gia đình sáng suốt
nên chú ý mua sẵn :

1. — 1 gói

BEKINAN Tiên

(Euquinine activee)
cho trẻ em

Thuốc ban nóng thần hiệu
Quản thù số 1 ban nóng trẻ em

2. — 1 hộp

LONKINAN Tiên

(Quinine activee)
cho người lớn

Thuốc rét thần hiệu
Trị ban nóng và rét rất hay

Hygiène --- Santé --- Qualité

Pharmacie Tiên

98, Bd. Bonard — SAIGON

Một người bạn luôn luôn trung thành

BÁC SĨ

NGUYỄN BÌNH

434 Đại lộ Armand Rousseau
CHOLON

khởi gót đường nhà thương Ghỵ rầy
42 năm kinh nghiệm trị
bệnh trẻ em và người lớn
CÓ CÂY NHAU VÀ CHO
TOA BỎ Á PHIỆN

Chải

GOMFIX

người đẹp thêm và
trừ tuyệt trướng tóc
và dễ tắm gội.

*****

**Brillantine
BOBEL**

là sản phẩm Việt Nam
bảo chế đúng như bri-
llantine Âu Mỹ, dùng
toàn thượng phẩm với
nước cốt dầu thơm
thiên nhiên (naturel)
gần 900 đồng một kilo,
nên...

**Brillantine
BOBEL**

không làm cho nhờn
dầu và rụng hoặc có
trứng tóc.

Nhà sản xuất
PHƯƠNG MAI
187 F. Louis — Saigon

*****

ĐẠI BỒ TỬ LẠI HUYẾT

Thuốc bổ máu
lọc máu, làm
cho máu huyết
lưu thông
thiết yếu

CHỦ TRỊ

máu huyết suy kém ăn không
ngon ngủ không được lao làm
lao lực, hình người không
đều vóc và hết thần hiệu

VAN HÒA DƯƠNG

28 Đường Kỳ Hòa CHOLON

**Dầu
GIẾT CHỈ**

**Dã chết rồi!
Dã chết rồi!**
vài nhều dầu
là đủ giết chết
chỉ rận, muỗi
ruồi và bọ chét

VIỆT NAM CÓ MỘT

Nhà chuyên môn làm chân giả
và tay giả để ráp thay những
chân cụt và tay cụt. Theo đúng
phương pháp của những nhà
chuyên môn Pháp và Mỹ.

Được tin nhiệm của sở quân
y pháp ở Saigon.

Xin mời lại viếng hoặc viết thư

HIỆU BATRU

301, Colonel Grimaud
SAIGON

Cuộc biểu diễn tương bưng !
TẠI NHÀ KHIÊU VÚ

GRAND MONDE

do đoàn vũ nghệ Anh Ấn trình
bày những màn ca vũ kịch

**ĐẠI BỒ
NGŨ TANG TINH**

Van Sinh

LA-VAN-LINH 532. RUE DES MARINS. CHOLON CÓ BÁN KHẮP NƠI

Đón xem

TIN MỚI

TUẦN BÁO TRÀO PHÚNG VÀ VĂN NGHỆ

Thuốc ho trái nhả
PECTO-CHERRY

TRỊ HO, NGỪA LẠO
CHO NGƯỜI LỚN
MÀU ĐỎ NỒNG, MỊT THƠM NGỌT
RẤT DỄ HƯNG

Đại lý tại Việt Nam
NHÀ THUỐC KIM QUAN
SỞ CHỢ MỎI SAIGON

Nhà thuốc chánh
SOLIRÈNE
(Pharmacie Principale Solirène)

Dược sư
ĐÀO TRỌNG HIỂU

Tốt nghiệp trường
Đại học Paris

Trước nhà hát Tây—SAIGON

HO ! HO ! HO !

**Thái Bình
Bô Phế Tinh**

Nhãn hiệu **TÀU BUÔN**

Chuyên bô phổi, nhuận phổi,
gián hỏa, trừ đàm và trị các
chứng ho bất luận mới phát
hay ho lâu

Nổi tiếng thật nhiều
Có bán khắp nơi

Nhà Thuốc
Thái-Bình-Dương
25, Rue des Artisans
CHOLON

HOÀN CẦU
ĐỊNH-KINH-TÂN
"Nhãn hiệu "TRÁI ĐẤT"

Phương thuốc cải tử hồi sinh vô giá
Giải phong nhiệt, trừ đàm, Trị bệnh,
trẻ em nóng mình, ăm đầu, ho hen khó
lề: lên trái và kinh phong, v...
Bảo đảm độc nhất vô nhị.

TỔNG PHÁT HÀNH
HOÀN-CẦU-DƯỢC-PHÒNG
99, QUAI DE BELGIQUE SAIGON

có bán
khắp nơi

HOÀN-CẦU-ĐỊNH-KINH-TÂN
HOÀN-CẦU-DƯỢC-HÀNG
SAIGON

thuốc này khử phong trừ đàm,
định kinh cơn tả, giải-
nhiệt, tiêu ban rất hay.

Col Indéformable

TOCODA
272, ĐƯỜNG THỦY-BÌNH CHỢ-LỚN

Phiếu
số 23 BẠN « ĐỜI MỚI »
đề dự cuộc «NGẠC NHIÊN» của nhà báo Đời Mới

Bạn hãy cắt đủ số phiếu này, bạn sẽ thấy nó giúp ích bạn rất nhiều
(Đời Mới số 49)

NHÀ CHỤP HÌNH :

BACH LAN

48 Thái lập Thành (Verdun)

chụp hình thật giống, đẹp, giá phải chăng.
Đặc sắc ! Trá hình và tô màu thật mỹ thuật

STUDIO HADI

PHOTO CINÉ

32 A.B e A. Garros—SAIGON

MỸ THUẬT

GIÁ PHẢI CHĂNG

Hội hè, tiệc tùng nhiếp ảnh không
tính sở phí, không buộc lấy hình.

ĐÃ CÓ BÁN KHẮP NƠI :

**Cô gái đẹp
và Con quái vật**

Mau-HƯƠNG

ĐỪ HẠNG : NHÍ—NHẤT—NGANG
214 Dixmude Saigon

NHA IN LE-VAN

104. Lộ Quảng Đông, Cholon. Điện thoại: 300

Chuyên in ảnh giấy cho các báo, chỉ
tam đoạn tiền lợi, giá rẻ hơn các nơi.
Nhận in đồ gấp và nhận hiệu, quảng
cáo bày mẫu rất tươi. Bán sỉ và lẻ mực
in báo, mực màu Lorilleux, Lefranc, Georget Fils

CHEMISE MAY SẴN

Qui Ngài muốn lựa một cái
chemise may sẵn cho thật vừa
lòng xin mời lại nhà may:

CHÍ THÀNH

117 Frère Louis Saigon

Bảo đảm không rút
Col Indéformable

HỘI CHỢ!

HỘI CHỢ!

Quý Ngài đi xem Hội Chợ
xin nhớ đến viếng
gian hàng

Cù-Là

MAC-PHSU

PHIẾU DỰ « CUỘC THI ĂN ẢNH » ĐỜI MỚI

- 1) Tên họ : .....
- 2) Địa chỉ : .....
- 3) Bề cao : .....
- 4) Số cân : .....
- 5) Trình độ văn hóa : .....
- 6) Thích sắm thứ vai nào : .....

(Hai khoản 5 và 6 tùy người dự thi muốn trả lời hay không cũng được.)
Sau khi nhìn nhận bản điều lệ trên đây, tôi xin gửi đến một tấm ảnh của tôi để dự thi.

Ngày .....

Ký tên .....

SỐ THỨ TỰ .....

(xin đừng ghi vào đây)

(Phiếu cắt gửi đến tòa báo Đời Mới
117 Trần hưng Đạo — Cholon.)

BÁ ĐÀ SƠN QUÂN
TỰ BÂY LẬU
CỦA
VÔ-VĂN-VÂN
VĂN ĐỪNG ĐÁU
CHUYÊN TRI
TỬ CUNG
VÀ
BẠCH-ĐÁI
TIẾNG VANG LUNG
KHẮP CẢ ĐÀU ĐÀU

CHI NGÀNH
229 ĐƯỜNG LÊ-LỢI SAIGON

MỘT TIN ĐÁNG MỪNG

Quyển sách « CHÂM CỬU THỰC HÀNH »
của Ô. Lê Chí Thuần khảo nghiệm 47 năm,
nay đã xuất bản. Văn viết rất giản dị và
đọc cũng hiểu và có thể thực hành trị liệu
được ngay. Sách bìa da, dày 97 trang và
có 2 tấm hình lớn cỡ 400x10 chỉ « huyết »
rõ ràng, rành mạch. Đối với ai ở xa lương
y mà phải gặp các bệnh gấp rút như Thiên
thời, Trúng phong á khẩu, Đau bụng
bào, Trúng tỵ, con nít Kinh phong và
nhiều bệnh nguy cấp khác vân vân... mà
có quyển sách « CHÂM CỬU THỰC HÀNH »
này trong tay, thì thật là một sự đỡ đần
không phải nhỏ.

Soạn giả đã kinh nghiệm 47 năm, có trị
nhiều bệnh kinh niên, phần nhiều dễ dều
đặng mạnh. Nay đem khoa cổ truyền quý
báu này của Đông Phương, mà truyền bá
ra để giúp ích cho đồng bào.

CHÚ-Y: Ai muốn mua xin gọi thợ hoặc
đến nhà theo địa chỉ: Ô. Lê Chí Thuần, số
50/8, đường Duy tân (Garcerie), Tân Định-
SAIGON.

Hãng đúc TRÍ ĐỘ

Số 87, đường Arras—Saigon— Điện thoại số 21,133

Lãnh đúc tiện rèn và làm đồ nguội các khí cụ và máy móc
bằng sắt đồng gang nhôm thép. Kỹ nghệ Việt-Nam rất tinh
xảo chẳng kém kỹ nghệ ngoại quốc.

Golden Club

Nhà khiêu vũ ARC EN CIEL

52-59 ĐƯỜNG JACCARÉO — CHOLON

Có nhiều môn giải trí khêu lòng hiếu kỳ tất cả quý khách thành phố

TUẦN BÁO « ĐỜI MỚI »

Glám đốc: VĂN LANG Quản lý: TRÁC ANH

In tại nhà in riêng Đời Mới
417 Đại lộ Trần hưng Đạo—Chợ quàn
(Giấy in: 793)

Quản lý: 9 đại tá Grimaud (Chợ Thái bình)
Saigon

ĐỜI MỚI GIÁ DÀI HẠN Ở NAM-VIỆT

MỖI SỐ. . . . . 5\$

1 tháng. . . . . 20\$	3 tháng. . . . . 60\$
6 tháng. . . . . 120\$	1 năm. . . . . 240\$

Đổi địa chỉ xin cho nhà báo biết để tránh thất lạc.

CUỘC THI ĂN ẢNH ĐỜI MỚI 1953

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56